

HRD JOURNAL

■ ■ ■ ISSN : 1906-9308
VOLUME 14. NUMBER 1.

■ ■ ■ ■ ■ JUNE 2023

*Department of International Graduate Studies
in Human Resource Development,
Faculty of Education, Burapha University, Thailand*

Editor in Chief

Assistant Professor Dr.Paratchanun Charoenarpornwattana

Advisory Board

Associate Professor Dr.Sadayu Teeravanitrakul

Managing Editor

Onchira Bunyaphala

Rattanasiri Khemraj

Editorial Board

Professor Dr. Alma Whiteley	Curtin University of Technology, Australia
Professor Dr. Brian Sheehan	Asian Forum on Business Education, Thailand
Professor Dr. Gary N McLean	McLean Global Consulting, USA
Professor Dr. John Dewar Wilson	Australia
Professor Dr. Somsak Pantuwatana	Bangkok, Thailand
Professor Dr. Katsunori Kaneko	Osaka City University, Japan
Associate Professor Dr. Ian Smith	Australia
Associate Professor Dr. Chalongsak Tubsree	Chonburi, Thailand
Associate Professor Dr. Anong Wisessuwan	Chonburi, Thailand
Associate Professor Dr. Uthai Piromruen	Bangkok, Thailand
Assistant Professor Dr. Janpanit Surasin	University of Wisconsin-Madison, USA
Assistant Professor Dr. Punwalai Kewara	Burapha University
Assistant Professor Dr. Noppadol Prammanee	RMUTT, Thailand
Assistant Professor Dr. Denchai Prabjandee	Burapha University, Thailand
Assistant Professor Dr. Paratchanun Charoenarpornwattana	Burapha University
Distinguished Professor Dr. Jamnean Joungrakul	BLCI Group, Thailand
Dr. Chalerm Sri Chantarathong	Chonburi, Thailand

Dr. Padoongchart Suwannawongse

Former Director, RIHED, SEAMEO

Dr. Nart Nontasak

Chonburi, Thailand

Dr. Yupa Pongsabutr

Thailand

Dr. Saratid Sakulkoo

Nongkhai, Thailand

**Department of International Graduate Studies in
Human Resource Development,
Faculty of Education,
Burapha University,
Thailand**

Contents

Editorial

Articles

	Page
แนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูสอนภาษาจีนระดับมัธยมศึกษา ในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) <i>ภัทรมนัส ศรีตระกูล</i>	8
การจัดการความรู้การบริหารจัดการกลุ่มตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม กลุ่มวิสาหกิจชุมชนสามัคคีเกษตรอินทรีย์ฟาร์มตำบลแม่ฟ้าหลวง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย <i>ณัฐธิดา จุมปา</i>	23
การพัฒนาการจัดการสอนออนไลน์เชิงรุก เรื่อง การเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ สร้างฐานข้อมูลด้วยภาษา PHP และ MySQL สำหรับนิสิตปริญญาตรี สาขาเทคโนโลยีการศึกษา <i>พิชญากค์ สัจจะบันดาลใจ, วีระพันธ์ พานิชย์, อาจณรงค์ มโนสุทธิฤทธิ</i>	42
ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 <i>ญาดา สุทธิ, สุเมธ งามกนก, ประยูร อิมสวัสดิ์</i>	66
ปัจจัยของการตลาดภายในที่ส่งผลต่อการมุ่งเน้นผู้เสียภาษีและคุณภาพการให้บริการ ในบริบทขององค์การภาครัฐ <i>อุษณิษา อร่ามเสาวภาคย์, สมบัติ ชำรงสินถาวร, ศรีญญา แสงลิ้มสุวรรณ, สานนท์ อนันตานนท์</i>	85
A proposal For a Study on the Thai Traditional Food Market in Chinese <i>Guiyu Su, Pharatt Run</i>	108
Implementing Augmented Reality to Promote English Oral Production, Interaction, and Engagement of Thai EFL Students <i>Itsariphak Hongnimitchai, Nattharmma Namfah, Punwalai Kewara</i>	117

HRD

JOURNAL

Editorial

วารสาร HRD Journal ในฉบับนี้ คือ Volume 14, No.1 June 2023 ซึ่งดำเนินการมาเป็นระยะเวลา 14 ปี การเดินทางดังกล่าวเป็นระยะเวลานานเพียงพอที่จะพิสูจน์ว่า วารสาร HRD Journal เป็นวารสารวิชาการที่มีคุณภาพ เป็นที่ยอมรับในระดับชาติและนานาชาติ ได้รับการตอบรับจากนักวิชาการและนักวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ

โดยในฉบับนี้ วารสาร HRD Journal ได้ดำเนินการตีพิมพ์บทความวิชาการและบทความวิจัยจำนวน 7 บทความ ประกอบด้วย บทความภาษาไทยและภาษาอังกฤษเกี่ยวกับ สมรรถนะครูสอนภาษาจีน การจัดการความรู้ การพัฒนาการจัดการสอนออนไลน์เชิงรุก การบริหารงานวิชาการ ปัจจัยของการตลาด Thai Traditional Food Market และ Augmented Reality to Promote English Oral Production

ในการนี้ วารสาร HRD Journal หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับการตอบรับอย่างต่อเนื่องตลอดไป

Editor in Chief

Paratchanun Charoenarpornwattana, Ph.D.

แนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูสอนภาษาจีนระดับมัธยมศึกษา
ในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)
GUIDELINES FOR CHINESE LANGUAGE TEACHER COMPETENCIES
IN EASTERN ECONOMICS CORRIDOR (EEC) OF SECONDARY SECTION

Received: 1 December 2022

Revised: 19 March 2023

Accepted: 7 April 2023

ภัทรมนัส ศรีตระกูล, ภาควิชาการอาชีวศึกษาและพัฒนาสังคม คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา

บทคัดย่อ การวิจัยนี้วัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาสภาพปัญหาการพัฒนาสมรรถนะครูสอนภาษาจีน (2) ศึกษาสมรรถนะครูสอนภาษาจีน และ (3) เสนอแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูสอนภาษาจีน ระดับมัธยมศึกษาในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ข้าราชการครู ผู้รับผิดชอบสอนภาษาจีนชั้นมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี-ระยอง และ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาฉะเชิงเทรา จำนวน 102 คน จาก 79 โรงเรียน ใช้วิธีเลือกแบบ เฉพาะเจาะจงและสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิโดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) สถิติที่ใช้ ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ (percentage) คะแนนเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ผลการวิจัย พบว่า

สภาพปัญหาการพัฒนาสมรรถนะครูสอนภาษาจีนอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาของครูที่พบ ได้แก่ สมรรถนะด้านภาษาอังกฤษ ทักษะในศตวรรษที่ 21 การใช้เทคโนโลยีเพื่อการสอน การสร้างชุมชน แห่งการเรียนรู้ การพานักเรียนไปศึกษาในสถานประกอบการ การวิจัยสร้างนวัตกรรมในการแก้ปัญหา นักเรียน และครูต้องทำงานด้านอื่นนอกเหนือจากการสอนมากเกินไป ด้านสมรรถนะครูสอนภาษาจีน พบว่า ด้านจริยธรรม และจรรยาบรรณครู การพัฒนาผู้เรียน จิตวิทยา ศาสตร์การสอน ภาษาศาสตร์ ทักษะ การวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน อยู่ในระดับมาก ส่วนสมรรถนะด้านความสัมพันธ์กับชุมชนเพื่อจัดการเรียนรู้ และ ความรู้ความสามารถทั่วไปของครูอยู่ในระดับปานกลาง แนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูสอนภาษาจีน ประกอบด้วย 1) พัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจธุรกิจอุตสาหกรรมในพื้นที่ EEC 2) ส่งเสริมให้ผู้เรียน จัดทำโครงงานด้านธุรกิจการค้าเพื่อใช้ทักษะทางภาษาจีนได้มากขึ้น 3) ส่งเสริมครูภาษาจีนด้านจรรยาบรรณ 4) พัฒนาหลักสูตรวิธีชีวิตผู้ประกอบการในชุมชน 5) พัฒนาสมรรถนะสร้างนวัตกรรมและปรับเปลี่ยน การสอนแนวใหม่ 6) พัฒนาทักษะด้านจิตวิทยาและสร้างกำลังใจให้ผู้เรียนในการเรียนภาษา 7) อบรม พัฒนาการสอนเพื่อให้ผู้เรียนนำผลการเรียนรู้ไปใช้ในการสื่อสารได้ และ 8) ส่งเสริมครูให้ใช้การวิจัย ในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียนได้

คำสำคัญ: สมรรถนะครู, ครูสอนภาษาจีน, พื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

Abstract *This research was aimed to 1) determine the problematic issues regarding competencies development of Chinese language teachers, 2) determine the competencies of Chinese language teachers, and 3) proposes guidelines for competencies development for Chinese language teachers in secondary schools in the Eastern Economics Corridor (EEC) Area. The study involved 102 Chinese language teachers under the Secondary Educational Service Area Office in Chonburi-Rayong, and Chachoengsao province. The methodologies was divided into 2 parts (1) surveying with questionnaires and (2) interviewing in a focus group discussion with the professional experts. The Statistic data used in analyses included percentage, mean, standard deviation, and overall content analysis. The findings of the study were the following.*

Firstly, the problematic issues in competencies development for Chinese language teachers is considered moderately challenging. The challenges include their English language skills, skills needed in the 21st Century such as applying technologies in their classes, building a learning community, taking their students to real workplaces, lack of innovations in solving problems regarding their students, and having to work too many irrelevant tasks in addition to teaching. In addition, Competencies of Chinese language teachers regarding the codes of ethics of teachers, student development, psychology, arts of teaching, linguistics, and research methodologies for student development are at a high level. Competencies regarding community relations to conduct a learning environment and their general competencies are in the middle level. Finally, Guidelines to improve the competencies of Chinese language teachers were suggested as follows. 1) Enhance the awareness and comprehension of industrial businesses in the EEC area in teachers 2) Encourage students to conduct a case study projects regarding trading business to improve their Chinese language skills 3) Encourage teachers to be precedent, moral, and ethical role model for students 4) Develop courses for local entrepreneurs 5) Improve performances in innovations and changes in ways of teaching 6) Adapt knowledges in psychology and give moral support to students 7) Encourage students to communicate by applying their lessons 8) Allow teachers to conduct researches in classes in order to improve the performance of their students.

Keywords: Competencies, Chinese Language Teachers, The Eastern Economics Corridor (EEC)

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปี พ.ศ. 2561 รัฐบาลไทยประกาศนโยบายการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor) หรือ EEC มุ่งส่งเสริมการค้าการลงทุนเพื่อพัฒนาการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประเทศ มีเป้าหมายการพัฒนา 3 จังหวัดได้แก่ ระยอง ชลบุรี และ ฉะเชิงเทรา โดยมีวัตถุประสงค์ในการเพิ่มศักยภาพในการลงทุนอย่างเป็นรูปธรรมมีการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานระบบสาธารณูปโภค เพื่อเพิ่มศักยภาพรองรับการลงทุนจากต่างประเทศควบคู่ไปกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในพื้นที่ (สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก, 2561) ซึ่งนโยบายของรัฐดังกล่าวอยู่ภายใต้ยุทธศาสตร์ไทยแลนด์ 4.0 หากจังหวัดในภูมิภาคตะวันออกมีการขยายตัวทางเศรษฐกิจมากขึ้น จะส่งผลให้ผู้ประกอบการมีการจ้างงานมากขึ้น และจะทำให้เศรษฐกิจจะเติบโตต่อยอดจากอุตสาหกรรมพื้นที่เดิม มีแรงดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศโดยเฉพาะประเทศจีนซึ่งจะทำให้เกิดการสร้างอุตสาหกรรม และกระบวนการถ่ายโอนเทคโนโลยีขั้นสูงสู่ประเทศไทยมากขึ้น เกิดการขยายตัวแรงงานในอาเซียน (โสรัฏฐา พิกุลหอม, 2561) จากนโยบายดังกล่าว จะเห็นได้ว่า สาธารณรัฐประชาชนจีน กำหนดให้ไทยเป็นเป้าหมายสำคัญของการลงทุนในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ดังนั้น ภาษาจีนจึงเป็นเครื่องมือในการสื่อสารหลักของกลุ่มนักลงทุนในพื้นที่ทั้งในภาคธุรกิจและภาคบริการ (ครองขวัญ รอดหมวน, 2562) นอกจากนี้จากรายงานจำนวนนักท่องเที่ยวในปี 2562 ภาคตะวันออกมีสัดส่วนของนักท่องเที่ยวต่างชาติ ถึง 92.3% ซึ่งส่วนมากเป็นนักท่องเที่ยวจีนที่มีศักยภาพสูงทางการซื้อ (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2563) ถึงแม้ว่าการระบาดของโควิด 19 จะส่งผลต่อภาพรวมเศรษฐกิจในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก โดยเฉพาะการบริการด้านการท่องเที่ยว เช่น ธุรกิจโรงแรม ธุรกิจการเดินทาง เสมือนเป็นการดับเครื่องยนต์ทางเศรษฐกิจ อย่างไรก็ตาม ประเทศจีนก็ยังคงเป็นกลุ่มธุรกิจที่มาลงทุนในประเทศไทยเพราะมีการเคลื่อนย้ายฐานการผลิตออกจากจีนสู่ไทยมากขึ้น รวมถึงมีการขยายตัวของธุรกิจสุขภาพที่กลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่ยังคงเป็นคนจีน (อนุชิตา ชินศิริประภา, 2564) จึงเห็นได้ว่า ภาษาจีนมีความจำเป็นต่อการพัฒนาเศรษฐกิจในภาคตะวันออกเป็นอย่างมาก

กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดยุทธศาสตร์ส่งเสริมการเรียนรู้การสอนภาษาจีนในการวางระบบการพัฒนาครูสอนภาษาจีนให้ได้มาตรฐานตามมาตรฐานครูสอนภาษาจีนของสาธารณรัฐประชาชนจีนที่สอนภาษาจีนให้ชาวต่างชาติ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ทำการร่วมมือกับ สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้สอนภาษาจีนนานาชาติ (HANBAN) ในการพัฒนาครูภาษาจีนโดยใช้กิจกรรมอบรมและศึกษาดูงาน นอกจากนี้ มีการจัดตั้งสถาบันภาษาจีนซึ่งสังกัดศูนย์บริหารการพัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ (HCEMC) (สำนักงานความสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2563) ในขณะที่งานวิจัยด้านการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนของโรงเรียนในประเทศไทยที่ผ่านมา พบว่าครูสอนวิชาภาษาจีนยังขาดทักษะการสอนภาษาจีนเป็นภาษาต่างประเทศ ขาดโอกาสในการพัฒนาด้านภาษาจีน ครูสอนภาษาจีนยังต้องทำงานอื่น ๆ เช่นเดียวกันกับครูทั่วไปในโรงเรียน ซึ่งมีการะงานอื่น ๆ ในโรงเรียนจำนวนมาก โรงเรียนขาดการนิเทศการสอนวิชาภาษาจีนเนื่องจากขาดบุคลากรผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาจีนทั้งในหน่วยงานต้นสังกัดและในโรงเรียน ทำให้การเรียนการสอนภาษาจีนขาดความต่อเนื่องส่งผลต่อคุณภาพระบบการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยเป็นอย่างมาก (วิภาวรรณ สุนทรจามร,

2559) ในด้านนโยบายการบริหาร พบว่า ผู้บริหารไม่ได้ให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน โรงเรียนไม่มีแนวทางการพัฒนาครูสอนภาษาจีนที่ชัดเจน ทำให้ครูขาดความรู้ด้านเทคนิควิธีการสอนภาษาจีนที่หลากหลายการสอนยังเน้นการท่องจำ คัด อ่าน เขียน ซึ่งไม่สามารถกระตุ้นหรือสร้างบรรยากาศเพื่อดึงดูดความสนใจของผู้เรียนได้ อีกทั้งครูยังขาดความรู้ทางวิชาชีพ เพราะเป็นครูที่พึ่งจบการศึกษาจากสถาบันผลิตครู (ทวี ธีระวงศ์เสรี, 2552 และ วรณณิชา ไวยฉายี, 2564) ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาเอกชน ผลการวิจัย พบว่า สถานศึกษามีลักษณะความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ที่ดี มีความจำเป็นต้องพัฒนาผู้นำสถานศึกษาให้มีภาวะผู้นำในการสนับสนุนและมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ซึ่งสถานศึกษาเป็นผู้ออกแบบการเรียนรู้ร่วมกับชุมชนเป็นหลักในการส่งเสริมสรรรณะครูและนักเรียนได้มากขึ้น

อนึ่ง ผู้วิจัย ได้วิเคราะห์สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในโรงเรียนมัธยมศึกษา ร่วมกับครูผู้สอนในพื้นที่ พบว่า การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนให้สอดคล้องกับสถานการณ์และปรากฏการณ์ทางธุรกิจและอุตสาหกรรมของคนจีนที่ปรากฏจริงอยู่ในพื้นที่ (Phenomenon Base) เป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาภาษาจีนของนักเรียนในโรงเรียนควรได้รับการพัฒนาให้เกิดขึ้นโดยเร็ว จากสถานการณ์ทั้งในด้านปัญหาและโอกาส ผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิดของการพัฒนาการสอนภาษาจีนแนวใหม่มาเป็นตัวแปรในการศึกษาสภาพปัญหา สมรรถนะและการพัฒนาสมรรถนะครูสอนภาษาจีนในระดับมัธยมศึกษาเพื่อนำไปพัฒนาศักยภาพของนิสิตสาขาวิชาภาษาจีน และนักเรียนในการเตรียมความพร้อมนักเรียนมัธยมศึกษาเข้าสู่กลไกของตลาดแรงงานในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการพัฒนาสมรรถนะครูสอนภาษาจีนระดับมัธยมศึกษาในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)
2. เพื่อศึกษาสมรรถนะครูสอนภาษาจีนระดับมัธยมศึกษาในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)
3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูสอนภาษาจีนระดับมัธยมศึกษาในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ ภาคตะวันออก(EEC)

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ และสังเคราะห์แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย

- 1) แนวคิดเกี่ยวกับวิชาชีพครู จากประกาศข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพครู (ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2562 ในราชกิจจานุเบกษา 20 มีนาคม พ.ศ. 2562) กำหนดมาตรฐานวิชาชีพครูออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ มาตรฐานการปฏิบัติงาน และมาตรฐานการปฏิบัติตน (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2562)

2) สภาพปัจจุบันและปัญหาของครูภาษาจีน ซึ่งจากการศึกษางานวิจัยของ สมิตรา สุรัตน์เดชา (2557) ธัญญาลักษณ์ มะลาศรี (2563) พิชัย แก้วบุตร (2564) และ นพดล จันทรกระจ่างแจ้ง และคณะ (2565) ได้สรุปประเด็นปัญหาครูภาษาจีน กล่าวคือ การผลิตครูสอนภาษาจีนไม่ตอบโจทย์ตามความต้องการของโรงเรียน สมรรถนะการสอนไม่ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องรวมถึงการวิจัยเพื่อสร้างนวัตกรรมการสอน ครูสอนภาษาจีนในสถานศึกษาต้องรับภาระงานมากเกินไป ครูยังไม่สามารถสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนได้ และครูสอนภาษาจีนที่เป็นอาสาสมัครจากประเทศจีนในประเทศไทยยังไม่มีมาตรฐาน

3) แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะครูและสมรรถนะครูสอนภาษาจีนในฐานะภาษาต่างประเทศ

3.1 แนวคิดการพัฒนาสมรรถนะครู ศึกษาจากสมรรถนะครูผู้สอนในสถานศึกษา ของ กระทรวงศึกษาธิการ (2560) ได้กำหนด สมรรถนะหลัก 5 ด้าน ได้แก่ การมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน การบริการที่ดี การพัฒนาตนเอง การทำงานเป็นทีม จริยธรรมและจรรยาบรรณครู และกำหนดสมรรถนะประจำสายงาน ประกอบด้วย 6 สมรรถนะ ได้แก่ การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาผู้เรียน การบริหารจัดการชั้นเรียน การวิเคราะห์สังเคราะห์ การวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน และการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชน อีกทั้ง การพัฒนาครูสมรรถนะสูงสำหรับประเทศไทย 4.0 ของ พททธี ศิริบรรณพิทักษ์ และคณะ (2561) ประกอบด้วยสมรรถนะด้านความรู้และความสามารถทั่วไป สมรรถนะด้านทักษะทางวิชาชีพ สมรรถนะด้านเจตคติและค่านิยม สมรรถนะด้านการปฏิบัติทางวิชาชีพ และสมรรถนะด้านความยืดหยุ่นผูกพันในวิชาชีพ นอกจากนี้ สมรรถนะ ทักษะและบทบาทครูไทยในศตวรรษที่ 21 (สุไม บิลโบ, 2558) ได้ระบุสมรรถนะครู ได้แก่ ความรู้ในศาสตร์ เทคโนโลยี สร้างองค์ความรู้ เชื่อมโยงผู้เรียน ความร่วมมือ การสื่อสาร และความคิดสร้างสรรค์

3.2 สมรรถนะครูสอนภาษาจีนสำหรับชาวต่างชาติ จากการศึกษางานวิจัยของ Ying Lan Hua. (2018) พบว่า สมรรถนะครูสอนภาษาจีน ประกอบด้วยภาษาศาสตร์ จิตวิทยา ศาสตร์การสอน เทคโนโลยีการศึกษา ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับประเทศจีน การจัดการข้ามวัฒนธรรม และทักษะวิจัย

ดังนั้นจากการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถสังเคราะห์องค์ประกอบของสมรรถนะครูสอนภาษาจีนได้ทั้งหมด ความรู้ความสามารถทั่วไปเกี่ยวกับพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก จริยธรรมและจรรยาบรรณครู การพัฒนาผู้เรียน การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ ภาษาศาสตร์ จิตวิทยา ศาสตร์การสอน และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินงานเป็น 2 ขั้นตอน โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานเน้นการใช้วิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพร่วมกัน การศึกษาครั้งนี้ผ่านการพิจารณาและได้รับการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา เลขที่ HU 052/2565 โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาและศึกษาสมรรถนะครูสอนภาษาจีนในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ระดับมัธยมศึกษา กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ครูผู้สอนภาษาจีนระดับชั้นมัธยมศึกษา

ปีที่ 1-6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จากโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ชลบุรี ระยอง จำนวน 75 คน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาฉะเชิงเทรา จำนวน 27 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 102 คน จาก 79 โรงเรียน ซึ่งดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ทบทวนวรรณกรรม และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 2 ส่วน (1) แนวคิดวิชาชีพครู สภาพปัจจุบันและปัญหาครูภาษาจีน และแนวทางการพัฒนาครู เพื่อสังเคราะห์ปัญหาการพัฒนาครูสอนภาษาจีนในพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) (2) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะครู และ สมรรถนะครูสอนภาษาจีนเพื่อชาวต่างชาติ

2. สังเคราะห์สภาพปัจจุบันปัญหาการพัฒนาครูสอนภาษาจีน และสมรรถนะครูสอนภาษาจีน ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยใช้วิธีการสังเคราะห์สมรรถนะครูสอนภาษาจีนทั้ง 8 รายการ คัดเลือกสมรรถนะหรือตัวบ่งชี้ที่เหมือนกันหรือคล้ายกันจะนำมารวมเข้าด้วยกันหากสมรรถนะหรือตัวบ่งชี้ที่มีความแตกต่างกันจะนำมากำหนดเป็นสมรรถนะหรือตัวบ่งชี้ทั้งหมด

3. นำผลการสังเคราะห์ไปสร้างแบบสอบถามปัญหาการพัฒนาครูสอนภาษาจีนในพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ระดับมัธยมศึกษา ประกอบด้วย 4 ตอน คือ ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม สภาพปัญหาของครูสอนภาษาจีน สมรรถนะครูภาษาจีนระดับมัธยมศึกษาในพื้นที่ระยองเศรษฐกิจภาคตะวันออก

4. สร้างเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ประเภตรวบรวมรายการ (Check List) และมาตรวัดแบบ 5 Point Likert Scale เป็นเครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสำรวจระดับการปฏิบัติงานของสมรรถนะครูผู้สอนภาษาจีนในพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ในระดับมัธยมศึกษา ประกอบไปด้วย 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ เพศ ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และสาขาวิชา ประสบการณ์การสอนภาษาจีน คำถามเป็นแบบปลายปิด โดยให้เลือกตอบและคำถามปลายเปิดให้เติมข้อมูลลงไปในช่วงที่กำหนด

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันปัญหาการพัฒนาสมรรถนะครูสอนภาษาจีนระดับชั้นมัธยมศึกษาในพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ซึ่งใช้มาตราส่วนประมาณค่าแบบออสกูตเพื่อสอบถามสภาพปัญหา

ตอนที่ 3 ความเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับสมรรถนะครูสอนภาษาจีนในพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) โดยแบ่งออกเป็น 8 ข้อ ได้แก่ ความรู้ความสามารถทั่วไป จริยธรรมและจรรยาบรรณครู การพัฒนาผู้เรียน ความสัมพันธ์กับชุมชนเพื่อจัดการเรียนรู้ ด้านภาษาศาสตร์ จิตวิทยา ศาสตร์การสอนและทักษะเพื่อพัฒนาผู้เรียน ซึ่งคำถามแต่ละข้อให้เลือกตอบว่าได้นำสมรรถนะมาใช้ในการปฏิบัติงานหรือไม่ (ปฏิบัติหรือไม่เคยปฏิบัติ) หากเคยปฏิบัติโดยให้เลือกตอบการปฏิบัติ 5 ระดับ คือ ปฏิบัติมากที่สุด ปฏิบัติอย่างมาก ปฏิบัติปานกลาง ปฏิบัติน้อย ปฏิบัติน้อยที่สุด (วิภาวรรณจันทร์ประชุม และ ประสพชัย พสุนนท์, 2561)

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาสมรรถนะครูสอนภาษาจีน เป็นแบบสอบถามที่ใช้คำถามปลายเปิด เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างเติมข้อมูล เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและปัญหา ตลอดจนความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะครูสอนภาษาจีน

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือ สํารวจข้อมูลสมรรถนะครูสอนภาษาจีนระดับมัธยมศึกษา โดยจัดทำเป็น Google Form ส่งไปยังผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง และ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาฉะเชิงเทรา เพื่อแจ้งให้ครูสอนภาษาจีนในสังกัดตอบแบบสอบถาม

5.2 ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล จำนวนประชากรที่ตอบแบบสอบถาม และดำเนินการประมวลผลข้อมูลจากการตอบกลับ นำแบบสอบถามดังกล่าวมาบันทึกลงรหัสและตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

5.3 ตรวจสอบข้อมูล ความสมบูรณ์ ความถูกต้อง ของคำตอบในแบบสอบถามปลายเปิด

5.4 การประมวลผลข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (SPSS)

6. การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติดังต่อไปนี้

6.1 ค่าร้อยละ ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างในแบบสอบถาม

6.2 ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) เพื่อใช้แปลความหมายของข้อมูลด้านต่าง ๆ โดยมีการแปลความหมายระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความสมรรถนะครูภาษาจีนในพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ระดับมัธยมศึกษา ตามเกณฑ์ของ (Best, 1981 อ้างใน ปาริชาติ บัวเป็ง, 2554)

6.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้ร่วมกับค่าเฉลี่ยเพื่อแสดงการกระจายของข้อมูล โดยมีเกณฑ์การวัดระดับและทิศทางความสัมพันธ์ พิจารณาได้จากค่าสัมประสิทธิ์ (r)

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะครูสอนภาษาจีนในพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ระดับมัธยมศึกษา โดยใช้การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ออนไลน์

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ การสนทนากลุ่มออนไลน์ คือ การประชุมทางอินเทอร์เน็ตที่ผู้เข้าร่วมและผู้ดำเนินรายการได้รับเชิญให้ เข้าร่วมสนทนากลุ่มตามเกณฑ์ที่เฉพาะเจาะจง ซึ่งจำนวนประชากรในการสนทนากลุ่มควรมีจำนวน ประมาณ 10 ถึง 15 คน (เก็จนก เอื้อวงศ์, 2562) ผู้วิจัยได้เรียนเชิญผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสมรรถนะครู ในพื้นที่ EEC รวมทั้งสิ้น จำนวน 10 คน โดยคัดเลือกจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการพัฒนาสมรรถนะครูสอนภาษาจีนในพื้นที่ทั้งภาครัฐและเอกชน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาฉะเชิงเทรา (ผู้รับผิดชอบการบริหารการศึกษาในพื้นที่) อาจารย์จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา (ผู้สอนและพัฒนาครูภาษาจีนในพื้นที่) ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมในพื้นที่ (แหล่งเรียนรู้ผู้ประกอบการตรง) ครูผู้รับผิดชอบวิชาภาษาจีนของโรงเรียนในพื้นที่ EEC และผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาจีนในฐานะภาษาต่างประเทศ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วย

- 2.1 สภาพทั่วไปของพื้นที่ระบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)
- 2.2 สภาพปัญหาของครูสอนภาษาจีน
- 2.3 แนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูสอนภาษาจีน
- 2.4 ข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ

นำร่างแบบสัมภาษณ์ดังกล่าวไปหาความเที่ยงตรง โดยเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC : Index of item Objective Congruence) ค่าดัชนีความสอดคล้องที่ยอมรับได้มีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

- +1 หมายถึง แน่ใจว่าประเด็นสัมภาษณ์และวัตถุประสงค์การวิจัยสอดคล้องกัน
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าประเด็นสัมภาษณ์และวัตถุประสงค์การวิจัยสอดคล้องกัน
- 1 หมายถึง แน่ใจว่าประเด็นสัมภาษณ์และวัตถุประสงค์การวิจัยไม่สอดคล้องกัน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

- 3.1 ขอความอนุเคราะห์มหาวิทยาลัยบูรพา ออกหนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิประชุมสนทนากลุ่ม
 - 3.2 ผู้วิจัยจัดทำเอกสารการประชุมผลการศึกษาในขั้นตอนที่ 1 สภาพปัญหาครูสอนภาษาจีน และตอนที่ 2 สมรรถนะครูสอนภาษาจีนในพื้นที่ระบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (EEC) ระดับมัธยมศึกษา
 - 3.3 จัดสถานที่ และอุปกรณ์ในการบันทึกเสียงการประชุมกลุ่ม
 - 3.4 กำหนดผู้จดบันทึก (Note Taker) เป็นผู้บันทึกผลการประชุมกลุ่ม
4. การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) อ้างอิงตามแนวทางของ Scott (1990) มีทั้งหมด 4 ขั้นตอน ดังนี้

- 4.1 ดำเนินการสัมภาษณ์และบันทึกเทปการสัมภาษณ์ และมีการจดประเด็นสำคัญ
- 4.2 ถอดเสียงสัมภาษณ์เป็นไฟล์เวิร์ดเพื่อแปลงข้อมูลเป็นอักษร
- 4.3 เข้ารหัสข้อมูลด้วยการค้นหาคำหรือวลีที่คล้ายคลึงกัน เพื่อจัดหมวดหมู่ข้อมูลตามรหัส
- 4.4 นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ตีความร่วมกับคำถามการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสภาพปัญหาการพัฒนาสมรรถนะครูสอนภาษาจีนในพื้นที่ระบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ระดับมัธยมศึกษา พบว่า สภาพการพัฒนาสมรรถนะครูสอนภาษาจีนอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาของครูที่พบ ได้แก่ ขาดการพัฒนาด้านภาษาอังกฤษ การบูรณาการทักษะในศตวรรษที่ 21 สู่การสอน การใช้เทคโนโลยีเพื่อการสอน การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ในรายวิชาภาษาจีน ประกอบกับขาดการพานักเรียนไปศึกษาในสถานประกอบการ และการวิจัยสร้างนวัตกรรมในการแก้ปัญหานักเรียน นอกจากนี้จากแบบสอบถามยังพบว่า ครูส่วนใหญ่ต้องรับผิดชอบงานด้านอื่นมากเกินไป ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน อีกทั้งนโยบายการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนและการพัฒนาครูสอน

ภาษาจีนไม่มีความต่อเนื่องและหลักสูตรของสถานศึกษายังไม่สอดคล้องกับ บริบทการพัฒนาพื้นที่ระบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (EEC)

ผลการศึกษาสมรรถนะครูสอนภาษาจีนในพื้นที่ระบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ระดับมัธยมศึกษา ทั้ง 8 ด้าน มีค่าเฉลี่ยรวม 3.68 อยู่ในระดับมาก เมื่อแยกเป็นแต่ละสมรรถนะพบว่า การพัฒนาสมรรถนะครูด้านจริยธรรมและจรรยาบรรณครู (4.08) การพัฒนาผู้เรียน (3.89) ศาสตร์การสอน (3.87) ภาษาศาสตร์ (3.86) จิตวิทยา (3.74) ทักษะการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน (3.71) อยู่ในระดับมาก ส่วนสมรรถนะด้านความสัมพันธ์กับชุมชนเพื่อจัดการเรียนรู้ (3.31) และความรู้ความสามารถทั่วไป (3.18) ของครูอยู่ในระดับปานกลาง

ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูสอนภาษาจีนในพื้นที่ระบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ระดับมัธยมศึกษา พบว่า 1) ด้านความรู้ความสามารถ โรงเรียนควรพัฒนาครูให้มีความรู้และเข้าใจการประกอบธุรกิจ และส่งครูไปศึกษาดูงานสถานประกอบการ 2) ด้านการพัฒนาผู้เรียน ครูควรส่งเสริมให้ผู้เรียนจัดทำโครงการ หรือจัดสถานการณ์จำลองด้านธุรกิจการค้า 3) ด้านคุณธรรม จริยธรรม หน่วยงานต้นสังกัดควรจัดกิจกรรมส่งเสริมแบบอย่างด้านจรรยาบรรณวิชาชีพและความเป็นครู 4) ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน โรงเรียนควรให้นักเรียนรู้จักวิถีชีวิต ของผู้ประกอบการในชุมชน และพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในพื้นที่ 5) ด้านภาษาศาสตร์ ครูต้องมีสมรรถนะด้านภาษาจีน มีการสอนแนวใหม่ 6) ด้านจิตวิทยา ครูต้องใช้จิตวิทยาให้นักเรียนรักภาษาจีนให้เขามีความมั่นใจในตนเอง สร้างแรงจูงใจปลุกบัณในการเรียนการสอน 7) ด้านศาสตร์การสอน โรงเรียนควรส่งเสริมให้ครูพัฒนาหลักสูตรออกแบบการจัดการเรียนรู้ได้และลดภาระงานครูที่ไม่เกี่ยวกับการสอนลง 8) ด้านการวิจัย ครูต้องได้รับการส่งเสริมให้วิจัยในชั้นเรียนเพื่อการพัฒนาผู้เรียนภาษาจีนได้

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูสอนภาษาจีนในพื้นที่ระบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ระดับมัธยมศึกษา สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ชลบุรี ระยอง และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาฉะเชิงเทรา ในพื้นที่ระบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ผู้วิจัยได้นำผลการวิจัยมาอภิปรายผลการศึกษา ดังนี้

จากการศึกษาสภาพการพัฒนาสมรรถนะครูสอนภาษาจีน ของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา ในพื้นที่ระบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาสมรรถนะครูสอนภาษาจีนอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.26$, $S.D = 0.99$) สาเหตุเนื่องจาก ครูสอนภาษาจีนยังขาดการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ในด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาจีน การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ระหว่างนักเรียนที่เรียนภาษาจีนในโรงเรียนและนักเรียนในต่างโรงเรียน ครูขาดการนำพานักเรียนไปศึกษาสถานประกอบการที่มีชาวจีนเป็นเจ้าของกิจการหรือเป็นผู้บริหารในพื้นที่ EEC รวมทั้งการวิจัยเพื่อสร้างนวัตกรรมในการแก้ปัญหาการเรียนภาษาจีนของนักเรียน สอดคล้องกับสภาพปัญหาที่เป็นข้อเสนอแนะจากครูสอนภาษาจีนกล่าวคือ ครูมีสื่อเทคโนโลยีไม่หลากหลาย นักเรียนไม่มีโอกาสฝึกการใช้ภาษากับเจ้าของภาษาโดยตรง และตรงกับความต้องการของครูด้านวิชาการ ที่ต้องการให้พา

นักเรียนไปทำงานในพื้นที่ EEC เป็นการสร้างแรงบันดาลใจในการทำงาน และพัฒนาสมรรถนะนักเรียนด้านการสื่อสารให้รู้ค่าศัพท์ด้านสื่อเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับอาชีพต่าง ๆ สอดคล้องกับกับหน้าที่ของครู ตามประกาศข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2562) กำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานของครู มีหน้าที่สร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้เรียน ให้เป็นผู้ใฝ่รู้ใฝ่เรียน และเป็นผู้สร้างนวัตกรรม พัฒนาตนเองให้มีความรอบรู้ ทันสมัยทันต่อการเปลี่ยนแปลง วิจัยสร้างนวัตกรรม และประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ศึกษาเข้าถึงบริบทชุมชนสามารถอยู่ร่วมกันบนพื้นฐานความแตกต่างทางวัฒนธรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของนิวัตต์ น้อยมณี และกัญญา เอี่ยมพญา (2560) พบว่า การพัฒนาครูเพื่อให้ได้ครูที่มีคุณภาพ เหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอน ในศตวรรษที่ 21 จะต้องพัฒนาครู เพื่อให้ครูสามารถจัดกระบวนการหาความรู้ การรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง การใช้เครื่องมือที่เหมาะสมในการแสวงหาความรู้ เพราะจะมีความสำคัญมากยิ่งขึ้นสำหรับครูทุกคน ส่วนเนื้อหาสาระขององค์ความรู้จะลดความสำคัญลงไป รวมถึงอายุของเครื่องมือหาความรู้จะสั้นลง การเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ จึงเป็นคุณลักษณะที่สำคัญของครูในยุคนี้ คุณลักษณะสำคัญมากอีกประการหนึ่งคือ ความสามารถในการคิดรูปแบบต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจ ทักษะและประสบการณ์ที่มีความจำเป็นยิ่งของครูในศตวรรษที่ 21 อย่างน้อยที่สุดควรประกอบด้วย ด้านเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี โดยต้องเรียนรู้ทั้ง 3 เรื่องนี้ ในปัจจุบันและอนาคตที่สำคัญคือต้องมีความสามารถในการวิเคราะห์ถึงความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และต้องมีแนวทางในการดำเนินการเพื่อป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลง นอกจากนี้ครูต้องมีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษอีกด้วย

สำหรับปัญหาด้านอื่น ๆ ได้แก่ ครูสอนภาษาจีนต้องรับภาระทำงานด้านอื่นมากเกินไป ความไม่ต่อเนื่องของนโยบายรัฐบาล การพัฒนาหลักสูตรและการพัฒนาครู ของสถานศึกษายังไม่สอดคล้องกับ EEC และครูสอนภาษาจีนขาดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง นั้น ปัญหาดังกล่าว เป็นไปตามความเห็นในการสัมภาษณ์ครู และผู้ประกอบการ และสถิติการเปลี่ยนแปลงของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2561) เรื่อง การพัฒนากลไกการขับเคลื่อนระบบการผลิตครูและพัฒนาครู พบว่า ระบบการพัฒนาครูไทยของหน่วยงานต่าง ๆ ปัจจุบันยังคงมีลักษณะต่างคนต่างทำ แม้จะมีสถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาซึ่งเป็นหน่วยงานกลางที่จะเชื่อมประสานงานด้านการพัฒนาครู แต่ยังขาดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการองค์กร ขาดภาวะผู้นำในการกำหนดทิศทางและนโยบายการพัฒนาครูในภาพรวมของประเทศ การจัดฝึกอบรมทำได้เพียงจัดให้กับกลุ่มเป้าหมายขนาดเล็ก หรือทำเฉพาะเรื่อง ส่วนการวางแผนทิศทาง นโยบาย ด้านการพัฒนาครูในภาพรวม ยังขาดความร่วมมือจากหน่วยงานผู้ใช้ครู เนื่องจากหน่วยงานผู้ใช้ครูมีงบประมาณเป็นของตนเอง จึงจัดอบรมพัฒนาครูในสังกัดด้วยตนเอง ดังนั้นจึงเกิดปรากฏการณ์ต่างคนต่างทำ ขาดการวางแผน กำหนดทิศทางพัฒนา และขาดข้อมูลการพัฒนาครู เกิดความซ้ำซ้อนและขาดประสิทธิภาพ

การศึกษาสมรรถนะครูสอนภาษาจีนในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ระดับมัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาสมรรถนะครู ด้านจริยธรรมและจรรยาบรรณครู ด้านการพัฒนาผู้เรียน ด้านศาสตร์การสอน ด้านภาษาศาสตร์ ด้านจิตวิทยา ด้านทักษะการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน อยู่ในระดับมาก ส่วนสมรรถนะด้านความรู้ความสามารถทั่วไป และด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ยังอยู่ในระดับ

ปานกลาง ($\bar{X} = 3.31$, S.D = 0.88 และ $\bar{X} = 3.18$, S.D = 0.87) ด้วยเหตุผลของสภาพปัญหาและข้อจำกัดของครูสอนภาษาจีนด้านการพัฒนาทักษะครูในศตวรรษที่ 21 ด้านทักษะการคิดสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ ปัญหาการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล การปรับตัวกับสถานประกอบการในพื้นที่ และผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิว่าครูสอนภาษาจีนยังขาดความรู้ด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองในพื้นที่ EEC และขาดความร่วมมือกับชุมชน เทคนิคการสอนและหลักสูตรเนื้อหาการศึกษาด้าน EEC ยังไม่ได้ขยายผลไปสู่ครูผู้สอนภาษาจีนในพื้นที่ EEC บรรยากาศในการเรียนรู้ของนักเรียน และความสัมพันธ์กับสถานประกอบการในพื้นที่ ยังจำกัดอยู่ในพื้นที่ของโรงเรียน ส่งผลต่อการพัฒนานักเรียนด้านทักษะการใช้ภาษาจีน ตรงกับงานวิจัยของ Ying-hua Lan (2018) ที่ให้ความสำคัญกับทักษะที่จำเป็นของการสอนภาษาจีนคือ (1) ความสามารถทางด้านภาษาศาสตร์ภาษาจีน และการสื่อสารที่ชัดเจน ครูต้องสามารถอธิบายรูปประโยคที่ซับซ้อนได้อย่างชัดเจน เพื่อให้ให้นักเรียนเข้าใจ โดยจะต้องสามารถอธิบายเรื่องยากให้เป็นเรื่องง่าย (2) ความสามารถทางด้านเทคนิคการสอนของครูในห้องเรียน ควรประกอบด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย ดังนั้น ทักษะการสอนของครูจำเป็นต้องใช้ให้ถูกต้องควบคู่กับเนื้อหาที่จะสอน ครูจะต้องใช้ศิลปะของการอธิบาย เทคนิคการจัดการชั้นเรียน การสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ เพื่อสร้างความสนใจและความกระตือรือร้นในการเรียนภาษาจีน (3) การจัดการข้ามวัฒนธรรม ครูสอนภาษาจีนจะต้องรับรู้และสามารถสื่อสารข้ามวัฒนธรรม ต้องมีทักษะในการแก้ปัญหาความแตกต่างทางวัฒนธรรมในชุมชน ต้องเริ่มจากการเข้าใจและศึกษาวัฒนธรรมและค่านิยมของความเป็นจีนอย่างเข้าใจ เพื่อที่จะสามารถเข้าใจความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมตนเองและจีน สามารถสื่อสารให้ผู้เรียนได้อย่างถูกต้อง และสร้างความเข้าใจระหว่างชนชาติ (4) ทักษะวิจัยเพื่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน และจัดการปัญหาของผู้เรียนที่เกิดขึ้นจากการเรียนภาษาจีน ครูมีความจำเป็นมากที่ต้องใช้ทักษะการวิจัย และการสะท้อนกลับในการแก้ปัญหาและพัฒนาการจัดการเรียนการสอน

สำหรับปัญหาอุปสรรคของการพัฒนาสมรรถนะครูสอนภาษาจีนในพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ระดับมัธยมศึกษา ประกอบด้วย ปัญหาด้านหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน การวิเคราะห์ สังเคราะห์ ความสัมพันธ์และร่วมมือกับชุมชน การผลิตและการใช้สื่อเทคโนโลยี ยังไม่หลากหลาย อัตราค่าจ้างครูยังไม่เพียงพอ จึงเห็นได้ว่าสภาพปัญหาสมรรถนะครูสอนภาษาจีนด้านสมรรถนะหลัก (Core Competency) ประกอบด้วย 5 สมรรถนะ คือ การมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน การบริการที่ดี การพัฒนาตนเอง การทำงานเป็นทีม จริยธรรม และ จรรยาบรรณวิชาชีพครู มีสมรรถนะหลักอยู่ในระดับมาก ส่วนสมรรถนะประจำสายงาน (Functional Competency) ประกอบด้วย 6 สมรรถนะ คือ การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้การพัฒนาผู้เรียน การบริหารจัดการชั้นเรียน การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน ภาวะผู้นำครูการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชน เพื่อการจัดการเรียนรู้ ซึ่งการบริหารหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน ความสัมพันธ์และร่วมมือกับชุมชน การผลิตและการใช้สื่อเทคโนโลยี มีสมรรถนะหลักอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ วไลยพงษ์พันธ์ (2558) เรื่อง การส่งเสริมสมรรถนะครูสอนภาษาจีนระดับมัธยมศึกษาภาคตะวันออก พบว่าสภาพการปฏิบัติงานตามสมรรถนะครูสอนภาษาจีน เมื่อจำแนกตามรายสมรรถนะหลักมีคุณภาพอยู่ในระดับสูง และสมรรถนะประจำสายงานอยู่ในระดับปานกลาง การเปรียบเทียบความแตกต่าง

ด้านความคิดเห็นต่อครูสอนภาษาจีนระดับมัธยมศึกษาภาคตะวันออก ตามสมรรถนะหลักและสมรรถนะประจำสายงานไม่แตกต่างกัน โดยรูปแบบส่งเสริมการสอนวิชาภาษาจีนระดับมัธยมศึกษาภาคตะวันออก ตามสมรรถนะหลักและสมรรถนะประจำสายงาน มีดังนี้ 2.1) พัฒนาความรู้ 2.2) ทักษะภาษาจีนเพื่อการสื่อสาร 2.3) พัฒนาเทคนิคการสอนและการผลิตสื่อ 2.4) พัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้องกับท้องถิ่น 2.5) พัฒนาทักษะการวิจัยและการจัดกิจกรรมในชั้นเรียน 2.6) สร้างเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู

ข้อเสนอแนะ ข้อเสนอแนะในการวิจัยของครูและผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสอนภาษาจีน ให้แนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูสอนภาษาจีนในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ระดับมัธยมศึกษาทั้ง 8 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความรู้ความสามารถ ควรพัฒนาครูให้มีความรู้และเข้าใจการประกอบธุรกิจ และส่งครูไปศึกษาดูงานสถานประกอบการ 2) ด้านการพัฒนาผู้เรียน ควรส่งเสริมให้ผู้เรียนจัดทำโครงการหรือจัดสถานการณ์จำลองด้านธุรกิจการค้า 3) ด้านคุณธรรมจริยธรรม ครูควรเป็นแบบอย่างที่ดีด้านจรรยาบรรณวิชาชีพและความเป็นครู 4) ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ควรให้นักเรียนรู้จักวิถีชีวิตของผู้ประกอบการในชุมชน และพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในพื้นที่ 5) ด้านภาษาศาสตร์ ครูต้องมีสมรรถนะด้านภาษาจีน มีการสอนแนวใหม่ 6) ด้านจิตวิทยา ครูต้องใช้จิตวิทยาให้นักเรียนรักภาษาจีนให้เขามีความมั่นใจในตนเองสร้างแรงจูงใจพลังบวกในการเรียนการสอน 7) ด้านศาสตร์การสอน ควรส่งเสริมให้ครูพัฒนาหลักสูตรออกแบบการจัดการเรียนรู้ได้และลดภาระงานครูที่ไม่เกี่ยวกับการสอนลง 8) ด้านการวิจัย ครูสามารถวิจัยในชั้นเรียนเพื่อการพัฒนาผู้เรียนภาษาจีนได้

ข้อเสนอแนะดังกล่าว เป็นไปในทำนองเดียวกันกับงานวิจัยของวัลภา พงษ์พันธ์ (2558) ศึกษาวิจัยเรื่อง การส่งเสริมสมรรถนะครูสอนภาษาจีนระดับมัธยมศึกษาภาคตะวันออก พบว่า วิธีการส่งเสริมสมรรถนะครูสอนภาษาจีนระดับมัธยมศึกษาภาคตะวันออก มี 3 วิธี คือ 1) จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 2) จัดโครงการภาษาจีนเพื่อการสื่อสาร 3) จัดสื่อและแหล่งเรียนรู้ ส่วนระดับนโยบายมี 4 วิธีคือ 1) จัดตั้งสถาบันพัฒนาการสอนภาษาจีน 2) จัดตั้งเครือข่ายครูสอนภาษาจีน 3) ส่งเสริมครูและโรงเรียนต้นแบบ 4) ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างไทย-จีน และยังสอดคล้องกับข้อเสนอแนะงานวิจัย เรื่องสมรรถนะภาษาจีน ที่คาดหวังของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่เรียนวิชาภาษาจีนในมหาวิทยาลัยมหิดล ของ ไพศาล สุขใจรุ่งวัฒนา และ ยุติ ธีรธราดล (2564) กล่าวคือ 1) เนื้อหาในวิชาภาษาจีนควรได้รับการพัฒนาให้สอดคล้องกับสถานการณ์การนำไปใช้จริง ควรมีการสอดแทรกความรู้ด้านวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์จีน เพื่อให้นักศึกษาเกิดความเข้าใจในการประยุกต์ใช้ภาษาจีนได้ดียิ่งขึ้น 2) ผู้สอนควรจัดให้มีกิจกรรมการเรียนการสอนที่เทียบเคียงได้กับสถานการณ์จริงในการใช้ภาษา หรือ หาโอกาสให้นักศึกษาได้ใช้ภาษาจีนในการสื่อสารกับเจ้าของภาษา ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ที่สอดคล้องและเหมาะสมกับการฝึกทักษะการสื่อสาร ซึ่งจะทำให้การเรียนการสอนมีชีวิตชีวาตอบสนองรูปแบบการเรียนรู้และความคาดหวังของผู้เรียนยุคใหม่ และเป็นการส่งเสริมให้นักศึกษาพัฒนาสมรรถนะภาษาจีนได้อย่างมีประสิทธิภาพ 3) ควรสนับสนุนให้มีการวัดระดับทักษะภาษาจีนโดยใช้แบบทดสอบมาตรฐาน HSK ระดับ 4 4) สถาบันการศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน สามารถนำตัวแปรและผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ครูควรนำแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูสอนภาษาจีนในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ระดับมัธยมศึกษา ทั้ง 8 ด้าน ไปปรับประยุกต์ใช้ในการออกแบบการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนได้มากขึ้นและตรงกับความต้องการของผู้เรียนเป็นรายบุคคล

2. ผู้บริหารสถานศึกษา ควรสร้างสัมพันธ์กับสถานประกอบการในพื้นที่ EEC ขอความร่วมมือเปิดพื้นที่ของสถานประกอบการของชาวจีนเพื่อให้นักเรียนมีโอกาเข้าไปฝึกประสบการณ์ประกอบธุรกิจและใช้ภาษาจีน อันจะเป็นการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(การวิจัยครั้งนี้ได้รับการอุดหนุนงบประมาณทำวิจัย จากคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยบูรพา ทุนงบประมาณเงินรายได้ ประจำปีงบประมาณ 2564)

บรรณานุกรม

- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2563). *สถานการณ์ท่องเที่ยวปี 2562*. สืบค้นเมื่อ 8 มกราคม 2564. เข้าถึงได้จาก https://www.mots.go.th/download/article/article_20201104090605.pdf.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *การพัฒนาสมรรถนะของครูเพื่อให้อัดบสนองกับการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- เก็จกนก เอื้อวงศ์.(2562). การสนทนากลุ่ม: เทคนิคการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพที่มีประสิทธิภาพ. *วารสารมสธ.*, 12(1), 17-30.
- ครองขวัญ รอดหมวน. (2562). *อีอีซีบูมเศรษฐกิจภาคตะวันออก*. สืบค้นเมื่อ 8 มกราคม 2564. เข้าถึงได้จาก https://www.thaipost.net/main/detail/25873?read_meta=%7B%22label%22%3A%22articlepage_number%22%2C%22group%22%3A%22%22%7D.
- ทวี ธีระวงศ์เสรี. (2552). *หลักสูตรและการเรียนการสอนภาษาจีนในระดับมัธยมศึกษา*. กรุงเทพฯ: สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธัญญารัตน์ มะลาศรี. (2563). การศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาจีนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. *วารสารราชภัฏกรุงเทพ*, 7(1), 33-39.
- นิวัตต์ น้อยมณี และกัญกร เอี่ยมพญา. (2560). *จิตวิญญาณครู* (พิมพ์ครั้งที่ 2). นนทบุรี: 21 เซนจูรี.
- นพดล จันทรกระจ่างแจ้ง, ยุภาพร นอกเมือง และอรรคมณ วชิรวัชร. (2565). สภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้ภาษาของครู ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายแผนการเรียนภาษาจีนในโรงเรียนพื้นที่จังหวัดปทุมธานี. *วารสารครุศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา*, 16(1).
- ปาริชาติ บัวเป็ง. (2554). *ปัจจัยที่มีผลต่อความผูกพันองค์กรของพนักงาน บริษัท ไตกิ้น อันดัสทรีส์ ประเทศไทย (จำกัด) (ปริญญามหาบัณฑิต)*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

- พทุทธิ ศิริบรรณพิทักษ์ และคณะ. (2561). การพัฒนาคลังเก็บเคลื่อนระบบการผลิตและพัฒนาครูสมรรถนะสูงสำหรับประเทศไทย 4.0. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- พิชัย แก้วบุตร. (2564). ความต้องการจำเป็นของครูอาสาสมัครจีนต่อวิทยาการฝ่ายไทย: กรณีศึกษาโครงการอบรมครูอาสาสมัครจีน (ประเทศไทย) ประจำปี 2562. วารสารศิลปศาสตร์มหาวิทยาลัยแม่โจ้, 9(1), 65-81.
- ไพศาล สุขใจรุ่งวัฒนา และ ยุวดี ธีรธาดล. (2564). สมรรถนะภาษาจีนที่คาดหวังของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่เรียนวิชาภาษาจีนในมหาวิทยาลัยมหิดล. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยธนบุรี, 15(2), 163-175.
- วรรณนิษา ไวยฉายี. (2564). การจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในสถานการณ์ปัจจุบัน: มุมมองของผู้เรียนต่อการพัฒนาสถาบันสอนภาษา. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์, 16(1), 153-165.
- วิภาวรรณ จันทรประชุม และ ประสพชัย พสุนนท์. (2561). การวิเคราะห์ปัจจัยความสำเร็จในการบริหารงานของสมาคมการค้า กระทรวงพาณิชย์ตามหลักระบบบริหารงานและประเมินผลทั่วทั้งองค์กร. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยธนบุรี, 12(ฉบับพิเศษ), 101-116.
- วิภาวรรณ สุนทรจามร. (2559). รายงานการวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับชั้นมัธยมศึกษาของประเทศไทย. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- วัลภา พงษ์พันธุ์. (2558). การส่งเสริมสมรรถนะของครูสอนภาษาจีนระดับมัธยมศึกษาในภาคตะวันออก (ดุชนิพนธ์). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุมิตรรา สุรัตน์เดชา. (2557). การศึกษาปัญหา ความจำเป็น และความต้องการในการใช้ภาษาและวัฒนธรรมไทยของครูอาสาสมัครชาวจีนในโรงเรียนไทย. วารสารภาษาและวัฒนธรรม, 33(1), 57-79.
- สุไม บิลโบ. (2558). สมรรถนะ ทักษะและบทบาทครูไทยในศตวรรษที่ 21. สืบค้นเมื่อ 26 สิงหาคม 2564. เข้าถึงได้จาก <https://rb.gy/ru3745>
- สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก. (2561). แผนภาพรวมเพื่อการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2560-2565. สืบค้นเมื่อ 8 มกราคม 2564. จาก <https://eeco.or.th/th/filedownload/1478/cf4092afd2456bb1f03995574db27a75.pdf>.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2562). ราชกิจจานุเบกษาประกาศรายละเอียดของมาตรฐานความรู้และมาตรฐานวิชาชีพครูตามข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพฉบับที่ 4. สืบเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2564. เข้าถึงได้จาก www.ksp.or.th/ksp2018/2020/06/19628/.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561). การพัฒนาคลังเก็บเคลื่อนระบบการผลิตครูและพัฒนาครูสมรรถนะสูงสำหรับประเทศไทย 4.0. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.
- โสธญา พิภูลหอม. (2561). ความต้องการแรงงานไทยในเขตพิเศษภาคตะวันออก (พ.ศ. 2561-2570). กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

- อนุชิตา ชินศิริประภา. (2564). ผลกระทบโควิด 19 กับเศรษฐกิจด้านการท่องเที่ยวภาคตะวันออก. *วารสารบริหารธุรกิจอุตสาหกรรม*, 3(2), 1-4.
- Scott, J. (1990). *A Matter of Record, Documentary Sources in Social Research*. Cambridge: Polity Press.
- Ying Lan Hua. (2018). *The core competencies for Chinese language teachers in Taiwan: A multiple criteria decision making approach*. Ed.D., University of Missouri-St Louis, USA.

การจัดการความรู้การบริหารจัดการกลุ่มตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์
เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม กลุ่มวิสาหกิจชุมชนสามัคคีเกษตรอินทรีย์ฟาร์ม
ตำบลแม่ฟ้าหลวง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย

Knowledge Management on Group Management According to
Creative Economy Concept to Create added value for Samakkee
Organic Farming Community Enterprise Group in MaeFahLuang
Sub-district MaeFahLuang District Chiang Rai Province

Received: 20 March 2023

Revised: 29 April 2023

Accepted: 12 May 2023

ณัฐธิดา จุมปา, คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

บทคัดย่อ งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดการความรู้แนวคิดการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนและสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสามัคคีเกษตรอินทรีย์ฟาร์มตำบลแม่ฟ้าหลวง เก็บข้อมูลจากแกนนำและสมาชิกกลุ่ม ผู้นำ สมาชิกชุมชน และเจ้าหน้าที่ภาครัฐ 20 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์ แนวทางการสนทนากลุ่ม และอบรมเชิงปฏิบัติการ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า

การจัดการความรู้การบริหารจัดการกลุ่ม มุ่งจัดการความรู้จากตัวประธานกลุ่มที่มีองค์ความรู้การผลิตปุ๋ยอินทรีย์อัดเม็ดและเพิ่มเติมองค์ความรู้ที่จำเป็นเพื่อใช้ในแปลงเกษตรของตนและสมาชิก มีเป้าหมายลดการใช้ปุ๋ยเคมี ลดต้นทุนการผลิต และลดการเผาวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรที่จะส่งผลต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมของคนในชุมชน จึงนำแนวคิดการเพิ่มมูลค่าวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรมาทำเป็นปุ๋ยอินทรีย์อัดเม็ดเพื่อใช้ในการผลิต และทำเป็นผลิตภัณฑ์เพื่อจำหน่ายในชุมชนและชุมชนใกล้เคียง

ด้านการบริหารจัดการกลุ่มมุ่งผลิตปุ๋ยอินทรีย์เพื่อให้สมาชิกนำไปทดลองใช้ในแปลงเกษตรจัดบันทึกการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน มีการกำหนดที่ทำการกลุ่มอย่างชัดเจน จัดตั้งโครงสร้างองค์กร มีคณะกรรมการกำหนดทิศทางการขับเคลื่อนกลุ่ม กำหนดผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม ควบคุมการดำเนินกิจกรรม ตลอดจนการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระบบการผลิต ปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการเป็นชุมชนเกษตรอินทรีย์ในอนาคต

คำสำคัญ: การจัดการความรู้, การบริหารจัดการ, การสร้างมูลค่าเพิ่ม

Abstract *The objectives of this study were to manage Community Enterprise Group knowledge and concepts, as well as to add value to agricultural wastes from the Samakkhi Organic Agriculture Community Enterprise, MaeFahLuang Sub-district Farm. Data were collected from 20 leaders and group members, as well as from community members and government officials, using interview forms, group discussion guidelines, and workshops. The data was analyzed by content analysis. The results showed that:*

Knowledge management in the group aimed to manage knowledge from the group leader, who has the knowledge to produce organic fertilizer tablets and add the necessary knowledge to be used in his own agricultural plots and among his members. The goal was to reduce the use of chemical fertilizers, reduce production costs, and reduce the burning of agricultural waste, which affects the health and environment in the community. Therefore, the concept of increasing the value of agricultural waste was used to make organic fertilizer pellets for use in production and products for sale in the community and nearby communities.

Regarding the management of the group, it aimed to produce organic fertilizers for members to use in agricultural fields. Take note of the changes that have occurred to share and learn together. There was a clearly defined group office to establish an organizational structure. In addition, the group committee determined the direction of the group, defined group products, controlled activities, and scheduled a meeting to exchange knowledge on the production system and identify problems and obstacles to achieving the goal of becoming an organic community in the future.

Keywords: Knowledge Management, Management, Creating Added Value

บทนำ

ความรู้ที่มีอยู่ในกลุ่มองค์กรหรือความรู้ที่ฝังอยู่ในตัวบุคคลที่ถูกส่งผ่านประสบการณ์มาอย่างยาวนานหากไม่มีการจัดเก็บอย่างเป็นระบบ ก็จะไม่ถูกนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อกลุ่มหรือองค์กรได้อย่างที่ควรจะเป็น หรือหากกลุ่ม/องค์กรไม่มีกระบวนการจัดการความรู้ที่ดี ความรู้ที่มีอยู่ก็จะกระจัดกระจายหรือฝังอยู่ที่ตัวบุคคลใดบุคคลหนึ่งไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมได้อย่างเต็มที่ ส่งผลให้การทำงานของกลุ่มหรือองค์กรสะดุดหรือติดขัด ในทางตรงกันข้ามหากองค์กรความรู้ถูกจัดเก็บอย่างเป็นระบบ เมื่อแกนนำคนใดคนหนึ่งลาออกไปหรือไม่สามารถนำพากลุ่มหรือองค์กรให้ทำงานต่อได้ แกนนำคนใหม่ที่เข้ามาทำงานแทนหรือสมาชิกกลุ่มก็จะสามารถนำพากลุ่มหรือองค์กรให้ก้าวต่อไปข้างหน้าได้ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2566)

การบริหารจัดการกลุ่มหรือองค์กร ประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญด้านการบริหารจัดการกลุ่มตามแนวคิดด้านการบริหารจัดการกลุ่มภายใต้องค์ประกอบ (1) การวางแผน (Planning) (2) การจัดองค์กร (Organizing) (3) การสั่งการ หรือการอำนวยการ (Leading/Directing) และ (4) การควบคุม (Controlling) (Hodgetts, 1992) ซึ่งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจำเป็นต้องทบทวนประสิทธิภาพการดำเนินงานของกลุ่มอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้รู้สถานการณ์ปัจจุบันของการดำเนินงานของกลุ่ม ซึ่งจะเป็นบทเรียนในการก้าวไปข้างหน้าอย่างระมัดระวัง ให้กลุ่มสามารถบริหารจัดการภายใต้ปัจจัยที่มีอยู่และความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวของกลุ่ม

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนสามัคคีเกษตรอินทรีย์ฟาร์ม หมู่ที่ 11 บ้านสามัคคีเก่า ตำบลแม่ฟ้าหลวง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย ก่อตั้งกลุ่มเมื่อปี พ.ศ. 2562 ประกอบด้วยสมาชิกเริ่มแรกซึ่งเป็นแกนนำและสมาชิกกลุ่ม จำนวน 8 คน เกิดจากการมองเห็นปัญหาและโอกาสในการพัฒนา โดยพบว่าในชุมชนเกิดปัญหาการใช้สารเคมีเป็นจำนวนมาก ต้นทุนการผลิตในภาคการเกษตรสูง มีการเผาเศษวัสดุเหลือใช้หลังจากการเก็บเกี่ยวส่งผลเสียต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม กลุ่มจึงเกิดแนวทางการบริหารจัดการและแนวทางการส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ด้วยการวางกลไกการพัฒนาสมาชิกกลุ่มให้มีความคิดสร้างสรรค์เพื่อใช้ต่อยอดการประกอบอาชีพและธุรกิจโดยการสร้างมูลค่าเพิ่มให้วัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรที่มีอยู่ในชุมชนให้เกิดประโยชน์สูงสุดโดยนำมาทำปุ๋ยอินทรีย์เพื่อใช้ในการเกษตรและผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ของกลุ่มเพื่อเสริมสร้างรายได้ตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ที่เกิดจากความคิดหรือองค์ความรู้ที่ประธานกลุ่มสกัดออกมา (สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์, 2566) และเพิ่มเติมความรู้จากหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นกิจกรรมการผลิตปุ๋ยอินทรีย์อัดเม็ดของกลุ่ม จะนำมาซึ่งการลดต้นทุนการผลิตทางการเกษตร ลดการใช้ปุ๋ยเคมี และลดการเผา ทำให้สมาชิกกลุ่มมีผลิตภัณฑ์เพื่อใช้และจำหน่าย ก่อเกิดรายได้เสริมสร้างเศรษฐกิจให้แก่สมาชิกกลุ่ม ตลอดจนส่งเสริมทักษะการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนภายใต้กิจกรรมกลุ่มเพื่อนำไปสู่การจัดการที่เป็นระบบเป็นบทเรียนให้สมาชิกกลุ่มได้เรียนรู้และประยุกต์ใช้เพื่อการพัฒนาและชุมชนภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์และแนวทางการสร้างมูลค่าเพิ่มเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการเป็นชุมชนเกษตรอินทรีย์ในอนาคต

วัตถุประสงค์งานวิจัย

1. เพื่อจัดการความรู้แนวทางการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสามัคคีเกษตรอินทรีย์ฟาร์ม ตำบลแม่ฟ้าหลวง
2. เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสามัคคีเกษตรอินทรีย์ฟาร์มตำบลแม่ฟ้าหลวง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนสามัคคีเกษตรอินทรีย์ฟาร์มตำบลแม่ฟ้าหลวงได้จัดการความรู้ เรียนรู้แนวคิดเกิดทักษะในการบริหารจัดการกลุ่มให้มีประสิทธิภาพ

2. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนสามัคคีเกษตรอินทรีย์ฟาร์มตำบลแม่ฟ้าหลวง สามารถพัฒนาและสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร ลดการใช้ปุ๋ยเคมี ลดต้นทุนการผลิต และลดการเผาในชุมชน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา มุ่งสกัดองค์ความรู้ด้านการผลิตปุ๋ยอินทรีย์และการบริหารจัดการกลุ่มที่อยู่ในอยู่ตัวแกนนำกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสามัคคีเกษตรอินทรีย์ฟาร์ม เพื่อนำไปสู่การผสมผสานกับแนวคิดการบริหารจัดการกลุ่มที่เป็นองค์ความรู้ตามทฤษฎี และนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่มาสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสามัคคีเกษตรอินทรีย์ฟาร์ม

2. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากร ได้แก่ แกนนำ สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ผู้นำชุมชน สมาชิกชุมชน และเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐในตำบลแม่ฟ้าหลวง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย

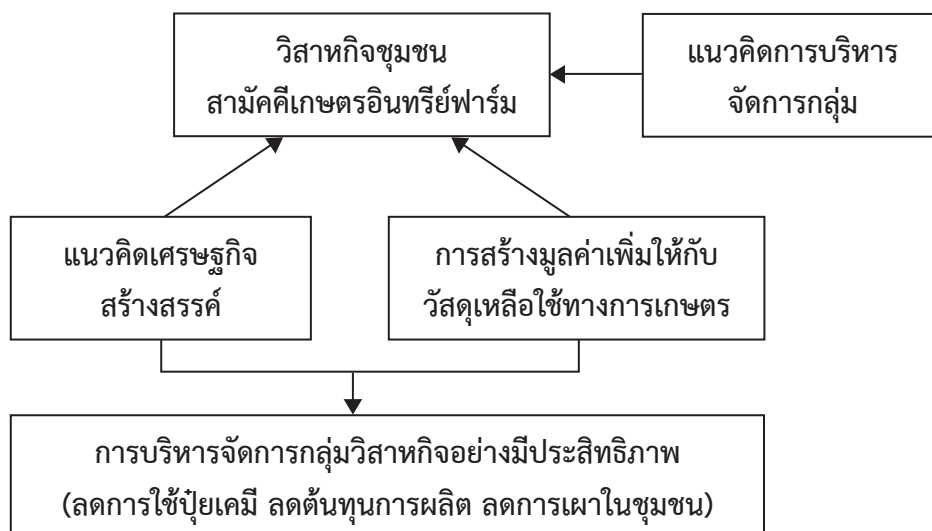
ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย แกนนำและสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสามัคคีเกษตรอินทรีย์ฟาร์ม หมู่ที่ 11 บ้านสามัคคีเก่า ตำบลแม่ฟ้าหลวง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย ผู้นำชุมชน สมาชิกชุมชน และเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ จำนวน 20 คน

3. ขอบเขตด้านสถานที่

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนสามัคคีเกษตรอินทรีย์ฟาร์ม หมู่ที่ 11 บ้านสามัคคีเก่า ตำบลแม่ฟ้าหลวง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา 1 ปี (18 เมษายน 2565 - 17 เมษายน 2566)

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการความรู้

ความหมายของการจัดการความรู้

พจนานุกรมศึกษาศาสตร์ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (ราชบัณฑิตยสถาน 2551, หน้า 249) ให้นิยามการจัดการความรู้คือ กระบวนการพัฒนาความรู้ของบุคคลและองค์การเพื่อสร้างคุณภาพและประสิทธิภาพ โดยการรวมกลุ่มกัน กำหนดวิสัยทัศน์ ร่วมคิดร่วมทำ แลกเปลี่ยนเรียนรู้จากประสบการณ์ของสมาชิก ผสมผสานกับความรู้จากแหล่งข้อมูลทั่วไป มีการกำหนดเป้าหมายวิธีปฏิบัติ การทดลอง การตรวจสอบ การสังเคราะห์และการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์

เป้าหมายของการจัดการความรู้

อริชชา สุพานิช (2560) ให้เป้าหมายของการจัดการความรู้คือ การที่กลุ่มคนมีการจัดการความรู้ร่วมกัน มีชุดความรู้สำหรับใช้งาน นำความรู้จากภายนอกมาผสมผสาน ปรับปรุง และพัฒนาให้เหมาะสมกับวัฒนธรรมองค์การเพื่อพัฒนางาน พัฒนาคณะ พัฒนางค์การ ให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานตามแผนที่วางไว้ ให้ทุกคนเข้าถึงความรู้ พัฒนาตนเองและนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและองค์การ ที่สามารถ (1) ตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ เพื่อนร่วมงาน ผู้บังคับบัญชาผู้ใต้บังคับบัญชา องค์การ ชุมชนและสังคม (2) มีนวัตกรรมในการทำงาน นวัตกรรมผลิตภัณฑ์ และนวัตกรรมการให้บริการ (3) ชีตความสามารถของบุคลากรและองค์การที่พัฒนาเพิ่มขึ้น จากการจัดการความรู้ การเรียนรู้ การพัฒนาตนเอง การนำความรู้ไปใช้และการต่อยอดความรู้ (4) ประสิทธิภาพ หมายถึง การทำงานที่ลงทุนน้อยแต่ได้ผลมากหรือคุณภาพสูง

หลักการจัดการความรู้โมเดลเชก (SECI Model)

Nonaka and Takeuchi (1995) ได้ให้หลักการจัดการความรู้ตามโมเดลเชก (SECI Model) ไว้ 4 ขั้นตอน ได้แก่ (1) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Socialization) S: Tacit to Tacit (2) การสกัดความรู้ออกจากตัวคน (Externalization) E: Tacit to Explicit (3) การรวบรวมความรู้ (Combination) C: Explicit to Explicit นำความรู้สู่การแบ่งปันแลกเปลี่ยนเพื่อให้คนในชุมชนได้เข้าถึง (4) การผนึกฝังความรู้ (Internalization) I: Explicit to Tacit นำความรู้สู่การเรียนรู้ สืบทอดและใช้ประโยชน์

กระบวนการจัดการความรู้

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2566) ได้เสนอกระบวนการจัดการความรู้ 7 ขั้นตอน ดังนี้

1. การบ่งชี้ความรู้ (Knowledge Identification) เป็นการค้นหาวงศ์กรมีความรู้อะไรบ้าง รูปแบบใด อยู่ที่ใคร และความรู้ใดที่องค์กรจำเป็นต้องมี ทำให้องค์กรทราบว่าคุณค่าความรู้อะไรบ้าง ความรู้ใดมีความสำคัญสำหรับองค์กร แล้วจัดลำดับความสำคัญของความรู้เพื่อให้องค์กรวางขอบเขตของการจัดการความรู้และสามารถจัดสรรทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2. การสร้างและแสวงหาความรู้ (Knowledge Creation and Acquisition) องค์กรต้องหาวิธีการในการดึงความรู้จากแหล่งต่าง ๆ ที่มารวมไว้เพื่อจัดทำเนื้อหาให้เหมาะสมและตรงกับความต้องการ

ของผู้ใช้ สำหรับความรู้ที่จำเป็นต้องมีแต่ยังไม่มี องค์กรอาจสร้างความรู้จากความรู้เดิมที่มีอยู่หรือนำความรู้จากภายนอกองค์กรมาใช้ก็ได้

3. การจัดความรู้ให้เป็นระบบ (Knowledge Organization) องค์กรต้องจัดความรู้ให้เป็นระบบเพื่อให้ผู้ใช้สามารถค้นหาและนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้ง่ายและรวดเร็ว

4. การประมวลและกลั่นกรองความรู้ (Knowledge Codification and Refinement) องค์กรต้องประมวลความรู้ให้อยู่ในรูปแบบภาษาที่เข้าใจง่ายและใช้งานได้ง่ายในลักษณะ (1) จัดทำรูปแบบเอกสารให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน ทำให้การป้อน จัดเก็บ ค้นหาและใช้ข้อมูลได้สะดวกรวดเร็ว (2) การใช้ “ภาษา” เดียวกันทั่วทั้งองค์กร ทำคำจำกัดความของคำต่าง ๆ ที่องค์กรใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อให้เข้าใจตรงกัน มีความทันสมัย ให้ผู้ใช้สามารถค้นหาและเปิดใช้ได้สะดวกรวดเร็ว (3) การเรียบเรียงเนื้อหาให้มีคุณภาพ ครบถ้วน เพียงตรง ทันสมัยสอดคล้องและตรงตามความต้องการของผู้ใช้

5. การเข้าถึงความรู้ (Knowledge Access) องค์กรต้องมีวิธีการในการจัดเก็บและกระจายความรู้เพื่อให้ผู้อื่นใช้ประโยชน์ได้ ใน 2 ลักษณะคือ (1) “Push” (การป้อนความรู้) คือการส่งข้อมูล/ความรู้ให้ผู้รับโดยผู้รับไม่ได้ร้องขอ เช่น การส่งหนังสือเวียนแจ้งให้ทราบเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ หรือข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์หรือบริการขององค์กร และ (2) “Pull” (การให้โอกาสเลือกใช้ความรู้) คือการที่ผู้รับสามารถเลือกรับหรือใช้เฉพาะข้อมูล/ความรู้ที่ต้องการเท่านั้น จะช่วยลดปัญหาการได้รับข้อมูล/ความรู้ที่ไม่ต้องการมากเกินไป

6. การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ (Knowledge Sharing) การแบ่งปันความรู้ประเภท Explicit เช่น การจัดทำเอกสารและฐานความรู้ โดยนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ทำให้สามารถเข้าถึงความรู้ได้ง่ายและรวดเร็วยิ่งขึ้น และการแบ่งปันความรู้ประเภท Tacit เช่น (1) ทีมข้ามสายงาน (2) innovation & Quality Circles (IQCs) (3) ชุมชนแห่งการเรียนรู้ (4) ระบบพี่เลี้ยง (5) การสลับเปลี่ยนสายงาน และการยืมตัวบุคลากรมาช่วยงาน (6) เวทีสำหรับการแลกเปลี่ยนความรู้

7. การเรียนรู้ (Learning) วัตถุประสงค์สำคัญในการจัดการความรู้คือ การเรียนรู้ของบุคลากร และนำความรู้นั้นไปใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาและปรับปรุงองค์กร

องค์ประกอบสำคัญของการจัดการความรู้ (Knowledge Process) ประกอบด้วย คน เทคโนโลยี และกระบวนการความรู้ ซึ่งทั้ง 3 องค์ประกอบนี้ต้องเชื่อมโยงและบูรณาการอย่างสมดุล

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการ

Schermerhorn (1999, pp.G-2) การบริหาร คือ กลุ่มของกิจกรรมที่ประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การจัดองค์กร (Organizing) การสั่งการ (Leading/Directing) หรือการอำนวยการ และการควบคุม (Controlling) มีความสัมพันธ์โดยตรงกับทรัพยากรขององค์กร (Man) เงิน (Money) วัสดุ (Material) เครื่องจักร (Machine) วิธีการ (Method) และการบริหาร (Management) เพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการบรรลุความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

แนวคิดการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร

กรมส่งเสริมการเกษตร (2563, หน้า 1) การสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร หมายถึง การนำผลิตผลทางการเกษตรมาแปรรูปจากลักษณะเดิมไปเป็นกระบวนการผลิตไม่ซ้ำซ้อน อาจเกิดจากการแปรรูปตามธรรมชาติให้ต่างไปจากเดิมเพื่อให้ตรงกับความต้องการของผู้บริโภคด้วยวิธีการหลายรูปแบบ ได้แก่ (1) การสร้างแบรนด์ คือ มีตราสินค้าหรือเครื่องหมายของสินค้า (2) การหาทางเลือกใหม่ให้กับผลิตภัณฑ์ เช่น การลดภาวะโลกร้อน (3) บรรจุภัณฑ์สร้างสรรค์ คือ บรรจุภัณฑ์ที่มีการออกแบบโดยอาศัยเทคโนโลยีและแนวคิดสร้างสรรค์ ที่มีองค์ประกอบด้านประโยชน์ต่อการใช้งาน และการให้ความรู้สึกถึงอารมณ์ผู้บริโภค

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับเศรษฐกิจสร้างสรรค์

ความหมายเศรษฐกิจสร้างสรรค์

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2559) ให้นิยามว่า เศรษฐกิจสร้างสรรค์ หมายถึงแนวคิดการขับเคลื่อนเศรษฐกิจบนพื้นฐานของการใช้องค์ความรู้ (Knowledge) การศึกษา (Education) การสร้างสรรค์งาน (Creativity) การใช้ทรัพย์สินทางปัญญา (Intellectual Property) ที่เชื่อมโยงกับพื้นฐานทางวัฒนธรรม และ Howkins (2001) ก็ได้ให้นิยามของ Creative Economy ไว้ว่า “How people make money from idea” หมายถึง การสร้างมูลค่าที่เกิดจากความคิดของมนุษย์

แนวทางการดำเนินการส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ มี 4 องค์ประกอบ ดังนี้ (สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์, 2566)

1. Creative Generation การพัฒนาคนให้มีความคิดสร้างสรรค์และส่งเสริมคนที่มีความคิดสร้างสรรค์ให้ประกอบอาชีพได้ กระตุ้นให้คนรุ่นใหม่คิดอย่างสร้างสรรค์พร้อมสร้างกลไกสนับสนุนให้ความคิดสร้างสรรค์นั้นสามารถต่อยอดไปเป็นธุรกิจ
2. Creative Industry การส่งเสริมธุรกิจรายสาขา เน้นเฉพาะสาขาที่มีโอกาสจะพัฒนาเป็นเศรษฐกิจสร้างสรรค์ได้ โดยการบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ร่วมกันพัฒนาเป็นโครงการเฉพาะสำหรับกลุ่มธุรกิจ
3. Creative Space การพัฒนาเชิงพื้นที่เพื่อเอื้ออำนวยต่อการเกิดความคิดสร้างสรรค์โดยสร้างชุมชนของธุรกิจสร้างสรรค์ หรือพัฒนาเมืองที่มีศักยภาพให้กลายเป็นศูนย์กลางด้านความคิดสร้างสรรค์ประจำภูมิภาค
4. Creative Cooperation ผลักดันการวางแผนอย่างบูรณาการและดำเนินการอย่างมีเอกภาพด้วยความร่วมมือกับภาครัฐและเอกชน เชิญชวนบุคลากรในวงการสร้างสรรค์เข้ามามีส่วนร่วมและมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์

การจัดการความรู้เพื่อเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative Knowledge Management)

สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (2566) กล่าวว่าการจัดการความรู้เพื่อเศรษฐกิจสร้างสรรค์เป็นการนำองค์ความรู้ที่เป็นเอกลักษณ์ของประเทศไทยทุกประเภท อาทิ วัฒนธรรม ประเพณี ศิลปะ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ประวัติศาสตร์ ฯลฯ ซึ่งเอกลักษณ์เหล่านี้เป็นทรัพยากรหรือปัจจัยนำเข้าของกระบวนการ

ผลิตผลิตภัณฑ์และบริการในอุตสาหกรรมสร้างสรรค์และสามารถสร้างความแตกต่างอย่างมีคุณค่าให้กับผลิตภัณฑ์และบริการได้

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้ใช้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ กำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเฉพาะเจาะจง ซึ่งเป็นแกนนำและสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ผู้นำชุมชน สมาชิกชุมชน และเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ จำนวน 20 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม และอบรมเชิงปฏิบัติการ มุ่งสกัดองค์ความรู้ด้านการผลิตปุ๋ยอินทรีย์และการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่อยู่ในตัวแกนนำกลุ่มเพื่อนำไปสู่การผสมผสานแนวความคิดการบริหารจัดการกลุ่มที่เป็นองค์ความรู้ตามทฤษฎีและนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่มาสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสามัคคีเกษตรอินทรีย์ฟาร์มตำบลแม่ฟ้าหลวง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) กับแกนนำและสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสามัคคีเกษตรอินทรีย์ฟาร์ม เพื่อสกัดองค์ความรู้การผลิตปุ๋ยอินทรีย์และการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่อยู่ในตัวแกนนำกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสามัคคีเกษตรอินทรีย์ฟาร์มตำบลแม่ฟ้าหลวง
2. แนวทางการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) กับผู้นำชุมชน สมาชิกชุมชน และเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ เพื่อเผยแพร่ข้อมูลองค์ความรู้การผลิตปุ๋ยอินทรีย์และการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่อยู่ในตัวแกนนำกลุ่มวิสาหกิจชุมชน สสำรวจชนิด ปริมาณ และวิธีการจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร ตลอดจนสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนเพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนาการแปรรูปและเพิ่มมูลค่าวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร
3. การอบรมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่วัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรโดยเทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

ผู้วิจัยทำการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย โดยหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Validity) กับวัตถุประสงค์การวิจัย จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อกำหนดดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์การวิจัย (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ได้ค่า IOC เฉลี่ยรายข้อระหว่าง 0.667-1.000 คะแนน มีค่ารวมเท่ากับ 0.937 ($IOC = 19.667/21$) ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด จึงสามารถใช้เครื่องมือวิจัยชุดนี้ได้เนื่องจากเครื่องมือมีความตรงและมีความเชื่อมั่นสูง

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ทำหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสัมภาษณ์ และขออนุญาตเก็บข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายที่ผู้วิจัยกำหนดไว้

2. นำแบบสัมภาษณ์ที่ออกแบบไว้ไปเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสกัดองค์ความรู้ด้านการผลิตปุ๋ยอินทรีย์และการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่อยู่ในตัวแกนนำกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสามัคคีเกษตรอินทรีย์ฟาร์มและใช้แนวทางการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) กับผู้นำชุมชน สมาชิกชุมชน และเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ เพื่อเผยแพร่ข้อมูลองค์ความรู้การผลิตปุ๋ยอินทรีย์และการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่อยู่ในตัวแกนนำกลุ่มวิสาหกิจชุมชน สำนวณ ประเมิน และวิธีการจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร ตลอดจนสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนเพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนาการแปรรูปและเพิ่มมูลค่าวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร

3. เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของประเด็นข้อมูลต่าง ๆ โดยอิงจากวัตถุประสงค์การวิจัย

4. จากนั้นทำการแจกแจง จัดกลุ่มข้อมูลและใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) เพื่อหาคำตอบอธิบายตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย

5. การประเมินผล ถอดบทเรียน และการเผยแพร่ให้สมาชิกชุมชนเห็นถึงความสำเร็จของการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

การจัดทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของประเด็นข้อมูลต่าง ๆ แจกแจง จัดกลุ่มข้อมูล และใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) เพื่อหาคำตอบอธิบายตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย

ข้อพิจารณาด้านจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

ผู้วิจัยคำนึงถึงจริยธรรมกับผู้ให้ข้อมูล โดยจะทำการติดต่อและขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มก่อนวันจัดกิจกรรมจริง โดยแจ้งวัตถุประสงค์การวิจัยกับผู้ให้ข้อมูลทุกคน เปิดเผยข้อมูลตามที่ผู้ให้ข้อมูลอนุญาตเท่านั้น และจะขออนุญาตในการนำรูปภาพและข้อความเพื่อใช้ในการนำเสนอในรายงานการวิจัย ในส่วนของข้อมูลที่ไม่สามารถเปิดเผยได้ ผู้วิจัยจะทำการเก็บไว้เป็นความลับโดยไม่ทำการเผยแพร่แต่อย่างใด

ผลการวิจัย

1. การจัดการความรู้การบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสามัคคีเกษตรอินทรีย์ฟาร์มตำบลแม่ฟ้าหลวง

มุ่งจัดการความรู้ตามกระบวนการจัดการความรู้ของ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2566) ดังนี้ (1) การค้นหา/บ่งชี้ความรู้ (2) การสร้างและแสวงหาความรู้ (3) การจัดการความรู้ให้เป็นระบบ (4) การประมวลและกลั่นกรองความรู้ (5) การเข้าถึงความรู้ (6) การแบ่งปันและแลกเปลี่ยนความรู้ และ (7) การเรียนรู้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การค้นหา/บ่งชี้ความรู้ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนสามัคคีเกษตรอินทรีย์ฟาร์มตำบลแม่ฟ้าหลวง หมู่ที่ 11 บ้านสามัคคีเก่า ตำบลแม่ฟ้าหลวง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย มีสมาชิกเริ่มแรกจำนวน 8 คน เกิดขึ้นจากความตระหนักในปัญหาด้านทุนการผลิตสูง ได้แก่ ปุ๋ยและยาฆ่าหญ้า การใช้สารเคมี

การเผาวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร การทิ้งผลผลิตทางการเกษตรที่ไม่ได้มาตรฐาน ส่งผลให้เกิดปัญหาสุขภาพ ผิวหนัง ทางเดินอากาศ ชุมชนมีการปลูกข้าว ชา กาแฟ โกโก้ และผักสวนครัว และมีเป้าหมายในการลด การใช้สารเคมีในภาคเกษตร ลดการเผา ต้องการใช้ประโยชน์จากวัสดุเหลือใช้ ลดต้นทุนการผลิตและมี ผลผลิตทางการเกษตรที่ปลอดภัยแก่ตนเองและผู้บริโภคเนื่องจากตระหนักถึงปัญหาด้านสุขภาพสิ่งแวดล้อม และปุ๋ยราคาแพง จึงได้ศึกษาวิธีการการทำปุ๋ยหมักอินทรีย์ ปุ๋ยอินทรีย์อัดเม็ดและน้ำหมักชีวภาพเพื่อใช้ ในกลุ่ม โดยประธานกลุ่มเป็นผู้นำแนวคิดในการทำการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ขึ้นเพื่อใช้เอง แต่ยังไม่เคยมีการ เก็บสถิติและไม่ได้ขยายผลให้กับสมาชิกกลุ่มและสมาชิกชุมชน ด้วยองค์ความรู้ของประธานกลุ่มที่มีทำให้ ผลิตปุ๋ยได้เพียงไม่กี่ชนิดและมีเทคโนโลยีเครื่องผลิตปุ๋ยอัดเม็ดที่ประธานกลุ่มประกอบขึ้นมาเอง มีศักยภาพ ในการผลิตได้เพียง 200 กิโลกรัม/ต่อครั้ง ไม่เพียงพอต่อความต้องการในการใช้ของสมาชิกกลุ่ม ขณะที่ ชุมชนมีทรัพยากรสำหรับผลิตปุ๋ย เช่น มูลวัว พางข้าว ผัก พืชตระกูลแตง ต้นกล้วย เศษวัสดุเหลือใช้ทางการ เกษตร ฯลฯ ที่ผ่านมาจัดการโดยการทิ้งให้เน่าเสียและเผา ซึ่งส่งผลเสียต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม ที่ผ่านมา สมาชิกกลุ่มไม่มีใครทำการผลิตในรูปแบบอินทรีย์ มีกิจกรรมอบรมการผลิตปุ๋ยร่วมกันเพียง 2 ครั้ง โดยมี สำนักงานเกษตรอำเภอแม่ฟ้าหลวงเป็นผู้นำในการผลิต ซึ่งสมาชิกกลุ่มยังไม่มียุทธศาสตร์ความรู้วิธีการในการผลิต ปุ๋ยหมักอินทรีย์ การผลิตปุ๋ยอัดเม็ดและน้ำหมักชีวภาพเพียง 2 ชนิด ยังไม่เพียงพอต่อการบำรุงดินและ เร่งผลผลิตทางการเกษตรในหลากหลายชนิด ประเภท และหลากหลายมิติ ทำให้เกษตรกรทั้งที่เป็น สมาชิกกลุ่มและสมาชิกชุมชนยังไม่เห็นผลหรือปรากฏการณ์การเปลี่ยนแปลงที่เด่นชัด จึงไม่เห็นความสำคัญ ในการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ในการผลิต

องค์ความรู้และประสบการณ์การผลิตแบบอินทรีย์ของประธานกลุ่ม

ประธานกลุ่มเริ่มทำการผลิตปุ๋ยอินทรีย์เพื่อใช้ในไร่นาของตนเองเมื่อปี พ.ศ. 2562 โดยมีผู้นำ ในการผลิตและถ่ายทอดความรู้จากสำนักงานเกษตรอำเภอแม่ฟ้าหลวง แต่สมาชิกกลุ่มโดยส่วนใหญ่ ยังไม่สามารถทำการผลิตปุ๋ยหมักอินทรีย์ด้วยตนเอง มีเพียงประธานกลุ่มที่สามารถดำเนินการผลิต ด้วยตนเอง โดยใช้องค์ความรู้ที่ได้รับจากสำนักงานเกษตรอำเภอแม่ฟ้าหลวง ประกอบการกับศึกษาค้นคว้า เพิ่มเติม ทดลองทำ จนสามารถผลิตปุ๋ยหมักแบบอัดเม็ดขึ้นมาใช้ในไร่นาของตนเองและจำหน่ายให้กับ สมาชิกในชุมชนในราคากระสอบละ 450 บาท (มี 3 ปี ละ 150 บาท)

ตลอดระยะเวลาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2562-2565 ประธานกลุ่มไม่เคยมีการใช้ปุ๋ยเคมีหรือสารเคมีในไร่ ชา กาแฟ ตลอดจนในการทำการเกษตรทุกประเภท ด้วยมีแนวคิดที่ต้องการให้คนในครอบครัว สมาชิก กลุ่ม สมาชิกชุมชน และผู้บริโภคที่ซื้อผลผลิตทางการเกษตรของตนได้บริโภคอาหารปลอดภัยต่อสุขภาพ และยังเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมในระยะยาว โดยพืชที่ประธานกลุ่มปลูก ได้แก่ ชา กาแฟ และผักสวนครัว และมีเพาะกล้าชาอัสสัมเพื่อจำหน่ายโดยมีการจำหน่ายทั้งในรูปแบบหน้าร้านและจำหน่ายผ่านทางออนไลน์ เลี้ยงไก่เพื่อบริโภคในครัวเรือน มูลไก่ก็นำไปใช้ในไร่นา ทำให้มีต้นทุนในการซื้อปุ๋ยคอก มูลวัว และสารพัด. จำนวน 4,450 บาท ต่อปี

ต้นทุนในการผลิตปุ๋ยอินทรีย์อัดเม็ดต่อครั้ง

ต้นทุนในการผลิตปุ๋ยอินทรีย์อัดเม็ด จำนวน 4,450 บาท ต่อครั้ง จะสามารถผลิตปุ๋ยอินทรีย์ อัดเม็ดได้จำนวน 40 กระสอบ ๆ ละ 25 กิโลกรัม (1,000 กิโลกรัม) ใช้ระยะเวลาในการหมัก 2-3 เดือน

ในกรณีมูลวัวซึ่งเป็นทรัพยากรที่มีในชุมชน หากสมาชิกกลุ่มหรือสมาชิกชุมชนมีอยู่แล้วก็สามารถลดต้นทุนการผลิตปุ๋ยหมักอินทรีย์ลงได้อีก เมื่อนำปุ๋ยออกจำหน่ายกระสอบละ 150 บาท จะได้เงินจำนวน 6,000 บาท เมื่อเทียบกับราคาปุ๋ยเคมีตามท้องตลาด กระสอบละ 1,800 บาท จะทำให้เห็นว่าต้นทุนในการซื้อปุ๋ยเคมีมีราคาสูงกว่า 6 เท่า

วิธีการในการผลิตปุ๋ยอินทรีย์อัดเม็ด ทำได้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 นำเศษใบไม้ ฟางข้าว ต้นข้าวโพดแห้ง หรือวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร จำนวน 3 ส่วน (1.5 กระสอบ) มากองบนพื้นกว้าง 2*4 เมตร โดยกั้นเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าล้อมรอบด้วยไม้หรือไม้ไผ่ เพื่อป้องกันการพังทลายของกองปุ๋ย

ขั้นตอนที่ 2 เทกลบ จำนวน 0.5 กระสอบ ทับบนกองเศษใบไม้ ฟางข้าว ต้นข้าวโพดแห้ง หรือวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรเป็นชั้นที่สอง

ขั้นตอนที่ 3 เทมูลวัว จำนวน 0.5 กระสอบ ทับบนกลบ

ขั้นตอนที่ 4 ผสมสารพด. และกากน้ำตาลให้เข้ากันในถังน้ำ และบรรจุในบัวรดน้ำ 1 บัว (ประมาณ 4-8 ลิตร) ลงไปบนกองวัสดุสำหรับทำปุ๋ยหมัก

ขั้นตอนที่ 5 ทำตามขั้นตอนที่ 1-4 ซ้ำ ทั้งหมด 10-15 ชั้น โดยกองปุ๋ยหมักอินทรีย์ที่กองไว้ ต้องรดน้ำทุกชั้นตอนเพื่อให้เกิดความชื้น และในทุกสัปดาห์สมาชิกต้องนำไม้ไปแทงตามกองปุ๋ยเพื่อให้เกิดการระบาย ทำการหมักปุ๋ยหมักอินทรีย์ไว้ระยะเวลาประมาณ 2-3 เดือน

ขั้นตอนที่ 6 นำกองปุ๋ยหมักเข้าเครื่องโม่เพื่อบดให้ปุ๋ยหมักละเอียด

ขั้นตอนที่ 7 นำปุ๋ยหมักที่บดละเอียดแล้ว ผสมน้ำกับจุลินทรีย์ EM. และ/หรือน้ำหมักชีวภาพสูตรต่าง ๆ ตามสัดส่วนที่พอเหมาะไม่แห้งหรือแฉะเกินไป จากนั้นนำเข้าเครื่องบรรจุอัดเม็ด

ขั้นตอนที่ 8 นำปุ๋ยอินทรีย์อัดเม็ดไปผึ่งในที่ร่มให้แห้งเพื่อไล่ความชื้น บรรจุถุงเพื่อนำไปใช้หรือจำหน่ายต่อไป

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นทางบวกและทางลบในการผลิตแบบอินทรีย์ของประธานกลุ่ม

จากประสบการณ์การทำการผลิตในรูปแบบอินทรีย์ของประธานกลุ่ม มีต้นทุนและรายรับในการผลิตแบบอินทรีย์เต็มรูปแบบปี พ.ศ. 2565 พบว่า การผลิตในรูปแบบอินทรีย์มีต้นทุนในการผลิตค่อนข้างต่ำเมื่อเทียบกับการใช้ปุ๋ยเคมีและยาฆ่าแมลงอื่น ๆ โดยผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นทางบวกคือ มีต้นทุนจากการผลิตปุ๋ยอินทรีย์อัดเม็ดจำนวน 4,450 บาท ทั้งนี้ต้นทุนการผลิตนี้ไม่รวมค่าแรงงานและค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและไม่มีค่าใช้จ่ายในการซื้อปุ๋ยเคมีตลอดทั้งปี มีรายได้จากการจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตร ได้แก่ ชา กาแฟ และต้นกล้าชาอู่หลง อัสสัม และกาแฟ รวมทั้งสิ้น 290,000 บาท

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นทางลบในการผลิตแบบอินทรีย์ของประธานกลุ่ม

การผลิตในรูปแบบอินทรีย์ของประธานกลุ่ม แม้ว่าจะมีต้นทุนการผลิตที่ต่ำแต่ต้องใช้เวลาในการทำให้เห็นผลลัพธ์เชิงประจักษ์ค่อนข้างยาวนาน เนื่องจากต้องปรับทัศนคติ การยอมรับและนำไปสู่การปฏิบัติ โดยประธานกลุ่มเริ่มจากการทดลองปฏิบัติในแปลงเกษตรของตนเอง ด้วยการแสวงหาความรู้ในการผลิตในรูปแบบอินทรีย์ การทำปุ๋ยสูตรต่าง ๆ การปรับสภาพดิน การเรียนรู้สรรพคุณของจุลินทรีย์ น้ำหมักชีวภาพ หรือยารักษาโรคในพืชแต่ละชนิด ประกอบกับเหตุผลของสมาชิกกลุ่มที่โดยส่วนใหญ่นิยมใช้ปุ๋ยเคมีในแปลง

เกษตรกรของตน เนื่องจากเหตุผลในเรื่องความไม่สะดวก ดังนี้ (1) รูปแบบของปุ๋ยหมักอินทรีย์มีลักษณะเป็นผงและ/หรือมีความเปียกชื้นไม่สะดวกในการขนย้าย ทำให้มีความยากลำบากในการใช้งาน (2) ความยากลำบากในกระบวนการผลิต ไม่รู้วิธีการผลิต เนื่องจากจำสูตรไม่ได้ (3) ต้องมีผู้นำในการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ เพราะหากสมาชิกกลุ่มแต่ละคนนำไปทำเอง ก็ไม่สามารถทำได้ (4) การนำไปใช้งานกับแปลงเกษตรเห็นผลช้าต้องใช้เวลาในการเปลี่ยนแปลงยาวนาน และ (5) ต้องเห็นเกษตรกรที่ใช้ปุ๋ยอินทรีย์ 100% ประสบความสำเร็จก่อนจึงจะปฏิบัติตาม

2. การสร้างและแสวงหาความรู้ ผู้วิจัยสร้างและแสวงหาความรู้เพิ่มเติมโดยเริ่มจากการวิเคราะห์สภาพการบริหารจัดการกลุ่มและการจัดทำแผนธุรกิจชุมชนและได้ร่วมกันกำหนดกิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อผลิตปุ๋ยอินทรีย์อัดเม็ดจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรเพื่อลดต้นทุนการผลิต ครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 9 กันยายน 2565 ได้ปริมาณปุ๋ย 1,500 กิโลกรัม และอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อผลิตปุ๋ยอินทรีย์อัดเม็ดจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรเพื่อลดต้นทุนการผลิต ครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2565 ได้ปริมาณปุ๋ย 1,500 กิโลกรัม รวมได้ปุ๋ยจำนวน 3,000 กิโลกรัม

ด้านการบริหารจัดการกลุ่มโดยใช้แนวคิดด้านการบริหารจัดการกลุ่มภายใต้องค์ประกอบ (1) **การวางแผน (Planning)** ที่ผ่านมามีพบว่า กลุ่มยังไม่มีเคยมีแผนกิจกรรมอื่น ๆ ในการขับเคลื่อนกลุ่ม โครงสร้างการบริหารกลุ่มมีประธานเพียงคนเดียว และลักษณะการดำเนินกิจกรรมการผลิตปุ๋ยก็ทำภายใต้ประธานกลุ่มและสมาชิกที่สนใจเพียง 2-3 คน ดังนั้นผู้วิจัยจึงร่วมกับประธานกลุ่มและเจ้าหน้าที่จากสำนักงานเกษตรอำเภอแม่ฟ้าหลวง จึงได้ร่วมกันวางแผนแนวทางในการบริหารจัดการกลุ่มโดยการจัดตั้งโครงสร้างองค์กรของกลุ่มให้ชัดเจน กำหนดที่ทำการกลุ่ม ผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม รวมถึงการออกแบบกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อใช้ในการขับเคลื่อนกลุ่มเพื่อให้เกิดการเติบโตและขยายผล (2) **การจัดองค์กร (Organizing)** แต่เดิมกลุ่มยังไม่มีเคยมีโครงสร้างองค์กร ดังนั้น ผู้วิจัยจึงร่วมกับกลุ่มจัดตั้งโครงสร้างองค์กรกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสามัคคีเกษตรอินทรีย์ฟาร์ม ประกอบด้วยกรรมการบริหารกลุ่ม จำนวน 10 คน และมีสมาชิกกลุ่มรวมทั้งสิ้น จำนวน 36 คน มีการกำหนดผลิตภัณฑ์และการจัดทำแผนธุรกิจของผลิตภัณฑ์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสามัคคีเกษตรอินทรีย์ฟาร์ม และมีการออกแบบกิจกรรมการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสามัคคีเกษตรอินทรีย์ฟาร์ม (3) **การสั่งการหรือการอำนวยการ (Leading/Directing)** ให้อำนาจการสั่งการกับประธานกลุ่ม ซึ่งเป็นผู้เข้าใจภาพรวมการดำเนินงานของกลุ่มและเป็นผู้ที่สมาชิกกลุ่มให้ความไว้วางใจ ส่วนการอำนวยการผ่านคณะกรรมการกลุ่มที่ได้จัดตั้งขึ้น ซึ่งจะเป็นผู้กำกับและอำนวยการในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการที่วางไว้ตามบทบาทหน้าที่ของกรรมการแต่ละด้าน และด้าน (4) **การควบคุม (Controlling)** เป็นหน้าที่ของประธานกลุ่มร่วมกับคณะกรรมการกลุ่มที่จะเป็นผู้ควบคุมการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม การบริหารจัดการปุ๋ยที่ผลิตขึ้น การแจกจ่ายให้กับสมาชิกเพื่อนำไปใช้ในแปลงเกษตรของตน รวมถึงการติดตามผลการนำไปปุ๋ยไปใช้ว่าเกิดผลดีหรือเกิดปัญหาอุปสรรคอะไรบ้างเพื่อจะได้หาแนวทางในการแก้ไขต่อไป

3. การจัดการความรู้ให้เป็นระบบ ความรู้ที่กลุ่มมีอยู่คือองค์ความรู้และประสบการณ์การผลิตแบบอินทรีย์ของประธานกลุ่ม ต้นทุนในการผลิตปุ๋ยอินทรีย์อัดเม็ดต่อครั้ง วิธีการในการผลิตปุ๋ยอินทรีย์อัดเม็ด และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นทั้งทางบวกและทางลบในการผลิตแบบอินทรีย์ของประธานกลุ่ม ซึ่งจะช่วยลด

ต้นทุนให้เกษตรกรได้ ลดการใช้สารเคมีในชุมชน ตลอดจนการนำวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรมาก่อให้เกิดประโยชน์ช่วยลดการเผาทำลายสุขภาพและสิ่งแวดล้อมในชุมชน ผู้วิจัยจึงร่วมกับกลุ่มจัดการความรู้ให้เป็นระบบและจัดทำบอร์ดขั้นตอนการผลิตอินทรีย์อัดเม็ด (Flow Chart) ไว้ ณ ที่ทำการกลุ่มเพื่อให้สมาชิกได้ค้นคว้า ฝึกปฏิบัติให้เกิดความเชี่ยวชาญในการทำการผลิตปุ๋ยแต่ละครั้ง และจัดทำเป็น “คู่มือการผลิตปุ๋ยอินทรีย์อัดเม็ดสำหรับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสามัคคีเกษตรอินทรีย์ฟาร์ม” เพื่อเป็นแนวทางให้สมาชิกกลุ่มและสมาชิกชุมชนได้นำไปใช้งานเมื่อมีการทำการผลิตปุ๋ยอินทรีย์อัดเม็ดไว้ในครัวเรือน

4. การประมวลและกลั่นกรองความรู้ สำหรับองค์ความรู้วิธีการในการผลิตปุ๋ยอินทรีย์อัดเม็ดในรูปแบบบอร์ด Flow Chart และคู่มือการผลิตปุ๋ยอินทรีย์อัดเม็ดสำหรับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสามัคคีเกษตรอินทรีย์ฟาร์ม ที่จะนำไปแบ่งปันเผยแพร่ให้สมาชิกกลุ่มและสมาชิกชุมชนใช้ศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการผลิตปุ๋ยอินทรีย์อัดเม็ดได้ผ่านการตรวจสอบและทำความเข้าใจระหว่างประธานกลุ่ม เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอแม่ฟ้าหลวง นักวิจัยร่วมกับสมาชิกกลุ่มและสมาชิกชุมชน เพื่อให้เป็นภาษาที่สื่อถึงผู้ใช้งานได้ง่าย และนำไปสู่การใช้งานได้จริง

5. การเข้าถึงความรู้ การแบ่งปันและเผยแพร่องค์ความรู้ได้นำเสนอผ่านบอร์ดขั้นตอนการผลิตอินทรีย์อัดเม็ด (Flow Chart) ณ ที่ทำการกลุ่มและรูปแบบรูปเล่มคู่มือการผลิตปุ๋ยอินทรีย์อัดเม็ดสำหรับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสามัคคีเกษตรอินทรีย์ฟาร์ม ทำให้สมาชิกกลุ่มและสมาชิกชุมชนสามารถเข้าถึงความรู้นั้นได้อย่างง่าย โดยไม่ผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศหรือการประชาสัมพันธ์บนเว็บไซต์ ซึ่งมีความสะดวกเหมาะสมกับบริบทของสมาชิกกลุ่มและสมาชิกชุมชน

6. การแบ่งปันและแลกเปลี่ยนความรู้ มีการแบ่งปันความรู้ผ่านเวทีการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อผลิตปุ๋ยอินทรีย์อัดเม็ดจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรเพื่อลดต้นทุนการผลิต ครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 ทำให้สมาชิกกลุ่มได้รับความรู้ เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ และเกิดกระบวนการเรียนรู้ในหลากหลายมิติ ระหว่างประธานกลุ่มกับสมาชิกกลุ่ม เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอกับสมาชิกกลุ่ม และระหว่างสมาชิกกลุ่มกับสมาชิกชุมชน เป็นต้น และผู้วิจัยร่วมกับประธานกลุ่มและเจ้าหน้าที่เกษตรอำเภอได้เลือกวิธีการแบ่งปันความรู้เพื่อให้สมาชิกกลุ่มและสมาชิกชุมชนได้เข้าถึงอย่างง่ายภายใต้บริบทของชุมชนบนพื้นที่สูงผ่านช่องทางบอร์ดขั้นตอนการผลิตอินทรีย์อัดเม็ด (Flow Chart) ติดไว้ ณ ที่ทำการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนและในรูปแบบคู่มือเพื่อให้สมาชิกที่มีทักษะในการอ่านสามารถนำไปศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเองได้ด้วยช่องทางที่ตนเองสะดวกและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง

7. การเรียนรู้ หลังจากกระบวนการจัดการความรู้การผลิตปุ๋ยอินทรีย์อัดเม็ดของประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนพบว่า สมาชิกกลุ่มมีความกระตือรือร้นในการนำองค์ความรู้ไปใช้และเห็นความสำคัญในการผลิตแบบอินทรีย์เพราะสามารถช่วยลดต้นทุนในการซื้อปุ๋ยเคมีได้มาก ทั้งยังสามารถกำจัดเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรด้วยวิธีที่ไม่ต้องใช้การเผา นำไปสู่การจับจองเพื่อแบ่งปุ๋ยไปใช้ในแปลงเกษตรของตน ทั้งแปลงผักสวนครัว ไร่ชา และกาแฟ และมีการนำไปใช้ ทดลอง สังเกตและจดบันทึกการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นหลังการใช้ปุ๋ยอินทรีย์อัดเม็ด รวมถึงปัญหาอุปสรรคในการนำไปใช้และสะท้อนเข้ามายังกรรมการกลุ่มเพื่อนำไปสู่การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างสมาชิกกลุ่มและสมาชิกชุมชน

2. การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสามัคคีเกษตรอินทรีย์ฟาร์มตำบลแม่ฟ้าหลวง

เนื่องจากชุมชนประสบปัญหาการเผาวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร การทิ้งผลผลิตทางการเกษตรที่ไม่ได้มาตรฐาน ต้นทุนการผลิตสูง มีการใช้ปุ๋ยเคมีจำนวนมาก ที่ผ่านมาชุมชนแก้ปัญหาจัดการโดยการเผาทิ้ง จึงส่งผลกระทบต่อปัญหาสุขภาพและสิ่งแวดล้อม ประกอบกับชุมชนขาดความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อแปรรูปและสร้างมูลค่าเพิ่ม ผู้วิจัยจึงดำเนินการร่วมกับคณะกรรมการกลุ่มและเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐโดยสำนักงานเกษตรอำเภอแม่ฟ้าหลวงทำการจัดระบบการบริหารจัดการกลุ่มให้มีความชัดเจนเพื่อเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการทำงานของกลุ่มมากขึ้น นำแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์พัฒนาสมาชิกกลุ่มเพื่อต่อยอดการประกอบอาชีพและธุรกิจโดยการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับเศษใบไม้ ฟางข้าว ต้นข้าวโพดแห้ง หรือวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรอื่น ๆ ที่มีในชุมชน เกิดเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ “ปุ๋ยอินทรีย์อัดเม็ด” สำหรับใช้ในแปลงเกษตรอันเป็นการลดต้นทุนการผลิต ลดการเผา และจำหน่ายสร้างรายได้ให้สมาชิกกลุ่มและสมาชิกชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ โดยทำการผลิตครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 9 กันยายน 2565 ณ สำนักงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสามัคคีเกษตรอินทรีย์ฟาร์มตำบลแม่ฟ้าหลวง โดยใช้วัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรที่มีในชุมชนและมูลวัวของเกษตรกรในชุมชน ทำการหมักปุ๋ยอินทรีย์อัดเม็ดโดยใช้การถ่ายทอดองค์ความรู้และประสบการณ์จากประธานกลุ่ม และเพิ่มเติมความรู้จากเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอแม่ฟ้าหลวง โดยการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มและสมาชิกชุมชน จำนวน 20 คน ได้ผลิตปุ๋ยอัดเม็ดประมาณ 1,500 กิโลกรัม เพื่อทำการแจกจ่ายให้สมาชิกกลุ่มนำไปใช้ในแปลงเกษตรของตนเองต่อไป

จากการผลิตปุ๋ยอินทรีย์อัดเม็ดครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 9 กันยายน 2565 ณ สำนักงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสามัคคีเกษตรอินทรีย์ฟาร์มตำบลแม่ฟ้าหลวง ได้ผลิตปุ๋ยอัดเม็ดประมาณ 1,500 กิโลกรัม ซึ่งไม่เพียงพอต่อการแจกจ่ายให้สมาชิกกลุ่มอย่างทั่วถึง คณะผู้วิจัยจึงได้กิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อผลิตปุ๋ยอินทรีย์อัดเม็ดจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรเพื่อลดต้นทุนการผลิต ครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2565 ณ สำนักงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสามัคคีเกษตรอินทรีย์ฟาร์มตำบลแม่ฟ้าหลวง โดยใช้วัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรที่มีในชุมชนและมูลวัวของเกษตรกรในชุมชน ทำการหมักปุ๋ยอินทรีย์อัดเม็ดโดยใช้การถ่ายทอดองค์ความรู้และประสบการณ์จากประธานกลุ่ม โดยการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มและสมาชิกชุมชน ผลการปฏิบัติการผลิตปุ๋ยอินทรีย์อัดเม็ด มีดังนี้

1. ทำให้สมาชิกกลุ่มและสมาชิกชุมชนเกิดการเรียนรู้วิธีการผลิตปุ๋ยหมักอินทรีย์
2. สมาชิกกลุ่มและสมาชิกชุมชนมีความมั่นใจในกระบวนการผลิต และเกิดแนวความคิดในการผลิตปุ๋ยจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรที่ตนเองมีเพื่อใช้ในแปลงเกษตร
3. สมาชิกกลุ่มและสมาชิกชุมชนได้ปุ๋ยอินทรีย์อัดเม็ดต้นแบบไปทดลองใช้ในแปลงเกษตรของตนเอง เกิดการทดลองใช้จริงและติดตามผลลัพธ์โดยผู้วิจัยร่วมกับสมาชิกกลุ่ม
4. เกิดการช่วยเหลือแบ่งปันและรู้ศักยภาพของสมาชิกกลุ่มและสมาชิกชุมชนที่มีแต่ละด้าน
5. สมาชิกกลุ่มและสมาชิกชุมชนเกิดความรู้สึกร่วมในการนำปุ๋ยอินทรีย์อัดเม็ดไปใช้ในแปลงเกษตรของตนเอง ลดการใช้ปุ๋ยเคมี ลดต้นทุนในการผลิต

6. เศษใบไม้ ฟางข้าว ต้นข้าวโพดแห้ง หรือวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรถูกจัดการอย่างเหมาะสม โดยการนำไปสร้างมูลค่าเพิ่ม ลดปัญหาสุขภาพและสิ่งแวดล้อมของคนในชุมชน

ผลจากการนำปุ๋ยอินทรีย์อัดเม็ดไปใช้ในแปลงเกษตรของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสามัคคีเกษตรอินทรีย์ฟาร์มกับพืชที่สมาชิกนำปุ๋ยอินทรีย์อัดเม็ดไปใช้ในแปลงเกษตรมากที่สุด คือ (1) ต้นกล้าข้าวสาลี และกาแฟ (2) ผักสวนครัว (3) ไร้ชา และ (4) กาแฟ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ดีขึ้นในประเด็นการลดค่าใช้จ่ายการใช้ปุ๋ยเคมี ต้นชาและกาแฟแตกยอดเร็วขึ้นและสวยงามมากขึ้น

นอกจากนี้ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนร่วมกับมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ยังมีการพัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์ “ปุ๋ยอินทรีย์อัดเม็ด” ให้มีปริมาณธาตุอาหารที่ครบถ้วน เตรียมการตรวจหาปริมาณธาตุอาหารในผลิตภัณฑ์ปุ๋ยอินทรีย์อัดเม็ดของกลุ่มเพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการขอมาตรฐานปุ๋ยอินทรีย์รองรับการจำหน่ายเชิงพาณิชย์ ในอนาคต ซึ่งเป็นแนวทางในการบริหารจัดการกลุ่มตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์

อภิปรายผล

การจัดการความรู้การบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสามัคคีเกษตรอินทรีย์ฟาร์มตำบลแม่ฟ้าหลวง มุ่งจัดการความรู้ตามกระบวนการจัดการความรู้ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2566) ที่ประกอบด้วย (1) การค้นหา/บ่งชี้ความรู้ (2) การสร้างและแสวงหาความรู้ (3) การจัดการความรู้ให้เป็นระบบ (4) การประมวลและกลั่นกรองความรู้ (5) การเข้าถึงความรู้ (6) การแบ่งปันและแลกเปลี่ยนความรู้ และ (7) การเรียนรู้ พบว่า ประธานกลุ่มเป็นผู้มีองค์ความรู้เรื่องการปุ๋ยอินทรีย์อัดเม็ดเพื่อใช้ในการแปลงเกษตรของตนโดยมีความต้องการลดการใช้ปุ๋ยเคมี ลดต้นทุนการผลิตและลดการเผาวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรที่จะส่งผลต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมของคนในชุมชน จึงได้นำแนวคิดในการเพิ่มมูลค่าวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรมาทำเป็นปุ๋ยอินทรีย์อัดเม็ดเพื่อใช้ในภาคการผลิตทางการเกษตรและในอนาคตหากมีกำลังการผลิตเพียงพอจะทำเป็นผลิตภัณฑ์ของกลุ่มเพื่อจำหน่ายให้สมาชิกกลุ่ม สมาชิกชุมชน และจำหน่ายให้กับชุมชนบริเวณใกล้เคียงต่อไป

ในการจัดการความรู้เรื่องการผลิตปุ๋ยอินทรีย์อัดเม็ด เริ่มจากการสกัดองค์ความรู้จากประธานกลุ่มในด้านการผลิตปุ๋ยอินทรีย์อัดเม็ดและพบว่าองค์ความรู้ที่ประธานกลุ่มมียังไม่เพียงพอต่อการนำไปใช้ในการผลิตของสมาชิกกลุ่มและสมาชิกชุมชน ผู้วิจัยจึงได้เติมเต็มองค์ความรู้โดยการประสานสำนักงานเกษตรอำเภอแม่ฟ้าหลวงเพื่อเติมเต็มองค์ความรู้ในด้านต่าง ๆ เช่น อบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อผลิตปุ๋ยอินทรีย์อัดเม็ดจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรเพื่อลดต้นทุนการผลิต ครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 และการอบรมเชิงปฏิบัติการการถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อการทำเกษตรอินทรีย์ (การทำสารชีวภัณฑ์) โดยมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับสมาชิกกลุ่มและสมาชิกชุมชน แล้วได้ผลผลิตออกมาเป็นปุ๋ยอินทรีย์อัดเม็ด จากนั้นทำการบริหารจัดการโดยการแจกให้สมาชิกกลุ่มนำไปทดลองใช้ในแปลงเกษตรของตน และให้สังเกตผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นและมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยกัน โดยองค์ความรู้ที่ประธานกลุ่มมีนั้นเป็นความรู้ที่ฝังลึก (tacit knowledge) ที่อยู่ในตัวบุคคลที่เกิดจากประสบการณ์ ความคิด ความเชื่อ ค่านิยม และทักษะกระบวนการทำงาน แต่สามารถพัฒนาและแบ่งปันได้ที่สอดคล้องกับทฤษฎีหรือแนวคิดประเภท

ของความรู้ของ (บุญดี บุญญาภิจ, นงลักษณ์ ประสพสุขโชคชัย, ดิสพงศ์ พรชนกนาถ และปรียวรรณ วรรณล้วน, 2549, หน้า 17) และทำการบันทึกและรวบรวมเป็นลายลักษณ์อักษรเป็นคู่มือที่จะกลายความรู้ที่ชัดแจ้ง (explicit knowledge) เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเข้าถึงได้ง่ายและเผยแพร่ได้สะดวก

ด้านการบริหารจัดการกลุ่มให้เกิดความเข้มแข็งและยั่งยืน กลุ่มวิสาหกิจชุมชนสามัคคีเกษตรอินทรีย์ฟาร์มได้สร้างกลไกในการขับเคลื่อนการดำเนินงานของกลุ่มโดยทำการกำหนดทิศทางการขับเคลื่อนกลุ่ม การกำหนดผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม การควบคุมการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม ตลอดจนการประชุมปรึกษาหารือแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระบบการผลิต ปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการเป็นชุมชนเกษตรอินทรีย์ในอนาคตที่สอดคล้องกับงานของ (อรทัย แสงทอง, 2558) ในด้านการบริหารจัดการกลุ่มจะอ้อมทรัพย์สินเพื่อสวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืนในเขตจังหวัดภาคใต้ ซึ่งมีปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการกลุ่มอย่างยั่งยืนในเขตจังหวัดภาคใต้ ประกอบด้วย การกำหนดวัตถุประสงค์ วางกฎและระเบียบ โครงสร้างองค์การ วัฒนธรรมองค์การ การวางแผนที่ชัดเจน มีผู้นำที่เข้มแข็งมีทักษะการบริหารจัดการกลุ่ม ส่งเสริมศักยภาพสมาชิกและตอบสนองทางเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนสร้างการมีส่วนร่วมโดยชุมชนเป็นฐาน ยกย่ององค์ความรู้ของสมาชิกกลุ่ม สนับสนุนให้มีการริเริ่มสร้างสรรค์ในชุมชนเน้นพัฒนาสิ่งใหม่ ให้สมาชิกมีการแลกเปลี่ยนความรู้และยอมรับเหตุผลของกันและกัน จัดตั้งศูนย์ข้อมูลแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยสร้างเวทีเชื่อมโยงกระบวนการองค์การชุมชนและหน่วยงานภาครัฐระดับจังหวัด เพิ่มประสิทธิภาพของคณะกรรมการกลุ่ม สร้างผู้นำรุ่นใหม่และเปิดโอกาสให้ได้แสดงศักยภาพอย่างเต็มที่ และยังคงสอดคล้องกับงานของ (จิรรัตน์ วรวงศ์พิทักษ์ และ พาริดา เอ็ลลาฮี, 2563) ที่ได้เสนอรูปแบบการบริหารจัดการกลุ่มผลิตภัณฑ์จักสานจากเตยหนามอย่างยั่งยืน ชุมชนพงบุญโละ ตำบลสะเตงนอก อำเภอเมือง จังหวัดยะลา ที่พบว่าปัจจัยที่ทำให้การบริหารจัดการกลุ่มไม่ประสบความสำเร็จ เนื่องจากขาดการวางแผนและการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพในด้านคน เงิน วัตถุดิบ และด้านการบริหารจัดการ ได้เสนอแนวทางการบริหารจัดการกลุ่มที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งประกอบด้วย การมีผู้นำที่ดี สามารถบริหารสมาชิกได้ มีความสามารถในการระดมทุน จัดหาวัตถุดิบ ประสานหน่วยงานรัฐหรือเอกชนเพื่อให้การสนับสนุนเพิ่มเติมองค์ความรู้ ตลอดจนการจัดโครงสร้างองค์การให้ชัดเจน สร้างคนรุ่นใหม่ให้เป็นสมาชิกกลุ่ม สร้างเครือข่ายกับภาครัฐและเอกชนเพื่อให้กลุ่มเกิดความยั่งยืน มีความสอดคล้องกับงานของ (ชนิกานต์ อินทรเผือก, ประเพศ ไกรจันทร์ และ ทวีศักดิ์ รูปสิงห์, 2564) ที่เสนอรูปแบบการจัดการวิสาหกิจชุมชนเพื่อการเติบโตอย่างยั่งยืนต้องประกอบด้วยปัจจัยดังนี้ (1) ภาวะผู้นำของแกนนำกลุ่ม (2) ทักษะการบริหารของผู้นำ (3) วิสัยทัศน์การบริหารองค์กรของผู้นำ (4) การบริหารจัดการสมาชิกกลุ่ม (5) การพัฒนาบุคลากร (6) การผลิตสินค้าและผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลาย (7) การสร้างนวัตกรรมในกระบวนการผลิต (8) การปรับปรุงคุณภาพของสินค้าและผลิตภัณฑ์อย่างต่อเนื่อง (9) สร้างตราสินค้าเพื่อการจดจำ และ (10) การบริหารการตลาด นอกจากนี้ (ศุภชัย เหมือนโพธิ์ และ อธิศักดิ์ อุ่นอารมณ์เลิศ, 2561) ยังได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการ โดยพบปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการประกอบกิจการวิสาหกิจชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ว่าต้องมีการจัดตั้งกลุ่มอย่างชัดเจน โดยการรวมตัวกันเพื่อแปรรูปผลิตภัณฑ์โดยใช้วัตถุดิบภายในชุมชนเพื่อเพิ่มมูลค่าสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน รูปแบบการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจ

สร้างสรรค์ ใช้รูปแบบ SCPD Integrated Model โดยมีการจัดอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ทำให้กลุ่มสามารถผลิตผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์ต้นแบบเป็นเค้กเฟลนบานาน่า (เค้กกล้วยหอมทองผสมข้าวไรซ์เบอร์รี่ สอดไส้คัสตาร์ดรสกล้วย) และพบว่าผู้ประกอบการมีแนวโน้มตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ระดับมาก ทั้งนี้ (จุฬานันท์ แก้วโพหนอง, ทรงพล โชติสุขกุล, ปัญญา คล้ายเดช และพระสุนทร ชำกรม, 2561) ยังได้ให้หลักการบริหารจัดการชุมชนให้เกิดความเข้มแข็งไว้ ดังนี้ (1) เปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มได้เรียนรู้ร่วมกัน มีส่วนร่วมทดลองและได้ลงมือทำ (2) สนับสนุนการจัดตั้งกลุ่ม (3) การจัดการองค์ความรู้และระบบการเรียนรู้ของสมาชิก โดยเริ่มจากพัฒนาฐานข้อมูลชุมชนให้เป็นระบบและทันสมัยอยู่เสมอ (4) สร้างภูมิคุ้มกันให้ชุมชนพร้อมเผชิญกับการเปลี่ยนแปลง (5) สร้างความมั่นคงทางรายได้บนฐานศักยภาพของชุมชน (6) สนับสนุนการผลิตและการบริการ (7) หาแหล่งเงินทุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน (8) สนับสนุนการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ในการสร้างมูลค่าของผลิตภัณฑ์ (9) พัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนและส่งเสริมผู้ประกอบการใหม่ด้วยการพัฒนาความรู้ด้านการจัดการ การตลาด และการผลิตสินค้าที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น นอกจากนี้ยังมีความสอดคล้องกับงานของ (อาทิตยา แพลงใจ และณรงค์ ศิริดล, 2561) ที่ให้แนวทางการพัฒนาเครือข่ายเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์รายย่อยว่าต้องมีการส่งเสริมและสนับสนุนด้าน (1) พัฒนาคะแนนและประสบการณ์แก่ผู้นำกลุ่ม (2) มีที่ทำการของกลุ่มอย่างชัดเจน (3) มีคณะกรรมการบริหารกลุ่มที่มีหน้าที่ชัดเจน (4) มีระเบียบข้อบังคับกลุ่มที่ได้รับความเห็นชอบจากสมาชิก (5) เก็บรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบ (6) ประชุมสมาชิกเป็นประจำ (7) ประชุมคณะกรรมการบริหารกลุ่มอย่างสม่ำเสมอ (8) กำหนดวัตถุประสงค์และมีแผนดำเนินงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์อย่างชัดเจน (9) ประเมินสถานภาพและสมรรถนะการผลิตของกลุ่มอย่างต่อเนื่อง (10) วางแผนการผลิตที่สอดคล้องกับตลาดและลูกค้า (11) จัดกิจกรรมเสริมสร้างความรู้แก่สมาชิก เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. หน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ สำนักงานเกษตรอำเภอแม่ฟ้าหลวง สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอแม่ฟ้าหลวง และองค์กรบริหารส่วนตำบลแม่ฟ้าหลวง ควรนำผลการวิจัยไปส่งเสริม สนับสนุนและเสริมสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสามัคคีเกษตรอินทรีย์ฟาร์ม เพื่อให้กลุ่มเป็นแหล่งผลิตปุ๋ยอินทรีย์และสารชีวภัณฑ์ต่าง ๆ ที่สะดวกในการนำไปใช้ในภาคการผลิตทางการเกษตร เพื่อลดการใช้สารเคมีในชุมชน ลดต้นทุนการผลิตให้เกษตรกร และเพิ่มมูลค่าวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรเพื่อลดการเผาที่จะส่งผลต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมในชุมชน

2. หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานเกษตรอำเภอแม่ฟ้าหลวง สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอแม่ฟ้าหลวง และองค์กรบริหารส่วนตำบลแม่ฟ้าหลวง ควรนำผลการวิจัยไปส่งเสริมการผลิตผลิตภัณฑ์ชุมชนที่เกิดจากการสร้างมูลค่าเพิ่มวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรเพื่อจำหน่ายสร้างรายได้ให้สมาชิกกลุ่มและสมาชิกชุมชนอย่างจริงจัง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพและการลดต้นทุนการผลิตของเกษตรกรในตำบลแม่ฟ้าหลวง
2. ควรศึกษาและพัฒนากระบวนการผลิตและการสร้างมูลค่าเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรด้วยองค์ความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรม
3. ศึกษาแนวทางในการผลักดันการเป็นชุมชนต้นแบบด้านเกษตรอินทรีย์อย่างครบวงจรด้วยการทำการผลิตแบบอินทรีย์และการมีผลิตภัณฑ์อินทรีย์เพื่อการพาณิชย์ที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการเกษตร. (2563). *ความสำคัญของการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร*. สืบค้นเมื่อวันที่ 5 มีนาคม 2565, เข้าถึงได้จาก <http://www.sceb.doae.go.th/ความสำคัญของการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร.pdf>
- จิรินทร์ วรวงศ์พิทักษ์ และพาริดา เอ็ลลาฮี. (2563). รูปแบบการบริหารจัดการกลุ่มผลิตภัณฑ์จักสานจากเตยหนามอย่างยั่งยืนชุมชนบ้านพงปู่โละ ตำบลสะเตงนอก อำเภอเมือง จังหวัดยะลา. *วารสารการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 12(4), 55-66.
- จุฬามณี แก้วโพนทอง ทรงพล โชติกเวชกุล ปัญญา คล้ายเดช และพระสุนทร ชำกรม. (2561). การบริหารจัดการชุมชนเพื่อความยั่งยืน. *วารสารวิชาการธรรมทรรศน์*, 18(1), 263-273.
- ชนิกานต์ อินทรเผือก, ประเพศ ไกรจันทร์ และ ทวีศักดิ์ รูปสิงห์. (2564). รูปแบบการจัดการวิสาหกิจชุมชนเพื่อการเติบโตอย่างยั่งยืน. *วารสารวิชาการครุอุตสาหกรรม พระจอมเกล้าพระนครเหนือ*, 12(2), 46-56.
- บุญดี บุญญากิจ, นงลักษณ์ ประสพสุขโชคชัย, ดิสพงศ์ พรชนกนาถ และปรียวรรณ กรณล้วน. (2549). *การจัดการความรู้จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ*. สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2551). *พจนานุกรมศัพท์วิทยาศาสตร์ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2551*. กรุงเทพฯ: อรุณ.
- ศุภชัย เหมือนโพธิ์ และธีรศักดิ์ อุ่่นอารมย์เลิศ. (2561). การพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการชุมชน ตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์. *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย*, 10(1), 113-144.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2566). *การจัดการความรู้ (Knowledge Management: KM) กับการบริหารราชการสมัยใหม่*. สืบค้นเมื่อวันที่ 18 มีนาคม 2566, เข้าถึงได้จาก <http://www.dla.go.th/work/km/home/kmstory/kmstory4.htm>
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). *สรุปสาระสำคัญแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560-2564*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติสำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์. (2566). *เศรษฐกิจสร้างสรรค์ คืออะไร*. สืบค้นเมื่อวันที่ 18 มีนาคม 2566, เข้าถึงได้จาก <https://www.cea.or.th/th/about>

- อรรถัย แสงทอง. (2558). *การบริหารจัดการกลุ่มสัจจะออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืนในเขตจังหวัดภาคใต้*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- อาทิตยา แปลงใจ และณรงค์ ศิริดล. (2561). *ความเข้มแข็งของกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์รายย่อยในพื้นที่จังหวัดชัยภูมิ*. เอกสารวิชาการสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดชัยภูมิ อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ.
- อรัชชา สุวพานิช. (2560). *เป้าหมายของการจัดการความรู้*. สืบค้นเมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2566, เข้าถึงได้จาก <https://erp.mju.ac.th/articleDetail.aspx?qid=669>
- Hodgetts, R. M. (1992). *Management: Theory, process and practice* (5th ed). New York: McGraw-Hill.
- Howkins, J. (2001). *The Creative Economy: How People Make Money from Ideas*. London: Penguin Books Ltd.,
- Nonaka, I. and H. Takeuchi. (1995). *The Knowledge creating company: how Japanese companies create the dynamics of innovation*. New York, Oxford University Press.
- Schermerhorn. J. R. (1999). *Management* (5th ed.). USA: John Wiley and Sons.

การพัฒนาการจัดการสอนออนไลน์เชิงรุก เรื่อง การเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ สร้างฐานข้อมูลด้วยภาษา PHP และ MySQL สำหรับนิสิตปริญญาตรี สาขาเทคโนโลยีการศึกษา

DEVELOPMENT OF ONLINE ACTIVE LEARNING IN COMPUTER PROGRAMMING ON DATABASE WITH PHP AND MYSQL FOR UNDERGRADUATE STUDENTS IN EDUCATIONAL TECHNOLOGY

Received: 7 July 2022

Revised: 6 September 2022

Accepted: 16 September 2022

พิชญภัฏ สัจจะบันดาลใจ, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

วีระพันธ์ พานิชย์, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

อาจณรงค์ มโนสุทธิฤทธิ์, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

บทคัดย่อ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) พัฒนาการจัดการสอนออนไลน์เชิงรุก เรื่อง การเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์สร้างฐานข้อมูลด้วยภาษา PHP และ MySQL สำหรับนิสิตปริญญาตรี สาขาเทคโนโลยีการศึกษา ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 (2) ทดสอบประสิทธิภาพ จากการจัดการการสอนออนไลน์เชิงรุก เรื่อง การเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์สร้างฐานข้อมูลด้วยภาษา PHP และ MySQL (3) ศึกษาดัชนีประสิทธิผล จากการจัดการการสอนออนไลน์ เรื่อง การเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์สร้างฐานข้อมูลด้วยภาษา PHP และ MySQL (4) ศึกษาทักษะ การเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์สร้างฐานข้อมูลด้วยภาษา PHP และ MySQL (5) ศึกษาความพึงพอใจของ นิสิตปริญญาตรี สาขาเทคโนโลยีการศึกษาที่มีต่อการจัดการสอนออนไลน์เชิงรุก เรื่อง การเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์สร้างฐานข้อมูลด้วยภาษา PHP และ MySQL ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ได้แก่ นิสิตระดับ ปริญญาตรี สาขาเทคโนโลยีการศึกษา จำนวน 120 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นิสิตระดับ ปริญญาตรี สาขาเทคโนโลยีการศึกษา ชั้นปีที่ 3 จำนวน 40 คน ปีการศึกษา 2564 โดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย (1) เว็บไซต์จัดการสอนออนไลน์เชิงรุก เรื่อง การเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์สร้างฐานข้อมูลด้วยภาษา PHP และ MySQL (2) แบบทดสอบ ก่อนเรียนและหลังเรียน (3) แบบประเมินทักษะ (4) แบบประเมินความพึงพอใจ ใช้สถิติค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าร้อยละ และ E1/E2

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการพัฒนาการจัดการสอนออนไลน์เชิงรุก เรื่อง การเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์สร้างฐานข้อมูลด้วยภาษา PHP และ MySQL ได้สื่อการสอนออนไลน์เชิงรุก นำเสนอบน LMS พร้อมด้วยกิจกรรมเชิงรุกที่ให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมทุกหน่วยการเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติด้วยตนเองทุกขั้นตอน โดยผู้เชี่ยวชาญ

ประเมินคุณภาพด้านเนื้อหา (ค่าเฉลี่ย = 4.28, S.D. = 0.80) และด้านเทคนิค (ค่าเฉลี่ย = 4.42, S.D. = 0.72) โดยรวมแล้วอยู่ในระดับเหมาะสมมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.35, S.D. = 0.76)

2. ผลการทดสอบประสิทธิภาพของการจัดการสอนออนไลน์เชิงรุก เรื่อง การเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์สร้างฐานข้อมูลด้วยภาษา PHP และ MySQL มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ E1/E2 : (87.46/88.13)

3. ผลการศึกษาค้นคว้าประสิทธิภาพจากการจัดการการสอนออนไลน์ เรื่อง การเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์สร้างฐานข้อมูลด้วยภาษา PHP และ MySQL ของนิสิตปริญญาตรี สาขาเทคโนโลยีการศึกษา ค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ .8075 แสดงว่าผู้เรียนที่เรียนรู้ด้วยการจัดการสอนออนไลน์เชิงรุก เรื่อง การเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์สร้างฐานข้อมูลด้วยภาษา PHP และ MySQL มีความรู้เพิ่มขึ้น .8075 หรือคิดเป็นร้อยละ 80.75

4. ผลการศึกษาทักษะการเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ พบว่า ผู้เรียนมีมีทักษะการการเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์สร้างฐานข้อมูลด้วยภาษา PHP และ MySQL อยู่ในระดับดีมาก ร้อยละเท่ากับ 89.91

5. ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการพัฒนาการจัดการสอนออนไลน์เชิงรุก เรื่อง การเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์สร้างฐานข้อมูลด้วยภาษา PHP และ MySQL อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.28, S.D. = 0.70)

คำสำคัญ: การเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์, การสร้างฐานข้อมูล, การจัดการสอนออนไลน์เชิงรุก

Abstract This research is a research and development (R&D) which the objectives were to: (1) develop of an active learning for online instruction in computer programming to create database by PHP and MySQL for undergraduate students in educational technology major in order to achieve effectiveness according to the criteria E1/E2 :80/80; (2) test the effectiveness of an active learning for online instruction in computer programming to create database by PHP and MySQL; (3) study the effectiveness index of an active learning for online instruction in computer programming to create database by PHP and MySQL; (4) study computer programming skills to create database by PHP and MySQL; (5) study satisfaction of undergraduate students in the Educational Technology Program towards an active learning for online instruction in computer programming to create database by PHP and MySQL. The population used in the research was 120 undergraduate students. The sample used in the research was 40 undergraduate students studying in the 3rd year, academic year 2021 in the Educational Technology major. The sample group was randomized by cluster random sampling. The tools used in this research consisted of (1) a website for active learning in computer programming to create database by PHP and MySQL for undergraduate students in educational technology major, (2) pre-test and post-test of computer programming (3) skill assessment

form, (4) satisfaction evaluation form, an achievement test of the data was analyzed using statistics, mean, standard deviation (S.D.), percentage, and efficiency of process/efficiency of product (E1/E2)

The results of this study found that:

1. *Assessment results of the development of active learning for online instruction in computer programming to create database by PHP and MySQL received active learning teaching materials presented on LMS Moodle. The quality assessment by experts of content (mean = 4.28, S.D. = 0.80) and technical (mean = 4.42, S.D. = 0.72). The quality assessment by experts was at a very appropriate level (mean = 4.35, S.D. = 0.76).*

2. *The efficiency of the teaching of the development of active learning for online instruction in computer programming to create database by PHP and MySQL found that students had good computational thinking skills after taking online teaching and learning management, E1/E2: 80/80 (87.46/88.13).*

3. *Effectiveness index of the development of active learning for online instruction in computer programming to create database by PHP and MySQL was found at .807, which could be inferred that the students had learning progresses at 80.75%.*

4. *Teaching the development active learning for online instruction in computer programming to create database by PHP and MySQL found that students had good computational thinking skills after taking online teaching and learning management with a percentage value of 89.91.*

5. *The results of the study on the satisfaction of the students who studied the development of active learning for online instruction in computer programming to create database by PHP and MySQL found that the students were satisfied with the online teaching and learning management at the high level (mean = 4.28, S.D. = 0.70).*

Keywords: Online instruction by active learning, Computer programming, Creating a database

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความก้าวหน้าของนวัตกรรมและเทคโนโลยี ทำให้หน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ ได้มีการพัฒนาระบบการทำงานที่ไม่จำเป็นที่จะต้องพึ่งแรงงานคน เพราะถ้าหากนำรูปแบบการทำงานของคนมาเปรียบเทียบกับการทำงานเทคโนโลยีแล้ว เทคโนโลยีมีความสะดวกรวดเร็ว และมีความปลอดภัยมากกว่า อีกทั้งยังมีความผิดพลาดน้อยมาก โดยหน่วยงานหรือองค์กร ทั้งขนาดเล็กหรือขนาดใหญ่ก็มักจะมีการใช้

ระบบฐานข้อมูลที่ช่วยในการจัดเก็บข้อมูล เนื่องจากระบบฐานข้อมูลเป็นเครื่องมือพื้นฐานที่สำคัญในระบบสารสนเทศที่ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ทำงานในการประมวลผล (วิไลภรณ์ ศรีไพศาล, 2553) การนำโปรแกรมระบบฐานข้อมูลมาใช้ในการประหยัดเวลาในการทำงาน รวมไปถึงการจัดระบบอย่างเป็นระเบียบทำให้ง่ายต่อการค้นหา และมีความปลอดภัยสูงมากอีกด้วย ซึ่งในปัจจุบันหน่วยงานหรือองค์กรจะมีการจัดเก็บข้อมูลของผู้คนคราวละมาก ๆ เพื่อเป็นการลดปัญหาที่จะเกิดขึ้น เช่น ลดระยะเวลาสืบค้นเอกสาร หรือการเข้าถึงข้อมูล เป็นต้น (อารีษา แก้วเปี้ย, สุรพล ชุ่มกลิ่น, และพิชิต พวงภาศิริ, 2559) ดังนั้น ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานหรือองค์กรใดก็ต้องมีการใช้ฐานข้อมูล เพื่อให้มีความสะดวกในการบันทึก หรือสืบค้นข้อมูล และสามารถที่จะเข้าไปแก้ไขข้อมูล หรือเปลี่ยนแปลงให้มีความทันสมัยได้ตลอด ในการพัฒนาระบบฐานข้อมูลนั้นจะต้องมีความถูกต้อง รวดเร็ว และปลอดภัย รวมไปถึงการรองรับฐานข้อมูลที่หลากหลาย หากหน่วยงานหรือองค์กรใดมีการพัฒนาฐานข้อมูลได้เป็นอย่างดี ย่อมสามารถที่จะนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างหลากหลาย ส่งผลให้การศึกษาจำเป็นต้องมีการจัดการเรียนการสอนเรื่องการเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์สร้างฐานข้อมูล ในสาขาหรือรายวิชาที่เกี่ยวข้องที่จะช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นอย่างมีประสิทธิภาพ

สำหรับการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัย ภาควิชาภาควิชาวิศวกรรมและเทคโนโลยีการศึกษามหาวิทยาลัยบูรพานั้น พบว่า การเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์สร้างฐานข้อมูลด้วยภาษา PHP และ MySQL จะอยู่ในรายวิชา ฐานข้อมูลบนเว็บ (Web database) จากการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนรายวิชาดังกล่าวพบว่าผู้เรียนส่วนใหญ่ที่ได้เรียนการเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์สร้างฐานข้อมูลด้วยภาษา PHP และ MySQL มักจะพบปัญหาที่เกิดขึ้นกับตัวผู้เรียนเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นผลการเรียนที่ไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ เนื่องจากผู้เรียนบางคนไม่มีพื้นฐานในการเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์มาก่อน อีกทั้งเรื่องนี่ยังเป็นเรื่องที่เป็นในลักษณะของนามธรรมมากกว่ารูปธรรม รวมถึงการเรียนภายในห้องเรียนที่มีการกำหนดเวลา 4 คาบต่อหนึ่งสัปดาห์ จึงไม่เพียงพอที่จะทำให้ผู้เรียนได้ลงมือทำกิจกรรมอย่างเต็มที่ ถึงแม้ในปัจจุบันการสอนออนไลน์จะสามารถพบได้โดยทั่วไป แต่ในส่วนของการเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์สร้างฐานข้อมูลด้วยภาษา PHP และ MySQL พบว่า ยังไม่มากเท่าที่ควรและยังไม่เหมาะกับคุณลักษณะของผู้เรียน โดยเฉพาะในส่วนเนื้อหาของเนื้อหาที่มีจำนวนมากและมีความยาก (ณฐภัทร พรพมา, 2559) จึงทำให้ผู้เรียนที่ยังไม่มีพื้นฐานหรือไม่เข้าใจหลักการเบื้องต้นไม่สามารถที่จะสืบค้นข้อมูลได้อย่างครบถ้วนและถูกต้อง จากสภาพปัญหาที่ได้กล่าวมาข้างต้นนั้น ส่งผลให้ผู้เรียนขาดความรู้ เข้าใจและขาดทักษะการเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ สร้างฐานข้อมูลด้วยภาษา PHP และ MySQL อย่างมีประสิทธิภาพ

จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น เรื่องของการเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์สร้างฐานข้อมูลด้วยภาษา PHP และ MySQL พบว่า แนวคิดการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ครูผู้สอนจะต้องกำหนดแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อสร้างแรงจูงใจให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนด้วยกันและครูผู้สอน ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ (เจริญ ภูวิจิตร, 2564) จากการศึกษาของณฐภัทร พรพมา (2559) พบว่าการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ออนไลน์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต จะช่วยเน้นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และใช้ฐานข้อมูลต่าง ๆ ร่วมกัน เช่นเดียวกันกับ ทัดนิตา คุณสนอง (2553) ที่ได้ทำการ

ศึกษาการใช้ได้เกมคอมพิวเตอร์ ประกอบการสอนเรื่องการเขียนโปรแกรมภาษาซี พบว่าศักยภาพการออกแบบโปรแกรม ภาษาซีของผู้เรียนเกิดการพัฒนาขึ้นได้ เมื่อกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้สามารถสร้างความสนใจของผู้เรียน ด้วยกิจกรรมหรือประสบการณ์ที่สอดคล้องกับระดับพัฒนาการทางสติปัญญาการเรียนรู้และสื่อที่เป็นรูปธรรม มีเสรีภาพในการปฏิบัติ และการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งจะเห็นได้ว่าการเรียนการสอนที่มีการนำเอาเทคโนโลยีหรือสื่ออื่น ๆ เข้ามาช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสนใจมากยิ่งขึ้น และเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เนื่องจากผู้เรียนจะต้องเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง โดยเฉพาะเรื่องการเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่จะต้องมีโค้ด (Code) หรือภาษาคอมพิวเตอร์ที่ทำให้ผู้เรียนสามารถมองเห็นเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังสามารถวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ทันที ดังนั้น การสอนออนไลน์จึงถือว่าเป็นสื่อการสอนที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในยุคของเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital literacy) และนับว่าเป็นกระบวนการสอนอีกรูปแบบหนึ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนเปิดรับเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในเพิ่มมากขึ้น ผู้เรียนสามารถเข้าถึงได้ทุกเวลาจากเชื่อมต่อเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และทบทวนความรู้ได้ตามต้องการ (ปานวาส ประสาทศิลป์, 2558) ด้วยเหตุนี้ การพัฒนาการสอนออนไลน์จึงเป็นช่องทางการเรียนการสอนอีกรูปแบบหนึ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดทักษะ และความสามารถที่จะนำไปพัฒนาและต่อยอดได้ ผู้วิจัยจึงมีการนำรูปแบบการสอนออนไลน์เข้ามาร่วมกับการออกแบบกิจกรรมเชิงรุก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะการเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ และช่วยให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงได้ตลอดเวลา และสามารถเข้าถึงได้ทุกช่องทาง เช่น สมาร์ทโฟน แท็บเล็ต หรือคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

รูปแบบของการเรียนการสอนออนไลน์เป็นอีกวิธีหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยเน้นให้ผู้เรียน มีความรู้ มีทักษะ สามารถวิเคราะห์ และแยกแยะได้ (ชนัชชา บินดุเหล็ม, 2560) โดยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และศึกษาด้วยตนเอง ดังนั้น การสอนออนไลน์จึงเป็นวิธีการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และถ้าหากมีการนำกระบวนการโดยให้ผู้เรียนเรียนรู้จากกิจกรรม จะยิ่งช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ และสามารถปฏิบัติงานได้ (ผ่องใส ถาวรจักร์, 2553) โดยเฉพาะการนำเอากระบวนการจัดการสอนแบบเชิงรุก (Active learning) เข้ามาช่วย พิระมิตแห่งการเรียนรู้แบ่งการเรียนรู้เป็น 2 ลักษณะ คือ การเรียนรู้เชิงรับ (Passive learning) เป็นการที่ผู้เรียนเป็นผู้รับข้อมูลจากผู้สอน ทำให้ผู้เรียนมีผลการเรียนรู้ 10%-50% เท่านั้น และการเรียนรู้เชิงรุกให้ผู้เรียนมีบทบาทในการแสวงหาความรู้ โดยเกิดการเรียนรู้ 70% และการจำลองสถานการณ์การฝึกปฏิบัติ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มากถึง 90% นับว่าเป็นวิธีการสอนรูปแบบหนึ่งที่มีความเหมาะสมกับการเรียนรู้ เพื่อสร้างความเข้าใจ และการนำความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการตื่นตัวต่อการเรียนรู้ (สถาพร พงุฑมิกุล, 2558) การจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกจึงถือได้ว่าเป็นบทบาทสำคัญที่จะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนได้ลงมือกระทำ เป็นการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้น เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้และบูรณาการความรู้ได้ โดยผู้สอนเป็นเพียงผู้ดูแล ผู้สนับสนุนเสริมแรง และอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติ ดังนั้น การจัดการสอนเชิงรุกผู้สอนจะต้องจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ และลงมือกระทำทุกขั้นตอน จนผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ใหม่ได้ด้วยตนเอง และบรรลุตามผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ อันเป็นคุณลักษณะของคนไทย 4.0 ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ เป็นผู้เรียนรู้ เป็นผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม และเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง (วารินทร์พร

พันเพ็ญ, 2562) สำหรับการจัดการสอนออนไลน์เชิงรุกเป็นการออกแบบกิจกรรมที่ผู้เรียนสามารถมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมได้ และรูปแบบของกิจกรรมนั้นผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ต่อในชีวิตจริงได้

จากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น และจากการศึกษาแนวคิดในการแก้ปัญหา ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาวิจัย เรื่อง การเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์สร้างฐานข้อมูลด้วยภาษา PHP และ MySQL สำหรับการสอนออนไลน์ นั้นจะถูกพัฒนาขึ้นตาม ADDIE Model (Seels, & Richey, 1994) ซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย การวิเคราะห์ การออกแบบ การพัฒนา การทดลองใช้ และการประเมินผล การสอนออนไลน์จะถูกออกแบบกิจกรรมให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก โดยจะให้ผู้เรียนได้มีการลงมือเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์สร้างฐานข้อมูลด้วยภาษา PHP และ MySQL ด้วยตนเอง ผ่านกิจกรรมที่เป็นลักษณะของการที่ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดขั้นสูง และเกิดทักษะการเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ เข้าใจขั้นตอนของการใช้โปรแกรม โดยภายในเว็บการจัดการการสอนออนไลน์จะมีการลำดับเนื้อหาจากง่ายไปยาก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามลำดับ สามารถคิดและมองเห็นภาพของรูปแบบของการเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์สร้างฐานข้อมูลด้วยภาษา PHP และ MySQL อย่างเป็นรูปธรรม ส่งผลให้ผู้เรียนมีความสามารถในการเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์สร้างฐานข้อมูลด้วยภาษา PHP และ MySQL และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ พร้อมทั้งผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ และมีทักษะการเขียนคอมพิวเตอร์อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาการจัดการสอนออนไลน์เชิงรุก เรื่อง การเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์สร้างฐานข้อมูลด้วยภาษา PHP และ MySQL สำหรับนิสิตปริญญาตรี สาขาเทคโนโลยีการศึกษา
2. เพื่อทดสอบประสิทธิภาพการจัดการการสอนออนไลน์เชิงรุก เรื่อง การเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์สร้างฐานข้อมูลด้วยภาษา PHP และ MySQL ของนิสิตปริญญาตรี สาขาเทคโนโลยีการศึกษา
3. เพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผลจากการจัดการการสอนออนไลน์เชิงรุก เรื่อง การเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์สร้างฐานข้อมูลด้วยภาษา PHP และ MySQL ของนิสิตปริญญาตรี สาขาเทคโนโลยีการศึกษา
4. เพื่อประเมินทักษะการเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์สร้างฐานข้อมูลด้วยภาษา PHP และ MySQL ของนิสิตปริญญาตรี สาขาเทคโนโลยีการศึกษา หลังจากการเรียนรู้ผ่านการจัดการสอนออนไลน์เชิงรุก เรื่อง การเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์สร้างฐานข้อมูลด้วยภาษา PHP และ MySQL
5. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนิสิตปริญญาตรี สาขาเทคโนโลยีการศึกษาที่มีต่อการจัดการสอนออนไลน์เชิงรุก เรื่อง การเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์สร้างฐานข้อมูลด้วยภาษา PHP และ MySQL

ทบทวนวรรณกรรม

การจัดการเรียนรู้เชิงรุกกับการจัดการเรียนการสอนออนไลน์

วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนา (2563) ได้กล่าวถึง รูปแบบการออกแบบการเรียนรู้ออนไลน์ให้มีลักษณะเป็นการเรียนรู้เชิงรุก (Online Active Learning) โดยมีแนวทางและขั้นตอน ดังนี้

1. กำหนดจุดประสงค์ที่เหมาะสมสำหรับผู้เรียน เป็นการกำหนดสิ่งที่ผู้เรียนจะต้องรู้และทำได้ครอบคลุม ทั้งด้านความรู้ ทักษะ คุณลักษณะ และสมรรถนะ โดยกำหนดให้เป็นลักษณะเป็นพฤติกรรมที่สามารถสังเกตได้ และผู้สอนต้องแจ้งให้ผู้เรียนทราบล่วงหน้าก่อนที่จะเริ่มกิจกรรม
2. กำหนด Core concept คือ แก่นของความรู้ที่ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ภายหลังการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ ขั้นตอนนี้ผู้สอนจะต้องกำหนดให้ชัดเจน เพราะจะนำไปสู่การกำหนดช่องทางกิจกรรมการเรียนรู้ต่อไป
3. กำหนดช่องทางกิจกรรมการเรียนรู้เป็นการเลือกช่องทาง (Channel) ที่จะให้ผู้เรียนแต่ละคนจะใช้ในการเรียนรู้ หรือเป็นแพลตฟอร์ม (Platform) ในการเรียนรู้
4. จัดกิจกรรมไปตามลำดับขั้น เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามช่องทางและแพลตฟอร์มที่ออกแบบไว้ บทบาทผู้สอนในทุกช่องทาง และแพลตฟอร์มคือ การเป็นโค้ชที่คอยกระตุ้นศักยภาพของผู้เรียน โดยเฉพาะศักยภาพทางสมอง เช่น การคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ เป็นต้น
5. ตรวจสอบผลการเรียนรู้ Core concept ของผู้เรียน โดยมุ่งตรวจสอบตามจุดประสงค์ที่สะท้อนให้เห็นว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ใน Core concept แล้วหรือไม่อย่างไร ซึ่งการตรวจสอบผลการเรียนรู้แล้ว ผู้สอนยังมีข้อมูลสารสนเทศที่จะนำไปปรับปรุงเทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ได้อีกด้วย
6. ให้ข้อมูลย้อนกลับในสิ่งที่ เป็นประโยชน์ เป็นการให้ข้อมูลย้อนกลับของผู้สอนด้วยวิธีการที่สร้างสรรค์และมีประโยชน์ต่อการปรับปรุง และพัฒนาตนเองของผู้เรียนเป็นสิ่งที่สำคัญและขาดไม่ได้ในการจัดการเรียนรู้

ปัจจัยสำคัญของกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกกับการจัดการสอนออนไลน์

1. ผู้เรียนต้องมีเวลาในการพูดคุยกับผู้สอนแบบตัวต่อตัวผ่านช่องทางออนไลน์
2. ผู้สอนสามารถติดตามความก้าวหน้าของการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนไม่รู้สึกโดดเดี่ยว
3. ผู้สอนพัฒนาผู้เรียนให้สามารถช่วยเหลือตัวเองได้มีความอดทนต่อปัญหาและอุปสรรค ซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จ

แนวคิดฐานข้อมูล

โอภาส เอี่ยมสิริวงศ์ (2558) ได้กล่าวไว้ว่า แนวคิดฐานข้อมูลนั้นมีมาตั้งแต่ในยุคอดีตกาล โดยมีการใช้นวัตกรรม และเทคโนโลยีตามยุคสมัย เพื่อให้ตอบปัญหากับสิ่งที่ต้องการ โดยการจัดเก็บข้อมูลที่นับได้ว่าเป็นวิธีพื้นฐานมากที่สุด คือ การจดบันทึกลงในสมุด จึงทำให้การค้นหาค้นหาข้อมูลล่าช้า ดังนั้น เมื่อมีข้อมูลมีปริมาณเพิ่มขึ้น จึงได้มีการพัฒนารูปแบบการจัดเก็บข้อมูลขึ้น เพื่อให้เป็นระบบระเบียบมากขึ้น ด้วยการบันทึกข้อมูลลงเอกสาร แล้วนำจัดเก็บลงแฟ้มเอกสารที่ถูกเรียงไว้เป็นหมวดหมู่ ซึ่งในปัจจุบันก็ยังคงใช้วิธีการรวบรวมไว้ในแฟ้มเอกสารให้เห็นกันอยู่ ดังนั้น จึงมีการนำเอาเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เข้ามาใช้เพื่อจัดเก็บข้อมูล ซึ่งจะช่วยลดจำนวนเอกสาร จัดเก็บข้อมูลได้เป็นจำนวนมาก และยังช่วยให้ข้อมูลเป็นไปด้วยความสะดวก และรวดเร็ว นอกจากนี้แล้วข้อมูลที่ถูกรวบรวมขึ้น เป็นข้อมูลในรูปแบบดิจิทัล ซึ่งจะไม่ลบเลือนไปตามเวลา

การเขียนโปรแกรมภาษา PHP

PHP แต่เดิมย่อมาจาก Personal Home Page แต่ต่อมาก็เปลี่ยนเป็นย่อมาจาก PHP Hypertext Preprocessor PHP เป็นภาษาจำพวก scripting language คำสั่งต่าง ๆ จะเก็บอยู่ในไฟล์ที่เรียกว่า ภาษาสคริปต์ (script) และเวลาใช้งานต้องอาศัยตัวแปลชุดคำสั่ง ตัวอย่างของภาษาสคริปต์ก็ เช่น JavaScript, Perl เป็นต้น ลักษณะของ PHP ที่แตกต่างจากภาษาสคริปต์แบบอื่น คือ PHP ได้รับการพัฒนาและออกแบบมา เพื่อใช้งานในการสร้างเอกสารแบบ HTML (มานพ กองอุ่น, 2556) โดยสามารถสอดแทรกหรือแก้ไขเนื้อหาได้อัตโนมัติ ดังนั้น PHP เป็นเครื่องมือที่สำคัญที่ช่วยให้เราสามารถสร้างเอกสารแบบ Dynamic HTML ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

หลักการทำงานของภาษา PHP

การประมวลผลภาษา PHP เริ่มจากการที่เว็บไคลเอ็นท์ขอรับไฟล์ที่ใช้ภาษา PHP ในการพัฒนาร่วมกับ HTML มายังเซิร์ฟเวอร์เว็บเซิร์ฟเวอร์จะ เรียกใช้ Engine ของภาษา PHP หรือตัวแปลคำสั่งของภาษา PHP กรณีที่มีการใช้คำสั่งในการเชื่อมต่อ ฐานข้อมูลระบบก็จะติดต่อไปยังฐานข้อมูลตามการร้องขอ มีการตรวจสอบสิทธิ์ การเข้าถึงฐานข้อมูล และอื่น ๆ ตามลำดับขั้นตอน อีกทั้งภาษา PHP ยังมีความยืดหยุ่นในการเขียนสคริปต์ มีฟังก์ชันการทำงานที่หลากหลาย สามารถประยุกต์ใช้งานได้ง่ายสำหรับการติดต่อกับผู้ใช้งานระบบ รวมไปถึงการมีความสามารถที่จะเชื่อมต่อฐานข้อมูลที่หลากหลาย ซึ่งฐานข้อมูลที่นิยมมากที่สุดก็คือ ฐานข้อมูล MySQL

การสร้างฐานข้อมูลด้วยภาษา MySQL

MySQL คือ โปรแกรมระบบจัดการฐานข้อมูลมีหน้าที่เก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ รองรับคำสั่ง SQL เป็นเครื่องมือสำหรับเก็บข้อมูล ที่ต้องใช้ร่วมกับเครื่องมือหรือโปรแกรมอื่นอย่างบูรณาการ เพื่อให้ได้ระบบงานที่รองรับความต้องการของผู้ใช้ เช่น ทำงานร่วมกับเครื่องบริการเว็บ (Web Server) เพื่อให้บริการแก่ภาษาสคริปต์ที่ทำงานฝั่งเครื่องบริการ (Server-Side Script) เช่น ภาษา PHP ภาษา หรือภาษาเจเอสพี เป็นต้น หรือทำงานร่วมกับโปรแกรมประยุกต์ (Application Program) MySQL ถูกออกแบบและพัฒนาขึ้นมาเพื่อทำหน้าที่เป็นเครื่องให้บริการรองรับการจัดการกับฐานข้อมูลขนาดใหญ่ และยังสามารถพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้มีฟังก์ชันการทำงานใหม่ ๆ ที่อำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้อยู่ตลอดเวลา รวมไปถึงความเร็วในการทำงาน และความปลอดภัย ทำให้ MySQL เหมาะสมต่อการนำไปใช้งานเพื่อเข้าถึงฐานข้อมูลบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

ขอบเขตการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นรูปแบบการวิจัยและพัฒนา (Research & Development)
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง (ขั้นตอน Implementation)
 - 1) ประชากร ได้แก่ นิสิตปริญญาตรี สาขาเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา ชั้นปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 120 คน

2) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นิสิตปริญญาตรี สาขาเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา ชั้นปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 40 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster random sampling)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 เครื่องมือในการพัฒนาการสอนออนไลน์เชิงรุก เรื่อง การเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ สร้างฐานข้อมูลด้วยภาษา PHP และ MySQL ประกอบด้วย Moodle LMS, โปรแกรม Camtasia, โปรแกรม Animaker และสื่อออนไลน์ YouTube

3.2 เครื่องมือสำหรับผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณภาพพัฒนาการสอนออนไลน์เชิงรุก เรื่อง การเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์สร้างฐานข้อมูลด้วยภาษา PHP และ MySQL ได้แก่ แบบประเมินคุณภาพ แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ รายการประเมินความสอดคล้องจำนวน 20 ข้อ โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00

3.3 เครื่องมือในการเก็บข้อมูล ประกอบด้วย

1) การสอนออนไลน์เชิงรุก เรื่อง การเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์สร้างฐานข้อมูล ด้วยภาษา PHP และ MySQL ผลการประเมินคุณภาพ โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.76)

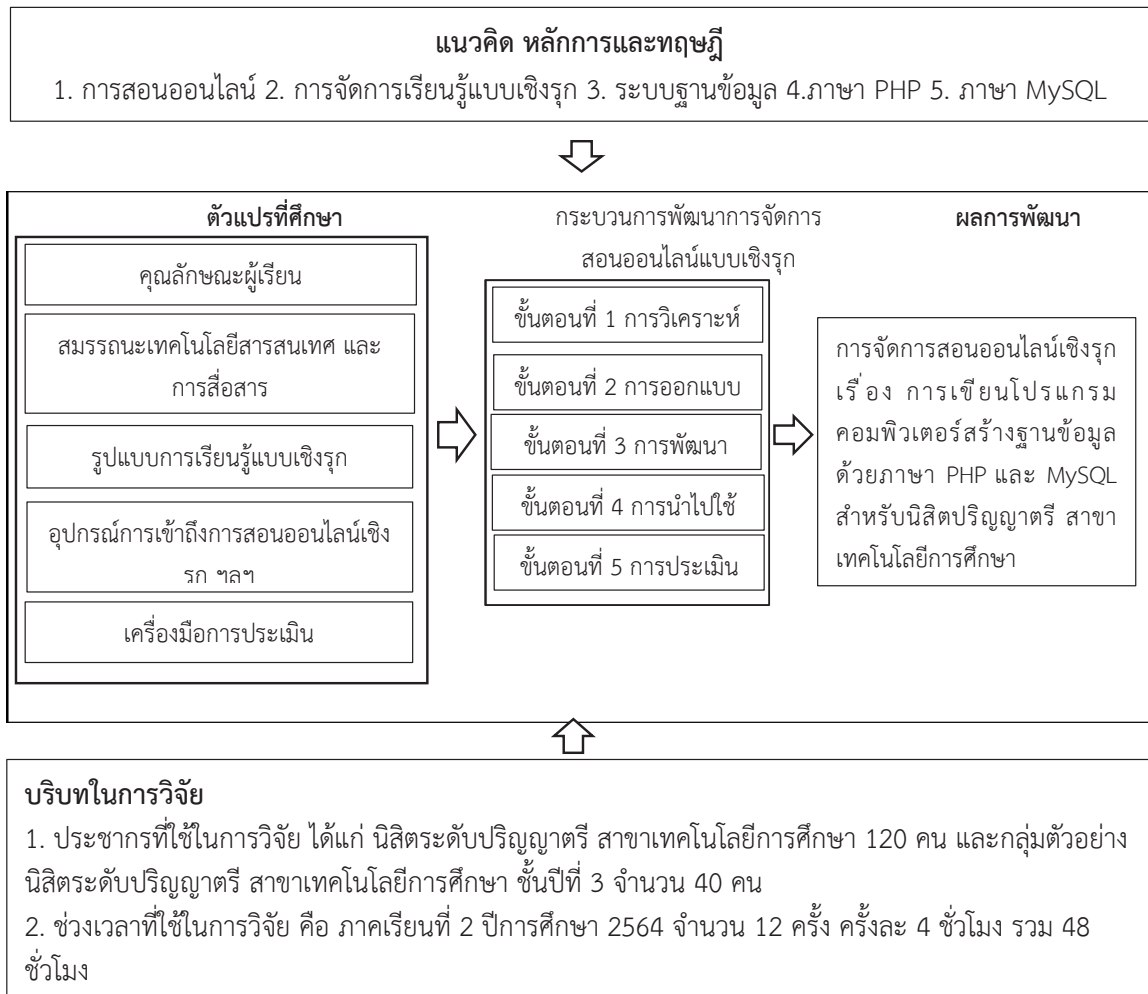
2) แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน (ชุดเดียวกัน) เป็นแบบทดสอบแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ ผลการประเมินความสอดคล้อง โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ผลการหาความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.33-0.80 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.20-0.80 ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับเท่ากับ 0.90

3) แบบประเมินทักษะการเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์สร้างฐานข้อมูลด้วยภาษา PHP และ MySQL ผลการประเมินความสอดคล้อง โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00

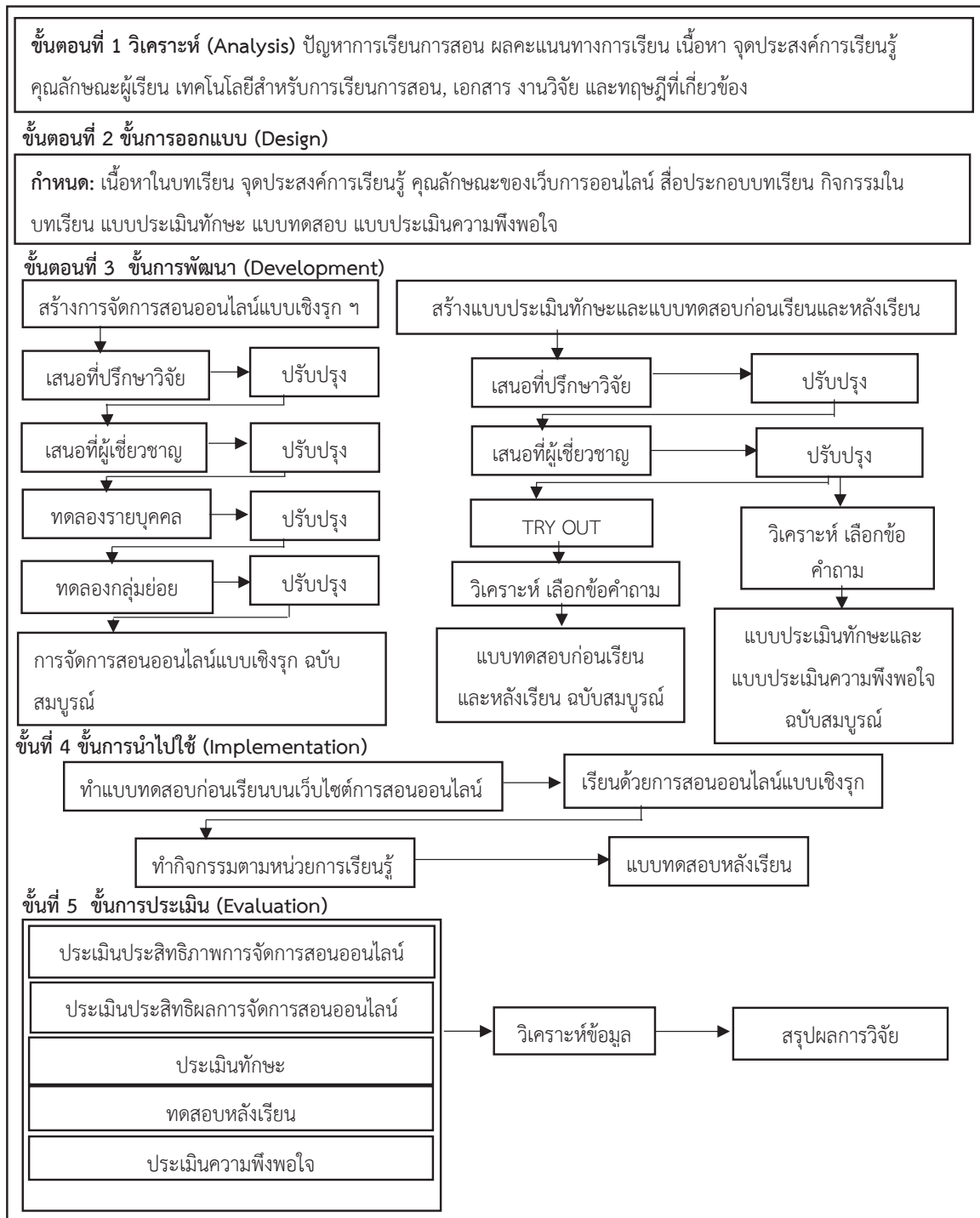
4) แบบประเมินความพึงพอใจการจัดการสอนออนไลน์เชิงรุก เรื่อง การเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์สร้างฐานข้อมูลด้วยภาษา PHP และ MySQL ผลการประเมินความสอดคล้อง โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00

3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยผ่านการรับรองจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัย ในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา รหัสโครงการวิจัย G-HU199/2564(C1) รับรองวันที่ 15 เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2564 ถึงวันที่ 15 เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2565

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 2 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาการจัดการสอนออนไลน์เชิงรุก เรื่อง การเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์สร้างฐานข้อมูลด้วยภาษา PHP และ MySQL พบว่า การจัดการสอนออนไลน์เชิงรุกในครั้งนี้นำเอาระบบ LMS หรือ Learning Management System มาใช้ ซึ่งมีการออกแบบที่ผู้เรียนเข้าใจได้ง่าย มีการลำดับโครงสร้างเป็นหมวดหมู่ในด้านเนื้อหาและด้านเทคนิคตรงตามวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้และทักษะการเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ผู้เรียนสามารถที่จะเรียนไปตามลำดับขั้นได้อย่างเป็นระบบ เริ่มตั้งแต่ผู้เรียนสมัครสมาชิกและเข้าสู่ระบบ และทำแบบทดสอบก่อนเรียน เข้าสู่บทเรียน พร้อมด้วยกิจกรรมเชิงรุกตามแต่ละหน่วย มีกระดานถามตอบที่สามารถสอบถามผู้สอนได้ตลอดเวลา และทำแบบทดสอบหลังเรียนตามลำดับ ซึ่งโดยหน่วยการเรียนรู้ประกอบด้วย 7 หน่วย มีรายละเอียดทั้งหมด ดังนี้

1.1 การจัดการสอนออนไลน์เชิงรุก เรื่อง การเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ สร้างฐานข้อมูลด้วยภาษา PHP และ MySQL ดังนี้

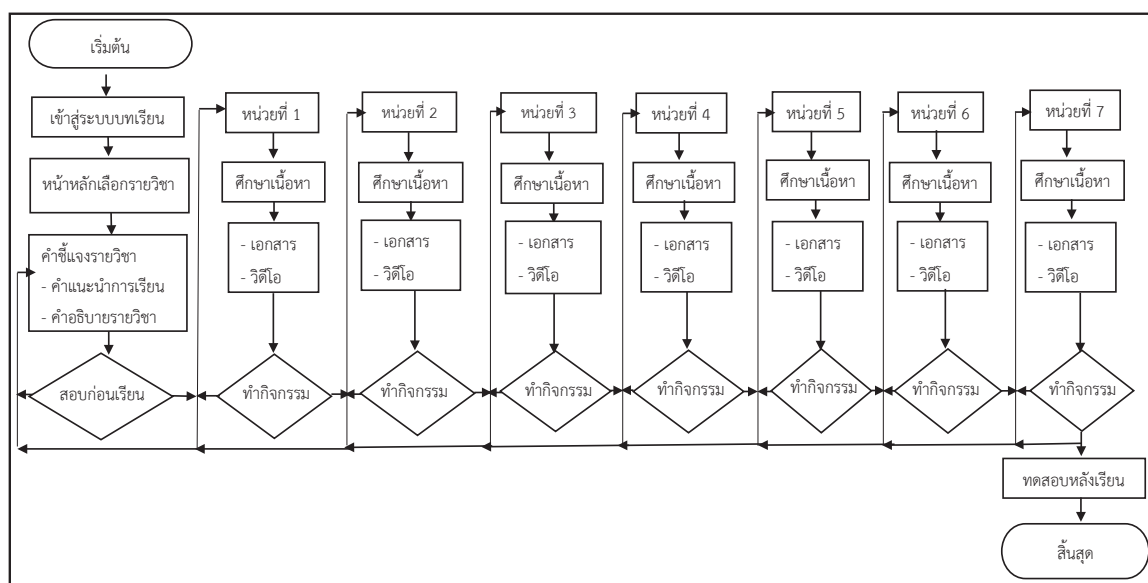
ตารางที่ 1 การจัดการสอนออนไลน์เชิงรุก เรื่อง การเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ สร้างฐานข้อมูลด้วยภาษา PHP และ MySQL

หน่วยการเรียนรู้/ชั่วโมง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	สื่อ	กิจกรรมเชิงรุก	การประเมิน
1. แนวคิดเชิงระบบ จำนวน 4 ชั่วโมง	ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจพื้นฐาน และ ความสำคัญของระบบฐานข้อมูล	เรื่องที่ 1 แนวคิดฐานข้อมูล เรื่องที่ 2 โครงสร้างแฟ้มฐานข้อมูล	- เว็บการสอนออนไลน์ - เอกสารดิจิทัล - วิดีทัศน์ - แหล่งเรียนรู้เพิ่มเติมบนเว็บไซต์	- กิจกรรมทำ Mind Mapping - กิจกรรมการจำลองข้อมูล ER Diagram - กระดานสนทนา	- ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์สรุปแนวคิดฐานข้อมูลได้ในเกณฑ์ การให้คะแนน 1-10 - ผู้เรียนสามารถจำลองข้อมูล ER Diagram ได้เกณฑ์การให้คะแนน 1-10
2. ประเภทของฐานข้อมูล จำนวน 6 ชั่วโมง	ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจประเภทของฐานข้อมูลต่าง ๆ และเข้าใจคำศัพท์เกี่ยวกับประเภทของฐานข้อมูล	เรื่องที่ 1 ประเภทของฐานข้อมูล เรื่องที่ 2 ฐานข้อมูลเชิงสัมพันธ์ เรื่องที่ 3 ประเภทของคีย์	- เว็บการสอนออนไลน์ - เอกสารดิจิทัล - วิดีทัศน์ - แหล่งเรียนรู้เพิ่มเติมบนเว็บไซต์	- กิจกรรม Infographic - กระดานสนทนา	- ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ สรุปความคิดรวบยอด โดยการทำผ่านอินโฟกราฟิก (Infographic) ได้เกณฑ์การให้คะแนน 1-10

หน่วย การเรียนรู้/ชั่วโมง	จุดประสงค์ การเรียนรู้	เนื้อหา	สื่อ	กิจกรรมเชิงรุก	การประเมิน
3. การออกแบบ ฐานข้อมูล จำนวน 6 ชั่วโมง	ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ องค์ประกอบ ที่สำคัญ และ ขั้นตอนในการ ออกแบบ รวม ไปถึงข้อดีและ ข้อเสีย	เรื่องที่ 1 องค์ประกอบ ออกแบบฐานข้อมูล เรื่องที่ 2 การ ออกแบบฐานข้อมูล เรื่องที่ 3 ข้อดี และข้อเสียของ ฐานข้อมูล	- เว็บการสอน ออนไลน์ - เอกสารดิจิทัล - วิดีทัศน์ - แหล่งเรียนรู้ เพิ่มเติมบน เว็บไซต์	- กิจกรรมสร้าง แบบทดสอบ - กระดานสนทนา	ผู้เรียนสามารถ วิเคราะห์ สร้าง แบบทดสอบจากสิ่งที่ ได้เรียนรู้มาแล้วได้ เกณฑ์การให้คะแนน 1-10
4. พื้นฐานการ เขียนโปรแกรม สร้างฐานข้อมูล จำนวน 6 ชั่วโมง	ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับ ความหมาย ของอัลกอริทึม และสามารถ แก้ปัญหาและ จัดการโปรแกรม	เรื่องที่ 1 พื้นฐาน การเขียนโปรแกรม สร้างฐานข้อมูล	- เว็บการสอน ออนไลน์ - เอกสารดิจิทัล - วิดีทัศน์ - แหล่งเรียนรู้ เพิ่มเติมบน เว็บไซต์	- กิจกรรมการ เขียนอัลกอริทึม - สร้างผังงาน (Flowchart)	ผู้เรียนสามารถ ออกแบบอัลกอริทึม เขียนโปรแกรมสร้าง ฐานข้อมูลได้ เกณฑ์ การให้คะแนน 1-10 - ผู้เรียนสามารถ ออกแบบผังได้ เกณฑ์ การให้คะแนน 1-10
5. การเขียน โปรแกรมภาษา PHP จำนวน 8 ชั่วโมง	ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ภาษา PHP สามารถสร้าง แก้ไข และ แสดงผลภาษา PHP	เรื่องที่ 1 PHP คือ อะไร? เรื่องที่ 2 การเขียน โปรแกรมภาษา เรื่องที่ 3 การติดตั้ง Appserv เรื่องที่ 4 แนะนำ เครื่องมือ PhpMyAdmin	- เว็บการสอน ออนไลน์ - เอกสารดิจิทัล - วิดีทัศน์ - แหล่งเรียนรู้ เพิ่มเติมบน เว็บไซต์	- กิจกรรมการ เขียนภาษา PHP บนเว็บการสอน ออนไลน์	- ผู้เรียนสามารถ วิเคราะห์โจทย์ปัญหา แล้วสามารถเขียน ภาษา PHP แล้วนำ มาแสดงผลได้ เกณฑ์ การให้คะแนน 1-10
6. การสร้าง ฐานข้อมูลด้วย SQL จำนวน 9 ชั่วโมง	ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และ ใช้โปรแกรม ตามขั้นตอน การเรียกใช้ phpMyAdmin	เรื่องที่ 1 ความรู้ เบื้องต้น SQL เรื่องที่ 2 การเรียก ใช้ phpMyAdmin เรื่องที่ 3 กระบวนการสร้าง ฐานข้อมูล SQL	- เว็บการสอน ออนไลน์ - เอกสารดิจิทัล - วิดีทัศน์ - แหล่งเรียนรู้ เพิ่มเติม	- กิจกรรมตอบ คำถามบนเว็บไซต์ - กิจกรรมสร้าง ฐานข้อมูล และ การแสดงผล	- ผู้เรียนสามารถ วิเคราะห์ตอบคำถาม บนเว็บไซต์สรุปความ คิดรวบยอดได้ เกณฑ์ การให้คะแนน 1-10

หน่วย การเรียนรู้/ชั่วโมง	จุดประสงค์ การเรียนรู้	เนื้อหา	สื่อ	กิจกรรมเชิงรุก	การประเมิน
7. การเขียน โปรแกรม จัดเก็บข้อมูล และนำเสนอ บนเว็บ จำนวน 9 ชั่วโมง	ผู้เรียน มีความรู้ ความเข้าใจ และออกแบบ ฐานข้อมูลบน Web Hosting ตามลำดับ ขั้นตอนได้	เรื่องที่ 1 วิธีสมัคร Free Hosting เรื่องที่ 2 การแสดง ผลงานเว็บ	- เว็บการสอน ออนไลน์ - เอกสารดิจิทัล - วิดีทัศน์	- กิจกรรมสร้าง ฐานข้อมูลบน Web Hosting - กิจกรรมการ แสดงผลบนเว็บ Hosting - กิจกรรมการ แก้ไขโค้ดแล้ว แสดงผลบนเว็บ - กิจกรรมการ ออกแบบ ฐานข้อมูลบน Hosting ด้วย ตนเอง	- ผู้เรียนสามารถสร้าง ฐานข้อมูลบน Web Hosting ได้ เกณฑ์ การให้คะแนน 1-10 - ผู้เรียนสามารถเขียน โปรแกรมจัดเก็บข้อมูล และนำเสนอบนเว็บ ได้ เกณฑ์การให้ คะแนน 1-10 - ผู้เรียนสามารถแก้ไข โค้ดภาษา PHP แล้ว นำมาแสดงผลได้ เกณฑ์ การให้คะแนน 1-10 - ผู้เรียนสามารถ ออกแบบฐานข้อมูล แล้วนำมาแสดงผลได้ ด้วยตนเอง เกณฑ์ การให้คะแนน 1-10

1.2 ขั้นตอนการเรียนรู้ด้วยการจัดการสอนออนไลน์เชิงรุก เรื่อง การเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์สร้างฐานข้อมูลด้วยภาษา PHP และ MySQL

ภาพที่ 3 การจัดการสอนออนไลน์เชิงรุก เรื่อง การเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์สร้างฐานข้อมูลด้วยภาษา PHP และ MySQL

การจัดการสอนออนไลน์เชิงรุก เรื่อง การเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์สร้างฐานข้อมูลด้วยภาษา PHP และ MySQL เป็นการเน้นกิจกรรมโดยให้ผู้เรียนได้ลงมือทำกิจกรรมแต่ละหน่วย เช่น การเรียนรู้แบบแผนผังความคิด การเรียนรู้แบบผู้เรียนสร้างแบบทดสอบ การเรียนรู้แบบวิเคราะห์หัตถ์โอ และการเรียนรู้แบบทบทวน เป็นต้น กิจกรรมจะเน้นให้ผู้เรียนรู้จักการแก้ปัญหา เข้าใจกระบวนการ และสามารถสร้างฐานข้อมูลภาษา PHP และ MySQL โดยหน่วยการเรียนรู้มีการออกแบบมาให้ผู้เรียนได้เข้าใจเนื้อหาเบื้องต้น หลังจากนั้นให้ผู้เรียนลงมือผ่านกิจกรรม เพื่อเชื่อมโยงความรู้ วิเคราะห์ปัญหา และลงมือปฏิบัติ หลังจากนั้นจะมีการให้ข้อมูลป้อนกลับทันที

1.3 ผลการประเมินคุณภาพเว็บการจัดการสอนออนไลน์เชิงรุก เรื่อง การเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ สร้างฐานข้อมูลด้วยภาษา PHP และ MySQL โดยผู้เชี่ยวชาญ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการประเมินคุณภาพเว็บการจัดการสอนออนไลน์เชิงรุก เรื่อง การเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ สร้างฐานข้อมูลด้วยภาษา PHP และ MySQL

รายการ	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านเนื้อหา			
ตอนที่ 1 ส่วนความถูกต้องและเนื้อหา	4.23	0.90	มาก
ตอนที่ 2 ส่วนภาพประกอบและโครงสร้าง	4.33	0.71	มาก
ด้านเทคนิค			
ตอนที่ 1 การออกแบบเว็บการสอน	4.40	0.67	มาก
ตอนที่ 2 ส่วนภาพและตัวอักษร	4.43	0.77	มาก
เฉลี่ยรวม	4.35	0.76	มาก

จากตารางที่ 2 ผลการประเมินคุณภาพการจัดการสอนออนไลน์เชิงรุก เรื่อง การเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ สร้างฐานข้อมูลด้วยภาษา PHP และ MySQL พบว่า ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านที่มีต่อการจัดการสอนออนไลน์เชิงรุก เรื่อง การเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ สร้างฐานข้อมูลด้วยภาษา PHP และ MySQL สำหรับนิสิตปริญญาตรี สาขาเทคโนโลยีการศึกษาอยู่ในระดับเหมาะสมมาก ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.76)

2. ผลการทดสอบประสิทธิภาพของการจัดการสอนออนไลน์เชิงรุก เรื่อง การเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์สร้างฐานข้อมูลด้วยภาษา PHP และ MySQL

ตารางที่ 3 ผลการทดสอบประสิทธิภาพของการจัดการสอนออนไลน์เชิงรุก เรื่อง การเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์สร้างฐานข้อมูลด้วยภาษา PHP และ MySQL

กิจกรรมระหว่างเรียน			แบบทดสอบหลังเรียน			ประสิทธิภาพ
คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย	E_1	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย	E_2	E_1/E_2
130	117.83	87.46	40	34.00	88.13	87.46/88.13

จากตารางที่ 3 พบว่า เมื่อผู้เรียนเรียนผ่านกระบวนการจัดการสอนออนไลน์เชิงรุก เรื่อง การเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์สร้างฐานข้อมูลด้วยภาษา PHP และ MySQL ได้คะแนนเฉลี่ยรวม 117.83 จากคะแนนเต็ม 130 คะแนน โดยได้มาจากการทำกิจกรรมทั้งหมด 7 หน่วย โดยแต่ละหน่วยมีการแบ่งคะแนน ดังนี้ (1) หน่วยที่ 1 แนวคิดฐานข้อมูล จำนวน 20 คะแนน (2) หน่วยที่ 2 ประเภทของฐานข้อมูล จำนวน 10 คะแนน (3) หน่วยที่ 3 การออกแบบฐานข้อมูล จำนวน 10 คะแนน (4) หน่วยที่ 4 พื้นฐานการเขียนโปรแกรมสร้างฐานข้อมูล จำนวน 20 คะแนน (5) หน่วยที่ 5 การเขียนโปรแกรมภาษา PHP จำนวน 10 คะแนน (6) หน่วยที่ 6 การสร้างฐานข้อมูลด้วย SQL จำนวน 20 คะแนน และ (7) หน่วยที่ 7 การเขียนโปรแกรมจัดเก็บข้อมูล และนำเสนอบนเว็บ จำนวน 40 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 87.46 และค่าเฉลี่ยอัตราส่วนคะแนนกิจกรรมระหว่างเรียน (E_1) เท่ากับ .8746 และได้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ย 34 จากคะแนนเต็ม 40 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 88.13 และค่าเฉลี่ยอัตราส่วนคะแนนแบบทดสอบ (E_2) เท่ากับ .8813 สรุปได้ว่าการจัดการสอนออนไลน์เชิงรุก เรื่อง การเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์สร้างฐานข้อมูลด้วยภาษา PHP และ MySQL ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

3. การทดสอบประสิทธิผลของการจัดการสอนออนไลน์เชิงรุก เรื่อง การเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์สร้างฐานข้อมูลด้วยภาษา PHP และ MySQL

ตารางที่ 4 ผลการทดสอบประสิทธิผลของการจัดการสอนออนไลน์เชิงรุก เรื่อง การเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์สร้างฐานข้อมูลด้วยภาษา PHP และ MySQL

คะแนนทดสอบ	N	คะแนนเต็ม	ผลรวมคะแนน	$\bar{X}$	ดัชนีประสิทธิผล	ร้อยละ
ก่อนเรียน	40	40	613	15.33	.8075	80.75
หลังเรียน	40	40	1410	35.25		

จากตารางที่ 4 พบว่า เมื่อผู้เรียนเรียนผ่านกระบวนการจัดการสอนออนไลน์เชิงรุก เรื่อง การเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์สร้างฐานข้อมูลด้วยภาษา PHP และ MySQL ค่าดัชนีประสิทธิผล เท่ากับ .8075 แสดงว่าผู้เรียนที่เรียนรู้ด้วยการจัดการสอนออนไลน์เชิงรุก เรื่อง การเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์สร้างฐานข้อมูลด้วยภาษา PHP และ MySQL แสดงว่าผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น .8075 หรือคิดเป็นร้อยละ 80.75

4. การประเมินทักษะการเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่เรียนด้วยพัฒนาการจัดการสอนออนไลน์เชิงรุก เรื่อง การเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์สร้างฐานข้อมูลด้วยภาษา PHP และ MySQL

ตารางที่ 5 ผลการประเมินทักษะการเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่มีเรียนด้วยพัฒนาการจัดการสอนออนไลน์เชิงรุก เรื่อง การเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์สร้างฐานข้อมูลด้วยภาษา PHP และ MySQL

$n = 40$

รายการ	คะแนนรวม	$\bar{X}$ (เต็ม 3)	ร้อยละ	ระดับทักษะ
1. ด้านการคิดวิเคราะห์				
1.1 ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์โจทย์ปัญหา แล้วสามารถเขียนภาษา PHP แล้วนำมาแสดงผลได้	107	2.67	89.17	ดี
เฉลี่ย	107	2.67	89.17	ดี
2. ด้านการออกแบบ				
2.1 ผู้เรียนสามารถออกแบบอัลกอริทึมได้	106	2.65	88.33	ดี
2.2 ผู้เรียนสามารถออกแบบแผนผัง (Flowchart) ได้	109	2.73	90.83	ดี
2.3 ผู้เรียนสามารถจำลองข้อมูล ER Diagram ได้	107	2.68	89.17	ดี
เฉลี่ย	322	2.68	88.33	ดี
3. ด้านการใช้โปรแกรม				
3.1 ผู้เรียนสามารถอธิบายขั้นตอนการเรียกใช้โปรแกรม Phpmyadmin ได้	110	2.75	90.83	ดี
3.2 ผู้เรียนสามารถสร้างฐานข้อมูลบน Hosting ได้	108	2.70	90.00	ดี
3.3 ผู้เรียนสามารถเขียนโปรแกรมจัดเก็บข้อมูลและนำเสนอบนเว็บได้	108	2.70	90.80	ดี
3.4 ผู้เรียนสามารถแก้ไขโค้ดภาษา PHP แล้วนำมาแสดงผลได้	108	2.70	90.00	ดี
เฉลี่ย	434	2.71	91.67	ดี
4. ด้านการพัฒนา				
4.1 ผู้เรียนสามารถออกแบบฐานข้อมูล แล้วนำมาแสดงผลได้ด้วยตนเอง	108	2.70	90.00	ดี
เฉลี่ย	108	2.70	90.00	ดี
เฉลี่ยรวมทุกด้าน	107.89	2.69	89.91	ดี

จากตารางที่ 5 ผลการประเมินทักษะการเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ฯลฯ หลังจากเรียนรู้ด้วยการจัดการสอนออนไลน์เชิงรุก เรื่อง การเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์สร้างฐานข้อมูลด้วยภาษา PHP และ MySQL พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด 2.71 คือ ด้านการใช้โปรแกรมและด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด 2.67 คือ ด้านการคิดวิเคราะห์ โดยภาพรวมเฉลี่ยทั้ง 4 ด้าน พบว่า ผู้เรียนมีผลการประเมินทักษะการเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ฯลฯ อยู่ในระดับดี $\bar{X} = 2.69$ คิดเป็นร้อยละ 89.91

5. การศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการพัฒนาการจัดการสอนออนไลน์เชิงรุก เรื่อง การเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์สร้างฐานข้อมูลด้วยภาษา PHP และ MySQL

ตารางที่ 6 ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการพัฒนาการจัดการสอนออนไลน์เชิงรุก

$n = 40$

รายการ	$\bar{X}$ (เต็ม 4)	S.D.	แปลผล
ตอนที่ 1 ด้านความสนใจของผู้เรียน	4.23	0.71	มาก
ตอนที่ 2 ด้านเนื้อหา	4.50	0.64	มาก
ตอนที่ 3 ด้านการเรียนรู้เชิงรุก	4.18	0.72	มาก
ตอนที่ 4 ด้านการจัดการเรียนการสอนออนไลน์	4.22	0.77	มาก
ตอนที่ 5 ด้านปฏิสัมพันธ์	4.39	0.62	มาก
ตอนที่ 6 ด้านการนำไปใช้	4.17	0.75	มาก
เฉลี่ย	4.28	0.70	มาก

จากตารางที่ 6 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียน พบว่าประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด 4.50 คือ ด้านเนื้อหา ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด 4.17 คือ ด้านการนำไปใช้ โดยภาพรวมเฉลี่ยทั้ง 6 ด้าน มีค่าเฉลี่ย 4.28 (S.D. = 0.70) พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาการจัดการสอนออนไลน์เชิงรุก เรื่อง การเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์สร้างฐานข้อมูลด้วยภาษา PHP และ MySQL ได้สื่อการสอนออนไลน์เชิงรุก นำเสนอบน LMS Moodle โดยผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณภาพอยู่ในระดับเหมาะสมมาก ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.76)

2. ผลการทดสอบประสิทธิภาพของการจัดการสอนออนไลน์เชิงรุก เรื่อง การเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์สร้างฐานข้อมูลด้วยภาษา PHP และ MySQL มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ E_1/E_2 : 80/80 (87.46/88.13)

3. ผลการทดสอบประสิทธิผลของการจัดการสอนออนไลน์เชิงรุก เรื่อง การเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์สร้างฐานข้อมูลด้วยภาษา PHP และ MySQL ค่าดัชนีประสิทธิผล เท่ากับ .8075 มีความรู้เพิ่มขึ้น .8075 หรือคิดเป็นร้อยละ 80.75

4. ผลการศึกษาทักษะการเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ พบว่าผู้เรียนมีมีทักษะการเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์สร้างฐานข้อมูลด้วยภาษา PHP และ MySQL อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 2.69$) คิดเป็นร้อยละ 89.91

5. ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการสอนออนไลน์เชิงรุก เรื่อง การเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์สร้างฐานข้อมูลด้วยภาษา PHP และ MySQL อยู่ในระดับระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.70)

อภิปรายผล

1. ผลการพัฒนาการจัดการสอนออนไลน์เชิงรุก เรื่อง การเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์สร้างฐานข้อมูลด้วยภาษา PHP และ MySQL ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นตามหลักการของ ADDIE MODEL ประกอบไปด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ การวิเคราะห์ การออกแบบ การพัฒนา การนำไปใช้ และการประเมินผล การออกแบบกิจกรรมเป็นการให้ผู้เรียนได้ระดมความคิด สร้างแบบทดสอบจากสิ่งที่ผู้เรียนได้เรียนมา และได้ลงมือปฏิบัติ โดยเฉพาะในเรื่องของการเขียนภาษาคอมพิวเตอร์ที่ให้ผู้เรียนได้ลองผิดลองถูก เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดความรู้ด้วยตัวเอง ด้วยการให้เครื่องมือที่สามารถแสดงผลลัพธ์ของการเขียนภาษาคอมพิวเตอร์ได้ทันที และใช้เวลาเรียน รวมทั้งสิ้น 48 ชั่วโมง โดยการจัดการสอนออนไลน์มีการนำเอาสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายเข้ามาใช้ เช่น แอปพลิเคชันในการทำกิจกรรม สื่อวิดีโอ PowerPoint และแบบทดสอบที่ได้ผ่านกระบวนการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญทางด้านเนื้อหา และด้านเทคนิค รวมไปถึงการประเมินคุณภาพของพัฒนาการจัดการสอนออนไลน์เชิงรุกมีความเหมาะสมจัดอยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.76) ทั้งนี้ รูปแบบของการจัดการสอนออนไลน์เชิงรุก เป็นสื่อที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถที่จะเข้าถึงได้ง่ายได้ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต สามารถที่จะเอื้อประโยชน์ผู้เรียนในการศึกษาค้นคว้า รวมไปถึงการที่ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะของตนเองได้อย่างต่อเนื่องตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกรภัทร เกลิมวงศ์ และคณะ (2563) ซึ่งศึกษาเรื่อง ผลการหาคุณภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมัลติมีเดีย (MMCAI) โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก พบว่า สื่อมีคุณภาพด้านเนื้อหาและคุณภาพด้านเทคนิคอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ พญทิพรณ ช่างพิทักษ์ และคณะ (2560) ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน ร่วมกับการเรียนรู้เชิงรุกด้วยบทเรียนอีเลิร์นนิ่ง เรื่อง การนำเสนอข้อค้นพบด้วยสื่อเทคโนโลยีระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า บทเรียนอีเลิร์นนิ่งได้ใช้หลักการดำเนินการตามขั้นตอนของ ADDIE Model มีคุณภาพด้านเนื้อหา โดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 5.00$) และคุณภาพด้านเทคนิคการผลิตสื่อ โดยรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.44$) ประสิทธิภาพของกระบวนการและประสิทธิภาพของผลลัพธ์เท่ากับ 84.00/87.08

2. ผลการทดสอบประสิทธิภาพของการจัดการสอนออนไลน์เชิงรุก เรื่อง การเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์สร้างฐานข้อมูลด้วยภาษา PHP และ MySQL มีประสิทธิภาพ $E_1/E_2 = 87.46/88.13$ เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 คะแนนแบบทดสอบระหว่างเรียนของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดคิดเป็นร้อยละ 87.46 และคะแนนแบบทดสอบหลังเรียนของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดคิดเป็นร้อยละ 88.13 ซึ่งกระบวนการการได้การจัดการสอนออนไลน์เชิงรุก ได้ผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาวิชา และด้านเทคนิค และด้านประเมินคุณภาพเว็บ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ทั้งนี้ การออกแบบการจัดการสอนออนไลน์ ผู้วิจัยได้มีการวางแผนและออกแบบอย่างเป็นระบบ ดำเนินการตามขั้นตอนที่วางไว้และได้นำเอาสื่อการเรียนการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถที่จะเข้าใจเนื้อหาได้มากยิ่งขึ้น และสามารถเรียนผ่านการจัดการสอนออนไลน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานของกรณิการ์ ปัญญาดี (2558) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ผลการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกออนไลน์ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาคอมพิวเตอร์ 3 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลอง สูงกว่าก่อนได้รับการจัดการเรียนรู้

ทั้งนี้ ผลการวิจัยดังกล่าว ยังสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้เชิงรุกที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ สามารถสร้างและส่งเสริมองค์ความรู้ด้วยการปฏิบัติ เช่นเดียวกันกับสุมาลี สิกเสน (2564) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สำหรับนักศึกษาวิชาวิชาชีพครูสาขาคอมพิวเตอร์ศึกษา พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสำหรับนักศึกษาวิชาวิชาชีพครู สาขาคอมพิวเตอร์ศึกษา พบว่าผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์หลังเรียน ($\bar{X} = 25.60$, S.D = 3.23) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X} = 13.56$, S.D = 5.52) และสอดคล้องกับอภิขญา ลาธุลี (2565) ศึกษาเรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ออนไลน์เชิงรุกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 17.27$, S.D. = 1.52) เนื่องจากบทเรียนออนไลน์เชิงรุก มีการเน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และกระบวนการคิด การสืบเสาะหาความรู้ค้นหาข้อมูลด้วยตนเอง

3. ผลการทดสอบประสิทธิภาพของการจัดการสอนออนไลน์เชิงรุก เรื่อง การเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์สร้างฐานข้อมูลด้วยภาษา PHP และ MySQL ค่าดัชนีประสิทธิผล เท่ากับ .8075 ผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น .8075 หรือคิดเป็นร้อยละ 80.75 เนื่องจากผู้เรียนได้มีการเรียนตามหน่วยการเรียนรู้ตามลำดับ มีเนื้อหาที่ชัดเจน ผู้เรียนสามารถที่จะกลับเข้ามาทบทวนซ้ำได้ และเมื่อเรียนจบตามแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้ออกแบบกิจกรรมที่เป็นลักษณะการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อเป็นการวัดทักษะและวัดความรู้หลังจากที่ได้เรียนไปแล้ว โดยคำนึงถึงความเหมาะสมและคุณสมบัติของผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเทพศิริรินทร์ ระถิ (2562) ศึกษาเรื่อง ผลการเรียนรู้ด้วยบทเรียนผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตตามแนวการจัดการเรียนรู้คอนสตรัคติวิสต์ สาระคอมพิวเตอร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า บทเรียนผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต มีค่าดัชนีประสิทธิผล เท่ากับ 0.5217 แสดงว่าผู้เรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนร้อยละ 52.17 และสอดคล้องกับวาทีนิ สะกะมณี (2561) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาบทเรียนออนไลน์แบบผสมผสาน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ด้วยโปรแกรม Flip album สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ค่าดัชนีประสิทธิผลของความก้าวหน้าทางการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนมีค่าเท่ากับ 0.72 หรือคิดเป็นร้อยละ 72 แสดงว่าผู้เรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 72

4. ผลการศึกษาทักษะการเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ด้วยภาษา PHP และ MySQL ที่ได้เรียนผ่านการจัดการสอนออนไลน์เชิงรุก และภาพรวมอยู่ในระดับดี มีค่าร้อยละ 89.91 เนื่องจากว่ากิจกรรมที่ผู้วิจัยได้ออกแบบมาแต่ละหน่วยการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับทักษะการเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ด้วยภาษา PHP และ MySQL ของผู้เรียน ซึ่งในแต่ละกิจกรรมได้ออกแบบมาให้ตรงกับหน่วยการเรียนรู้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะกระบวนการสอน เมื่อผู้เรียนอยากสอบถาม หรือมีข้อสงสัยผู้เรียนสามารถสอบถามกับผู้สอนได้ทันทีผ่านกระดานถาม-ตอบ และหากผู้เรียนไม่เข้าใจก็สามารถที่จะย้อนกลับเข้าเรียนใหม่ได้ ส่งผลให้ผู้เรียนเข้าใจ และสามารถที่จะเรียนรู้ และแก้ไขข้อผิดพลาดได้ด้วยตนเอง เนื้อหาการเรียนรู้แต่ละหน่วย ผู้วิจัยได้มีการยกตัวอย่างกิจกรรม เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจมากยิ่งขึ้น รวมไปถึงผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ ออกแบบใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์และพัฒนาต่อยอดได้ตามลำดับขั้น โดยแต่ละหน่วยการเรียนรู้จะมีการเรียงลำดับการลงมือปฏิบัติตามกิจกรรมอย่างเป็นขั้นตอน ส่งผลให้ผู้เรียนสามารถฝึกปฏิบัติ

และเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง สอดคล้องกับผลการศึกษาของวีรยุทธ พลายเล็ก (2563) ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิด Active Learning เพื่อเสริมสร้างทักษะ และกระบวนการและจิตคณิตศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา พบว่า นักเรียนมีพัฒนาการด้านทักษะและจิตคณิตศาสตร์สูงขึ้น และสอดคล้องกับอิทธิพันธ์ พันธรัตน์ (2562) ที่ทำการศึกษาเรื่องการพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อพัฒนาทักษะการคิดสร้างสรรค์ เรื่อง การเขียนโปรแกรมด้วยภาษาโลโก้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่านักเรียนมีทักษะในการคิดสร้างสรรค์ระดับมากที่สุด

5. ผลการศึกษาคความพึงพอใจของผู้เรียนที่เรียนด้วยการจัดการสอนออนไลน์เชิงรุก เรื่อง การเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์สร้างฐานข้อมูลด้วยภาษา PHP และ MySQL พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการสอนออนไลน์เชิงรุก เรื่อง การเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์สร้างฐานข้อมูลด้วยภาษา PHP และ MySQL ในภาพรวมอยู่ในระดับความพึงพอใจมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.28 เนื่องจากผู้วิจัยได้มีการออกแบบและนำเสนอเนื้อหาที่ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจมากขึ้น ออกแบบสื่อการสอน กิจกรรม และแบบทดสอบที่ผู้เรียนสามารถเข้าใจได้ง่าย นอกจากนี้การจัดการสอนออนไลน์ยังช่วยให้ผู้เรียนสามารถเข้ามาเรียนได้ตลอดเวลาและต่อเนื่อง สอดคล้องกับผลงานวิจัยของสุวรรณดี กะหมายสม (2561) ได้ศึกษาการพัฒนาบทเรียนออนไลน์ ด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่า ความพึงพอใจของผู้เรียนต่อบทเรียนออนไลน์ด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เรื่อง การเขียนโปรแกรมภาษาซี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผู้เรียนมีความพึงพอใจระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$, $S.D = 0.27$) และสอดคล้องกับบุญธดา ยอดแก้ว (2564) ที่ทำการศึกษาเรื่อง แนวปฏิบัติที่ดีในการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบทางไกล โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อพัฒนาความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ระบบต่อมไร้ท่อ วิชาชีววิทยา ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค COVID-19 พบว่า ความพึงพอใจที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลการจัดการจัดการสอนออนไลน์เชิงรุก พบว่าทักษะด้านการใช้โปรแกรมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด เนื่องจากว่าผู้วิจัยได้มีการอธิบายขั้นตอนของการโปรแกรมได้อย่างเป็นลำดับขั้น และมีการแสดงตัวอย่างจนผู้เรียนเห็นเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจกระบวนการใช้งานของโปรแกรม พร้อมทั้งมีกระดานถาม-ตอบเพื่อให้ผู้เรียนสามารถสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกับผู้สอนได้ และสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลกับผู้สอนได้

2. การจัดการสอนออนไลน์เชิงรุก เรื่อง การเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์สร้างฐานข้อมูลด้วยภาษา PHP และ MySQL มีการนำเครื่องมือเว็บแอปพลิเคชัน (Web Application) ต่าง ๆ ให้ผู้เรียนได้เข้าไปทำกิจกรรม และส่งงานด้วยการคัดลอกลิงก์จากเว็บแอปพลิเคชัน ลิงก์จากเว็บแอปพลิเคชันผู้เรียนบางคนไม่สามารถเปิดดูงานได้ ดังนั้น หากผู้สอนนำเครื่องมือเว็บแอปพลิเคชันมาใช้งาน ผู้สอนควรมีการอธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับเว็บแอปพลิเคชัน เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจวิธีการใช้งานของเว็บแอปพลิเคชันนั้น ๆ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยค้นพบว่า การจัดการสอนออนไลน์เชิงรุก เรื่อง การเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์สร้างฐานข้อมูลด้วยภาษา PHP และ MySQL ทักษะด้านการการออกแบบ ผู้เรียนสามารถออกแบบอัลกอริทึมได้ มีผลการประเมินน้อยที่สุดเมื่อเทียบกับด้านอื่น ๆ ดังนั้น ผู้สอนจึงควรที่จะเพิ่มเนื้อหาภาพประกอบ หรือตัวอย่างที่ชัดเจน เข้าใจง่าย เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจการออกแบบอัลกอริทึมได้มากยิ่งขึ้น
2. ควรมีการวิจัยและพัฒนาทักษะการเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ในรูปแบบการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน ร่วมกับรูปแบบการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ เพื่อให้ผู้เรียนใช้ปัญหามาเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ และสร้างทักษะการคิดและแก้ปัญหาได้ดี

เอกสารอ้างอิง

- กรภัทร เฉลิมวงศ์ และคณะ. (2563). การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมัลติมีเดีย (MMCAI) โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก(Active Learning) เรื่อง พื้นฐานการเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ เพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในรายวิชาโปรแกรมคอมพิวเตอร์1 หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต. 12th National Conference on Technical Education.
- กรณิการ์ ปัญญาดี. (2558). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกออนไลน์ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาคอมพิวเตอร์ 3 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการวิจัย และพัฒนาหลักสูตร, คณะครุศาสตรอุตสาหกรรม, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- เจริญ ภูวจิตร. (2564). การจัดการเรียนรู้ทางออนไลน์อย่างมีประสิทธิภาพในยุคดิจิทัล. *Rajapark Journal of Business Research*, 15, หน้า 35.
- ณฐภัทร พรหมมา. (2559). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการออกแบบโปรแกรมภาษาซี ในรายวิชาพื้นฐานการเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ โดยใช้ชุดการเรียนรู้ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 สาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ วิทยาลัยอาชีวศึกษาพณิชยการเชียงราย วิทยาสตรบัณฑิต.
- ทัศนดา คุณสนอง. (2553). การจัดการเรียนการสอนตามแนวคอนสตรัคติวิสต์บนเครือข่ายสังคม เรื่อง การเขียนโปรแกรมภาษาซี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนศรีธรรมราชศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.อ.ม. (ครุศาสตร์เทคโนโลยี), มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
- เทพศิริพันธ์ ระถิ. (2562). ผลการเรียนรู้ด้วยบทเรียนผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตตามแนวการจัดการเรียนรู้คอนสตรัคติวิสต์สาระคอมพิวเตอร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ธัญชา บินดุเหล็ม. (2560). ผลของการสอนแบบออนไลน์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงปีที่ 1 การประชุมมหาดไทยวิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 10, 1148-1157.

- บุญธดา ยอดแก้ว. (2564). แนวปฏิบัติที่ดีในการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบทางไกล โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เพื่อพัฒนาความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ระบบต่อมไร้ท่อ วิชาชีววิทยา ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค COVID-19 .
- ปานवास ประสาทศิลป์. (2558). การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ “ภาษาอังกฤษเพื่อความพร้อมในการทำงาน” ด้วยเอ็ดโมดู สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ศูนย์สุพรรณบุรี. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ.
- ผ่องใส ถาวรจักร์. (2553). การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของวิทยาลัยราชพฤกษ์ ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2553. สำนักวิชาการ วิทยาลัยราชพฤกษ์.
- พฤทธิวรรณ ชวงพิทักษ์ และคณะ. (2560). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรูปแบบห้องเรียนกลับทาง ร่วมกับการเรียนรู้เชิงรุกด้วยบทเรียนอีเลิร์นนิ่ง เรื่องการนำเสนอข้อค้นพบด้วยสื่อเทคโนโลยีระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย. วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม, 16(2), 89-96.
- มานพ กองอุ่น. (2556). ภาษาพีเอชพี (PHP) คืออะไร. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <https://www.programmerthailand.com/blog/post/view?id=4>
- วาทีนิ สะกะมณี. (2561). การพัฒนาบทเรียนออนไลน์แบบผสมผสาน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ และเทคโนโลยี เรื่องการสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ด้วยโปรแกรม *Flip album* สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิตสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วารินทร์พร พันเพื่องฟู. (2562). การจัดการเรียนรู้ Active Learning ให้สำเร็จ. วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์ 9(1), 135-145.
- วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนาผล. (2563). การเรียนรู้ออนไลน์...ตัวไกลแต่ใจใกล้. สืบค้นได้จาก http://www.curriculumandlearning.com/upload/Books/Online%20Active%20Learning_1592044439.pdf
- วิไลภรณ์ ศรีไพศาล. (2553). รายงานการวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาระบบฐานข้อมูล. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก http://www.stabundamrong.go.th/web/book/53/b6_53.pdf
- วีรยุทธ พลายเล็ก. (2563). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิด *Active Learning* เพื่อเสริมสร้างทักษะ และกระบวนการและจิตคณิตศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา. ปรัชญาคุชฌีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สถาพร พงษ์พิบูล. (2558). เอกสารประกอบการฝึกอบรม “คุณภาพผู้เรียนเกิดจากกระบวนการเรียนรู้”. มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตสระแก้ว: คณะเทคโนโลยีการเกษตร.
- สุมาลี ลิกเสน. (2564). การพัฒนาบทเรียนออนไลน์โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน ร่วมกับการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู สาขาคอมพิวเตอร์ศึกษา. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 19(2).
- สุวรรณดี กะหมายสม. (2561). การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (*Active Learning*) เรื่อง การเขียนโปรแกรมภาษาซี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5.

- อภิษฎา ลาธุลี และคณะ. (2565). ผลการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ออนไลน์เชิงรุกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น, 8(1), 31-42.
- อารีษา แก้วเปี้ย, สุรพล ชุ่มกลิ่น และพิชิต พวงภาคศิริ. (2559). การพัฒนาระบบฐานข้อมูลบุคลากรออนไลน์กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบ้านด่านนาขาม อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์. การประชุมสัมมนาวิชาการราชภัฏนครสวรรค์ ครั้งที่ 1, 569-582.
- อิทธินันท์ พันธรัตน์. (2563). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active learning) เพื่อพัฒนาทักษะการคิดสร้างสรรค์ เรื่อง การเขียนโปรแกรมด้วยภาษาโลโก สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.
- โอภาส เอี่ยมสิริวงศ์. (2558). ระบบฐานข้อมูล (Database Systems). กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- Seels, B. B., and Richey, R. C. (1994). *Instructional Technology: The Definition and Domains of the Field*. Washington, D.C.: Association for Educational Communications

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

Factors Affecting Academic Administration of School Under the Chonburi Primary Education Service Area Office 1

Received: 12 January 2023

Revised: 20 March 2023

Accepted: 2 April 2023

ญาดา สุทธิ, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

สุเมธ งามนก, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ประยูร อิมสวัสดิ์, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

บทคัดย่อ การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครู และปัจจัยด้านชุมชน ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน 2) ศึกษากระบวนการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครู และปัจจัยด้านชุมชน ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน 4) สร้างสมการพยากรณ์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำนวน 292 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับได้แก่ 1) แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านผู้บริหาร 2) แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านครู 3) แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านชุมชน 4) แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's correlation coefficient) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis) ผลการวิจัย พบว่า

1) ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครู และปัจจัยด้านชุมชนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 3) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน มีความสัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) สมการพยากรณ์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 1 ได้ร้อยละ 64.30 สามารถสร้างสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ และคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

$$\hat{Y} = .95 + .29X_1 + .17X_8 + .15X_3 + .10X_5 + .10X_2$$

$$\hat{Z} = .37Z_1 + .33Z_8 + .19Z_3 + .13Z_5 + .12Z_2$$

คำสำคัญ: ปัจจัยที่ส่งผล, การบริหารงานวิชาการ, สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

Abstract *The purposes of this research were: 1) to study the factors of administrators, the factors of teachers, and the factors of communities that affects the academic administration of school, 2) to study the level of the academic administration of school 3) to study the relationship among the factors of administrators, the factors of teachers, and the factors of communities 4) to create the equation that could predict the academic administration of school under the Chonburi primary education service area office 1. The total of a selected sample were 292 people. The instruments were used for collecting data was a five-rating scale questionnaire. The research instruments were: 1) the factors of administrators, 2) the factors of teachers, 3) the factors of administrators, and 4) the academic administration of school. The data were analyzed by a computer program; using Mean, Standard Deviation, Pearson's correlation, and Stepwise multiple regression. The findings were as follows:*

1) The factors of administrators, the factors of teachers, and the factors of communities in school under the Chonburi primary education service area office 1 overall and in each aspect were at a high level. 2) the level of factors influencing academic administration of school under the Chonburi primary education service area office 1 overall and in each aspect were at a high level. 3) the factors influencing academic administration related to and the academic administration of school under the Chonburi primary education service area office 1 with statistically significant at the level of .01, and 4) academic administration of school under the Chonburi primary education service area office 1 was 64.30% accurate and the regression equations of points in the form of standard score as follow:

$$\hat{Y} = .95 + .29X_1 + .17X_8 + .15X_3 + .10X_5 + .10X_2$$

$$\hat{Z} = .37Z_1 + .33Z_8 + .19Z_3 + .13Z_5 + .12Z_2$$

Keywords: Factors affecting, Academic Administration, Chonburi primary education service area office 1

บทนำ

ท่ามกลางกระแสความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ในโลกศตวรรษที่ 21 ภายใต้ระบบเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นพลวัต สิ่งที่เป็นเครื่องมือหลักของประเทศไทยที่จะรับมือกับความเปลี่ยนแปลงนี้คือ

การทุ่มเทและการพัฒนาการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งการศึกษาจะเป็นกลไกสำคัญอย่างยิ่งในด้านพัฒนาากำลังคน ช่วยส่งเสริมการสร้างคน สร้างสังคม สร้างชาติ และสร้างรายได้เปรียบของประเทศเพื่อการแข่งขันและยืนหยัดบนเวทีโลก ด้วยเหตุนี้ระบบการศึกษาไทยจึงจำเป็นต้องปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ดังจะเห็นได้จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ซึ่งได้กำหนดรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อนำไปสู่ความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยจัดการศึกษาที่เน้นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาคนทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ รวมทั้งพฤติกรรม เจตคติ ค่านิยมและคุณธรรม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562)

สถานศึกษาทุกแห่งจำเป็นต้องพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาให้มีการบริหารงานวิชาการที่เน้นคุณภาพเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องตลอดเวลาเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาที่กำหนด ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการย่อมดำเนินการให้สถานศึกษามุ่งไปสู่คุณภาพ และได้มาตรฐาน เพื่อมุ่งไปสู่การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน รวมทั้งดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้เป็นไปอย่างมีระบบและราบรื่น ยิ่งผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการบริหารงานวิชาการ และมีภาวะผู้นำทางวิชาการ จะยิ่งทำให้ครูจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพนำพาผู้เรียนไปสู่เป้าหมาย และการดำเนินงานดังกล่าวนี้จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครอง ครอบครัวและชุมชน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, หน้า 15) การบริหารวิชาการเกี่ยวข้องโดยตรงกับผู้บริหารสถานศึกษา โดยการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษามีลักษณะเฉพาะหลายประการที่จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางการเรียนมากขึ้น เพราะผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการงานวิชาการของสถานศึกษาโดยเฉพาะการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาในด้านการเรียนรู้ของนักเรียน และการพัฒนาครูให้มีความเป็นมืออาชีพ ผู้บริหารกำกับติดตามงานให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนการพัฒนาครูให้มีความเป็นมืออาชีพ การสร้างบรรยากาศ การเรียนรู้ และการจัดหาวัสดุสื่อและทรัพยากรให้ตรงกับความต้องการของครูและนักเรียน (สมุทพร ชำนาญ, 2553, หน้า 271) ซึ่งสอดคล้องกับ Weller (1999, p. 36) ได้สรุปว่า การที่ผู้บริหารได้ปรากฏตัวให้เห็นเสมอและมีส่วนร่วมในทุก ๆ กิจกรรมของโรงเรียน รวมถึงสิ่งสร้างสรรค์ต่าง ๆ ของผู้บริหารโรงเรียนที่ได้ดำเนินการมีผลกระทบต่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนอย่างยั่งยืน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการ เพื่อดำเนินการให้นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียน โดยต้องปรับพันธกิจของสถานศึกษา ประชาสัมพันธ์เป้าประสงค์ของสถานศึกษา ดำเนินการจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมบรรยากาศการเรียนการสอนที่ดี

การบริหารงานวิชาการเพื่อการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพให้กับทุกคนเป็นพันธกิจที่ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของสังคมทุกภาคส่วน โรงเรียนจำเป็นต้องให้ความสำคัญและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน สถาบันสังคมอื่นในการจัดการศึกษา โดยบุคคลกลุ่มบุคคลหรือองค์กรต่าง ๆ จะได้รับการส่งเสริมให้เข้าร่วมจัดการศึกษา เสนอแนะ กำกับติดตาม และสนับสนุนการจัดการศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ ตามความพร้อมเพื่อประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560, หน้า 77) ซึ่งสอดคล้องกับBlase & Blasé (1999) สรุปว่า การรักษาสัมพันธภาพที่ดีกับนักเรียน ครู และผู้ปกครอง สร้างสรรค์การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในโรงเรียนสนับสนุนการบริหารงานและ

ส่งผลสำเร็จต่อนักเรียนซึ่ง นอกจากนั้นการจัดการเรียนรู้จะประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้หรือไม่นั้น เกิดจากความรู้ความสามารถของครูในการจัดการเรียนการสอน การส่งเสริมพัฒนาการทางด้านการเรียนรู้ของผู้เรียนในด้านต่าง ๆ ซึ่งการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการจัดการศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญที่จะช่วยพัฒนาการศึกษาให้ตอบสนองความต้องการของสังคมและชุมชน ซึ่งการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนสามารถพัฒนานักเรียนได้เต็มตามศักยภาพ สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2550) การบริหารงานวิชาการเป็นงานสำคัญของผู้บริหารที่จะต้องรับผิดชอบในการใช้หลักการบริหารที่รอบด้านอันเป็นผลให้เกิดความรู้และแนวทางการปฏิบัติ เกิดการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีการใหม่ ๆ ซึ่งการได้รับความร่วมมือและความช่วยเหลือจากบุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษา ทั้งครู นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชนอย่างเต็มกำลังความสามารถก็ย่อมจะทำให้การบริหารงานวิชาการและการศึกษามีคุณภาพสามารถพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

การบริหารงานวิชาการเป็นงานหลักของสถานศึกษา มีความสำคัญอย่างยิ่งยวดต่อการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ มาตรฐานคุณภาพการศึกษาจะปรากฏเด่นชัดเมื่อการบริหารงานวิชาการประสบผลสำเร็จ การบริหารงานวิชาการจึงนับว่ามีบทบาทสูงสุดต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวของการบริหารสถานศึกษาให้ได้คุณภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 39) การบริหารงานวิชาการถือเป็นหัวใจของสถานศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนมีการพัฒนาการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมกับวัย เนื่องจากการบริหารงานวิชาการถือว่าเป็นงานหลักหรือเป็นเป้าหมายหลักของสถานศึกษา ไม่ว่าสถานศึกษาจะเป็นประเภทใด มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ เนื่องจากการบริหารงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตรการจัดการศึกษา และการจัดการเรียนการสอนที่เป็นหัวใจของสถานศึกษา และเกี่ยวข้องกับผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทุกระดับของสถานศึกษา (ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2553, หน้า 1) ผู้บริหารเป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ ทั้งในด้านการบริหารจัดการหลักสูตร การส่งเสริมบรรยากาศทั้งในและนอกห้องเรียน ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ รวมทั้งการกำหนดทิศทางในการบริหารงาน เนื่องจากการบริหารงานประสบผลสำเร็จได้นั้นขึ้นอยู่กับผู้บริหารเป็นหลัก

เมื่อพิจารณาสภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 พบว่ายังคงประสบปัญหาอย่างต่อเนื่อง ทั้งการปฏิบัติงานภายในโรงเรียนของผู้บริหารและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยปัญหาการปฏิบัติงานภายในโรงเรียนของผู้บริหารในขอบข่ายการบริหารงานวิชาการวิธีการทำงานของผู้บริหารองค์กรยังขาดความชัดเจนและสอดคล้องกับสภาพจริง การขาดความร่วมมือพัฒนาคุณภาพการศึกษากับส่วนต่าง ๆ ภาคเอกชน และชุมชนเพื่อประสานความร่วมมือในการกำหนดกรอบทิศทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาขาดการสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ข้าราชการและบุคลากรทางการศึกษา ในเรื่องการปฏิบัติงานตามภารกิจอย่างเคร่งครัด บุคลากรบางส่วนขาดความสนใจใฝ่รู้ขาดความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ ส่งผลให้การบริหารจัดการ และการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไม่สามารถบรรลุเป้าหมาย (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 1) และในแง่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากรายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการทดสอบการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในปีการศึกษา 2562 พบว่าคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ระดับเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีมี

คะแนนเฉลี่ย 40.99 คะแนน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 1, 2563, หน้า 11) และเมื่อเปรียบเทียบผลการทดสอบการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ในปีการศึกษา 2560 และ ปีการศึกษา 2561 พบว่า มีแนวโน้มลดลงอย่างชัดเจน จากที่กล่าวมาข้างต้นปัญหาด้านการบริหารงานวิชาการ เป็นปัญหาสำคัญที่ผู้บริหาร ครู และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาต้องร่วมมือกัน ปรับปรุงและพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานให้สูงขึ้น ซึ่งต้องอาศัยระบบการบริหารจัดการในด้านการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนที่เป็นระบบและมีคุณภาพ

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ใน 7 ด้าน คือ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การวัดผลประเมินผลการศึกษา การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา การนิเทศภายในของสถานศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และการพัฒนาระบบการเรียนรู้ผู้เรียน เพื่อที่จะได้ทราบว่าปัจจัยใดที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 อันจะมีประโยชน์ต่อผู้บริหารหรือผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผนปรับปรุงพัฒนาการบริหารงานวิชาการ และการใช้เป็นแนวทางให้ผู้บริหารสถานศึกษา นำไปพัฒนาตนเอง ด้วยการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการเพื่อให้เกิดผลดีในการจัดการศึกษาและพัฒนาคุณภาพการศึกษา ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครู และปัจจัยด้านชุมชน ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1
2. เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครู และปัจจัยด้านชุมชน ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1
4. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จากปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครู และปัจจัยด้านชุมชน

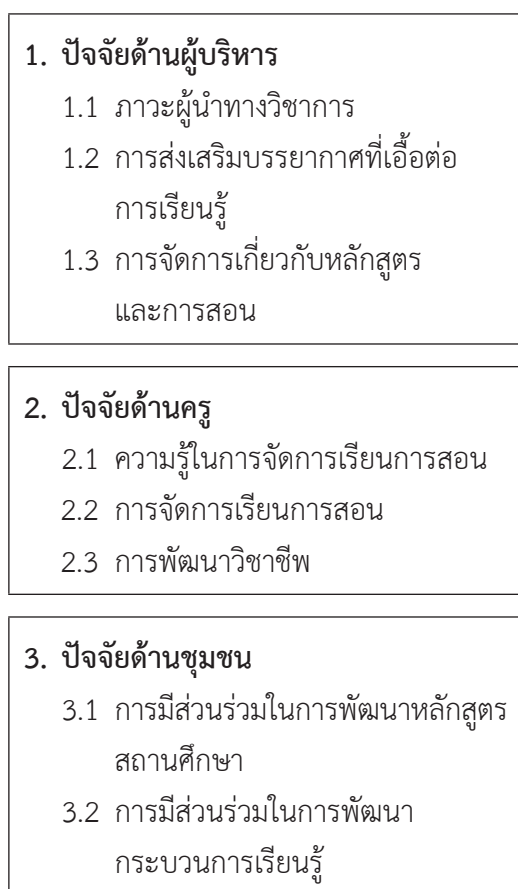
กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ของการบริหารงานวิชาการ โดยการสังเคราะห์ขอบข่าย หลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยของ Chell (2001) ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535) กระทรวงศึกษาธิการ (2550) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

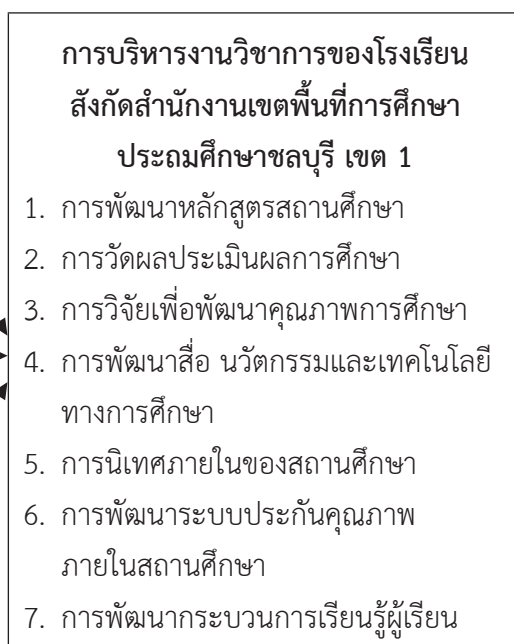
(2552, หน้า 9-37) สุชาดา ถาวรชาติ (2559) ปิยธิดา ทาปลัด (2561) ปิยะพร เขียวอินทร์ (2562) ศศิกรณ ศรีเขาล้าน (2562) วลีรัตน์ ฉิมน้อย (2562) และสาริศา จันทรแรม (2562)

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ของการบริหารงานวิชาการ โดยการสังเคราะห์ ขอบข่าย หลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยของ Blase and Blase (1999) Alig-Mielcarek and Hoy (2005, p. 108) Lashway (2002, p. 25-27) คณนันท พุทธสาโรช (2558) เพ็ญลักษณ์ ทิมโม (2558) สุชาดา ถาวรชาติ (2559) อาทิตยา โชคดีวัฒนา (2561) สาริศา จันทรแรม (2562) ปิยะพร เขียวอินทร์ (2562) และปรารณา แสงคำ (2562) โดยมีกรอบแนวคิดการวิจัยดังนี้

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 1,215 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 292 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตาราง

ของ Krejcie and Morgan (1970, pp. 607-610) ต่อจากนั้นใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) จำแนกตามขนาดโรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการ 2) การส่งเสริมบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 3) การจัดการเกี่ยวกับหลักสูตรและการสอน แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของ Likert (1967, p. 247) มีค่า IOC อยู่ที่ 1.00 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .36 - .81 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ .88

2. แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านครูที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ 1) ความรู้ในการจัดการเรียนการสอน 2) การจัดการเรียนการสอน 3) การพัฒนาวิชาชีพ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของ Likert (1967, p. 247) มีค่า IOC อยู่ที่ 1.00 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .45 - .75 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ .89

3. แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านชุมชนที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา 2) การมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของ Likert (1967, p. 247) มีค่า IOC อยู่ที่ 1.00 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .64 - .79 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ .90

4. แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 ได้แก่ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัด และประเมินผลการศึกษา 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 6) การนิเทศการศึกษา 7) การพัฒนานวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา แบบสอบถามตอนที่ 4 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert, 1976, p. 247) มีค่า IOC อยู่ที่ 1.00 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .47 - .87 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ .96

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยบูรพา จากนั้นขอความอนุเคราะห์ให้ฝ่ายบุคคลของแต่ละโรงเรียนเป็นผู้เชิญชวนหรือทาบทามกลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมโครงการวิจัยซึ่งการเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้จะเป็นไปด้วยความสมัครใจ และมีสิทธิตัดสินใจเข้าร่วมโครงการวิจัยได้โดยอิสระ

2. ผู้เข้าร่วมวิจัยตัดสินใจเข้าร่วมโครงการ ขอให้ผู้เข้าร่วมวิจัยสแกน QR-CODE เพื่อเข้าทำแบบสอบถามออนไลน์ ผ่าน Google form ซึ่งแบบสอบถามมีจำนวน 4 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำนวน 13 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านครูที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำนวน 12 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านชุมชนที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำนวน 7 ข้อ

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำนวน 30 ข้อ

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยผ่านการรับรองจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา รหัสโครงการวิจัย G-HU265/2564 รับรอง วันที่ 25 พฤศจิกายน พ.ศ. 2564 ถึง วันที่ 25 พฤศจิกายน พ.ศ. 2565

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยโปรแกรมสำเร็จรูปตามขั้นตอนดังนี้

1. วิเคราะห์ระดับการบริหารงานวิชาการ และระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านผู้บริหาร ด้านครู และด้านชุมชนกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 สถิติที่ใช้ คือ ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient)

3. วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis) เพื่อเลือกตัวแปรที่ดีที่สุด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผลการศึกษาปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครู และปัจจัยด้านชุมชนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 1 ดังปรากฏในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครู และปัจจัยด้านชุมชนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ	n = 292		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	SD		
1. ปัจจัยด้านผู้บริหาร	4.36	.41	มาก	1
2. ปัจจัยด้านครู	4.34	.36	มาก	2
3. ปัจจัยด้านชุมชน	4.01	.68	มาก	3
รวม	4.26	.36	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครู และปัจจัยด้านชุมชน ตามลำดับ

1.1 ผลการศึกษาปัจจัยด้านผู้บริหารของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ ด้านการจัดการเกี่ยวกับหลักสูตรและการสอน และด้านการส่งเสริมบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ตามลำดับ

1.2 ผลการศึกษาปัจจัยด้านครูของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านความรู้ในการจัดการเรียนการสอน และด้านการพัฒนาวิชาชีพ ตามลำดับ

1.3 ผลการศึกษาปัจจัยด้านชุมชนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ตามลำดับ

2. ผลการศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ดังปรากฏในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน	n = 292		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	SD		
1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.39	.50	มาก	4
2. การวัดผลและประเมินผลการศึกษา	4.41	.54	มาก	3
3. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.33	.58	มาก	7
4. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา	4.37	.52	มาก	5
5. การนิเทศภายในของสถานศึกษา	4.36	.52	มาก	6
6. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	4.49	.57	มาก	1
7. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ผู้เรียน	4.42	.48	มาก	2
รวม	4.39	.40	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่าการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย สามอันดับแรก ได้แก่ การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ผู้เรียน และการวัดผลและประเมินผลการศึกษา ตามลำดับ

3. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการกับการบริหารงาน วิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 1 ดังปรากฏในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครู และปัจจัยด้านชุมชน ที่ส่งผลต่อการ บริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

	X_1	X_2	X_3	X_4	X_5	X_6	X_7	X_8	Y
X_1	1.00								
X_2	.51**	1.00							
X_3	.48**	.54**	1.00						
X_4	.48**	.53**	.67**	1.00					
X_5	.21**	.25**	.24**	.22**	1.00				
X_6	.24**	.26**	.29**	.71**	.21**	1.00			
X_7	.35**	.24**	.32**	.34**	.23**	.27**	1.00		
X_8	.37**	.22**	.24**	.39**	.16**	.35**	.81**	1.00	
Y	.67**	.52**	.55**	.54**	.34**	.37**	.53**	.56**	1.00

** $p \leq .01$

จากตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์ที่แยกรายด้านโดยทุกปัจจัยมีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ ภาวะผู้นำทางวิชาการ (X_1) การส่งเสริมบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ (X_2) การจัดการเกี่ยวกับหลักสูตรและการสอน (X_3) ความรู้ในการจัดการเรียนการสอน (X_4) การจัดการเรียนการสอน (X_5) การพัฒนาวิชาชีพ (X_6) การมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา (X_7) และการมีส่วนร่วมในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (X_8) และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .16 ถึง .81 โดยมีความสัมพันธ์กันเองอยู่ในระดับต่ำถึงสูงมาก

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์ที่ส่งผลต่อการบริหารวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 กับตัวแปรพยากรณ์ พบว่าทุกตัวแปรพยากรณ์มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .34 ถึง .67

4. ผลการสร้างสมการพยากรณ์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ดังปรากฏในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 อำนาจพยากรณ์ของตัวแปรพยากรณ์ และคัดเลือกตัวแปรพยากรณ์ที่ดีที่สุดจากปัจจัยที่ใช้พยากรณ์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน

ตัวพยากรณ์	R	R^2	ร้อยละพยากรณ์
X_1	.67	.45	45.10
$X_1 X_8$	.75	.56	56.40
$X_1 X_8 X_3$	.79	.62	61.70
$X_1 X_8 X_3 X_5$	.80	.64	63.50
$X_1 X_8 X_3 X_5 X_2$	.80	.64	64.30

จากตารางที่ 4 พบว่า ปัจจัยที่มีอำนาจพยากรณ์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 เรียงลำดับตัวแปรพยากรณ์ที่ดีที่สุด คือ ภาวะผู้นำทางวิชาการ (X_1) การมีส่วนร่วมในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (X_8) การจัดการเกี่ยวกับหลักสูตรและการสอน (X_3) การจัดการเรียนการสอน (X_5) และการส่งเสริมบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ (X_2) โดยที่ตัวแปรทั้ง 5 ตัวรวมกัน สามารถพยากรณ์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ได้ร้อยละ 64.30

4.1 ค่าสถิติของตัวพยากรณ์ที่ใช้พยากรณ์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ดังปรากฏในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ค่าสถิติของตัวพยากรณ์ที่ใช้พยากรณ์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน

ตัวพยากรณ์	<i>b</i>	<i>S.E.b.</i>	β	<i>t</i>	<i>p</i>
ค่าคงที่	.95	.17		5.63	.00**
ภาวะผู้นำทางวิชาการ	.29	.04	.37	8.37	.00**
การมีส่วนร่วมในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	.17	.02	.33	8.63	.00**
การจัดการเกี่ยวกับหลักสูตรและการสอน	.15	.03	.19	4.37	.00**
การจัดการเรียนการสอน	.10	.03	.13	3.45	.00**
การส่งเสริมบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้	.10	.04	.12	2.63	.01**
<i>R</i> = .80		<i>R</i> ² = .64		<i>S.E.est.</i> = 0.24	

***p* ≤ .01

จากตารางที่ 5 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน จำนวน 5 ด้าน คือ ภาวะผู้นำทางวิชาการ (X_1) การมีส่วนร่วมในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (X_8) การจัดการเกี่ยวกับหลักสูตรและการสอน (X_3) การจัดการเรียนการสอน (X_5) และการส่งเสริมบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ (X_2) สามารถร่วมกันพยากรณ์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (*R*) เท่ากับ .80 ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (*R*²) เท่ากับ .64 ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (*S.E.est.*) เท่ากับ .24 และตัวแปรทั้ง 5 ตัว สามารถทำนายการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ได้ร้อยละ 64.30 โดยสามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = .95 + .29X_1 + .17X_8 + .15X_3 + .10X_5 + .10X_2$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z} = .37Z_1 + .33Z_8 + .19Z_3 + .13Z_5 + .12Z_2$$

สรุปผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 สรุปผลได้ดังนี้

1. ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครู และปัจจัยด้านชุมชนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
2. การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน มีความสัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ที่ระดับ .01

4. สมการพหุคูณการบริหารงานวิชาการของ ได้แก่ ภาวะผู้นำทางวิชาการ (X_1) การมีส่วนร่วมในการพัฒนากระบวนการ (X_2) การจัดการเกี่ยวกับหลักสูตรและการสอน (X_3) การจัดการเรียนการสอน (X_4) และการส่งเสริมบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ (X_5) โดยมีอำนาจในการพหุคูณการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ได้ร้อยละ 64.30

อภิปรายผล

จากศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

1.1 ปัจจัยด้านผู้บริหาร โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก พบว่าปัจจัยด้านผู้บริหารเป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ ผู้บริหารเป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ ซึ่งถือเป็นผู้ที่มีความสามารถและมีภาวะผู้นำในการบริหารงานวิชาการ ทั้งในด้านการบริหารจัดการหลักสูตรและการสอน การส่งเสริมบรรยากาศทั้งในและนอกห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ สามารถนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ อีกทั้งยังเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎระเบียบต่าง ๆ ในการบริหารงานวิชาการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุชาติ ถาวรชาติ (2559) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 พบว่าปัจจัยด้านผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของวีรวิทย์ อารีสวัสดิ์ (2564) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาเอกชนระดับประถมศึกษาของจังหวัดเชียงใหม่ในความปกติใหม่ พบว่าปัจจัยด้านผู้บริหารโรงเรียนในสถานศึกษาเอกชนระดับประถมศึกษาของจังหวัดเชียงใหม่อยู่ในระดับมากที่สุด

1.2 ปัจจัยด้านครู โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เนื่องจากครูเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการจัดการเรียนรู้ โดยการจัดการเรียนรู้ให้สำเร็จได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้นั้น เกิดจากความรู้ในการจัดการเรียนการสอน การจัดการเรียนการสอน และการพัฒนาวิชาชีพการสอนให้มีประสิทธิภาพของครู ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวรพล เจริญวัย (2561) ที่ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 พบว่าปัจจัยด้านครูที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของจุฑารัตน์ ขาวกริบ (2564) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ พบว่า ปัจจัยด้านครูที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก

1.3 ปัจจัยด้านชุมชน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก พบว่าการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชน เป็นบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้แก่ผู้เรียน เนื่องจากการเรียนรู้ไม่ได้ถูกจำกัดแค่เพียงในห้องเรียนเพียงเท่านั้น แต่การเรียนรู้สามารถเกิดได้ทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน ดังนั้นการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และ

การมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาถือเป็นส่วนสำคัญ ในการจัดการการศึกษาประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสาริศา จันทรแรม (2562) ที่ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่าปัจจัยเชิงสาเหตุด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสุกัญญา นิมพันธ์ (2563) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 พบว่าปัจจัยด้านความสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของโรงเรียนกับชุมชนที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการอยู่โดยรวมในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวีรวิทย์ อาริสวัสดิ์ (2564) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาเอกชนระดับประถมศึกษาของจังหวัดเชียงใหม่ในความปกติใหม่ พบว่าปัจจัยด้านชุมชนที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก

2. การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ทุกด้านอยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้บริหารดำเนินการจัดทำหรือพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางของกระทรวงศึกษาธิการ อีกทั้งยังมีการดำเนินการวัดผลและประเมินผลการศึกษา ซึ่งส่งเสริมการวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับแนวทางของหลักสูตรสถานศึกษา ผู้บริหารมีการสนับสนุนให้ครูนำผลการวิจัยการศึกษามาใช้ในการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ และการปรับปรุงการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผู้บริหารมีการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาโดยกำหนดนโยบายการจัดการและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา อีกทั้งดำเนินการนิเทศโดยกำกับ ติดตามการสอนของครูอย่างต่อเนื่อง เพื่อการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา บริหารมีการดำเนินการสร้างความเข้าใจให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเห็นความสำคัญของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และมีการชี้แจงแนวทางและนโยบายการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปิยธิดา ทาปลัด (2561) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนกลุ่มโรงเรียนนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 พบว่า การบริหารงานวิชาการมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวรพล เจริญวัย (2561) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 พบว่าการบริหารงานวิชาการมีค่าเฉลี่ย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปิยะพร เขียวอินทร์ (2562) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท พบว่า การบริหารงานวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับมาก

3. ความสัมพันธ์ของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ได้แก่ ภาวะผู้นำทางวิชาการ (X_1) การส่งเสริมบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ (X_2) การจัดการเกี่ยวกับหลักสูตรและการสอน (X_3) ความรู้ในการจัดการเรียนการสอน (X_4) การจัดการเรียนการสอน (X_5) การพัฒนาวิชาชีพ (X_6) การมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา (X_7) และการมีส่วนร่วมในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (X_8) และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .16 ถึง .81 โดยทุกปัจจัยมีความสัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เนื่องจากการบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจที่สำคัญของการบริหารสถานศึกษา เพราะงานวิชาการจะเกี่ยวข้องกับการบริหารงานด้านอื่น ๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อม ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรการใช้สื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา รวมทั้งการจัดการทรัพยากรและสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ซึ่งปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครู และปัจจัยด้านชุมชนล้วนเป็นองค์ประกอบสำคัญของการบริหารงานวิชาการที่จะส่งผลให้การจัดการศึกษาประสบความสำเร็จ บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของงานวิจัยของอาทิญา โชคดีวัฒนา (2561) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครู และประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดตราดมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปิยะพร เขียวอินทร์ (2562) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท พบว่า ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครูผู้สอน และปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน มีความสัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนทั้ง 5 ตัวแปรพยากรณ์ ได้แก่ ภาวะผู้นำทางวิชาการ การมีส่วนร่วมในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การจัดการเกี่ยวกับหลักสูตรและการสอน การจัดการเรียนการสอน และการส่งเสริมบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .80 ค่าความคลาดเคลื่อนเนื่องจากการพยากรณ์ เท่ากับ .24 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สามารถพยากรณ์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ได้ร้อยละ 64.30 พบว่าผู้บริหารของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 มีพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการ และมีการดำเนินการบริหารกิจกรรมเกี่ยวกับการเรียนการสอนโดยมุ่งเน้นการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรและนโยบาย การจัดการศึกษาและปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับบริบทโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญพัฒนาการเรียนของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งผู้บริหารจึงถือมีส่วนสำคัญยิ่งในการบริหารงานวิชาการ ดังนั้นผู้บริหารจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการที่จะนำมาใช้ในการบริหารงานวิชาการเพื่อส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาในด้านการเรียนรู้ของนักเรียน มีการจัดบรรยากาศของโรงเรียนเป็นบรรยากาศที่แสดงว่าเห็นคุณค่าของการเรียนรู้และส่งเสริมให้บรรลุผลสำเร็จ มีความพร้อมสำหรับการเรียนรู้ที่หลากหลาย มีกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่น่าสนใจ โดยใช้สื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการจัดการเรียนการสอนที่ตอบสนองความต้องการของนักเรียน เปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้เรียน และการพัฒนาครูให้มีความเป็นมืออาชีพโดยยึดถือเอาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนเป็นเป้าหมายสำคัญ โดยครูมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมสำหรับผู้เรียนทุกคนที่มีความหลากหลาย ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ มีการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับเนื้อหาและสอดคล้องกับชีวิตจริง จุดประสงค์การเรียนรู้ ความสามารถ ความสนใจและรูปแบบการเรียนรู้ของนักเรียน อีกทั้งชุมชนยังมีบทบาทในการจัดและส่งเสริม

กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน ร่วมกันพัฒนาการศึกษาอย่างเปิดกว้างบนพื้นฐานของการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในการ โดยสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและชุมชนเพื่อกำหนดนโยบาย เป้าหมายการจัดการศึกษาแก่โรงเรียน ร่วมกันพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในด้านต่าง ๆ เน้นให้ทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อสนับสนุนให้นักเรียนสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพโดยยึดถือเอาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนเป็นเป้าหมายสำคัญ สอดคล้องกับงานวิจัยของรพล เจริญวัย (2561) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 พบว่า ปัจจัยผู้บริหาร ด้านความเป็นผู้นำทางวิชาการส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขยายโอกาสอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเกษแก้ว เจริญเกตุ (2561) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนจังหวัดสิงห์บุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 พบว่าปัจจัยผู้บริหารด้านการจัดการด้านการเรียนการสอน ปัจจัยครูผู้สอนด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ และปัจจัยชุมชนด้านบทบาทของชุมชนในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนจังหวัดสิงห์บุรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปิยธิดา ทาปลัด (2561) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนกลุ่มโรงเรียนนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 พบว่า ปัจจัยด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนกลุ่มโรงเรียนนิคมพัฒนาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนผู้บริหารควรดำเนินการตรวจสอบคุณภาพภายในสถานศึกษา อย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ เพื่อดำเนินงานด้านการศึกษาให้มีระบบ เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่องตามเงื่อนไขที่กำหนดเพื่อนำไปสู่คุณภาพการศึกษาของผู้เรียนตามแผนงานที่วางไว้ให้สำเร็จ
2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน
 - 2.1 ปัจจัยด้านผู้บริหาร ผู้บริหารควรสนับสนุนด้านการส่งเสริมบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เพื่อการเสริมสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ทั้งของครู นักเรียนและชุมชนที่ส่งเสริมต่อการเรียนรู้อันส่งผลต่อการบริหารวิชาการของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ
 - 2.2 ปัจจัยด้านครู ด้านการพัฒนาวิชาชีพครูควรได้รับการส่งเสริม เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ โดยครูได้สะท้อนประสบการณ์จากการปฏิบัติงานทำให้เกิดการแสวงหาความรู้และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันอย่างต่อเนื่อง
 - 2.3 ปัจจัยด้านชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาควรได้รับการส่งเสริม เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนจัดสร้างหลักสูตรสถานศึกษา และกำกับ ติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษา เพื่อการปฏิบัติงานในโรงเรียนงานอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์
3. ผลจากการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 พบว่า ปัจจัยผู้บริหารด้านภาวะผู้นำทางวิชาการส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการสูงสุด ดังนั้นผู้บริหารจึงควรพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร

จะส่งผลให้มีการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนดียิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยในครั้งนี้ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในครั้งต่อไป ดังนี้

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยอื่นที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนต่อไป
2. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ ต่อไป
3. ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับปัจจัยอื่นที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนให้ดียิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา. เข้าถึงได้จาก <http://backoffice.onec.go.th/uploaded/Category/Laws/RuleMetDistEdMnt2550-02-12-2010.pdf>
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562. เข้าถึงได้จาก <http://regu.tu.ac.th/quesdata/Data/L32.PDF>
- เกษแก้ว เจริญเกตุ. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน จังหวัดสิงห์บุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- คอนันท์ พงุทธสาโรช. (2558). รูปแบบของปัจจัยเชิงสาเหตุทุกระดับที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- จุฑารัตน์ ขาวกริบ. (2564). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.
- ปรารธนา แสงคำ. (2562). ปัจจัยส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาในกลุ่มตากสิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2535). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: สหมิตรออฟเซต.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.

- ปิยธิดา ทาปลัด. (2561). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนกลุ่มโรงเรียนนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปิยะพร เพียวอินทร์. (2562). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เพ็ญลักษณ์ ทิมโม. (2558). *ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.
- วรพล เจริญวัย. (2561). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วลีรัตน์ ฉิมน้อย. (2562). *กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษาตามแนวคิดคุณลักษณะพลเมืองคุณภาพในศตวรรษที่ 21*. วิทยานิพนธ์หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วีรวิทย์ อาริสวัสดิ์. (2564). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาเอกชน ระดับประถมศึกษาของจังหวัดเชียงใหม่ในความปกติใหม่*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- ศศิกรณ ศรีเขาล้าน. (2562). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมุท ขำนาญ. (2553). *ภาวะผู้นำทางการศึกษา: ทฤษฎีและปฏิบัติ* (พิมพ์ครั้งที่ 3). ระยอง: พี.อาร์. การพิมพ์.
- สาริศา จันทรแรม. (2562). *ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออก*. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สาริศา จันทรแรม. (2562). *ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออก*. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 1. (2563). *แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563*. เข้าถึงได้จาก <http://www.chon1.go.th/web/ita/o10/>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). *คู่มือการปฏิบัติงานข้าราชการครู*. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *แนวทางพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาพ.ศ. 2553*. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สุกัญญา นิมพันธ์. (2563). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- สุชาดา ถาวรชาติ. (2559). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- อาทิตยา โชคดีวัฒนา. (2561). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษাত্রาตร*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Alig-Mielcarek, Jana M. & Hoy, W. K. (2005). *A Thoeretical and Empirical Analysis of The Nature, Meaning, and Influence of Instructional Leadership: The Ohio State University*. Retrieved from <http://72.14.235.104/search?q=cache:P2iwpAZ4GAwJ:www.coe.ohio-state.edu>.
- Blase, J., & Blasé, J. (1999). *Principals' instructional leadership and teacher development: teachers' perspective*. Educational Administration Quarterly, 35(3), 349-378.
- Chell, J. (2001). *Introducing principals to the role of instructional leadership: A summary of a master's project by Jan Chell*. from <http://www.ssta.sk.ca/research/leadership/95-14.htm>
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-609.
- Lashway, M. (2002). *Blended learning and sense of community: a comparative analysis with traditional and fully online graduate course*. Retrieved from <http://www.irrodl.org/content/v5.2/rovai-jordan.html>
- Likert, R. (1967). *The human organization: Is management and value*. New York: McGraw-Hill.
- Weller, L. D. (1999). *Quality middle school leadership*. Georgia; Technomic.

ปัจจัยของการตลาดภายในที่ส่งผลต่อการมุ่งเน้นผู้เสียภาษีและคุณภาพ การให้บริการในบริบทขององค์การภาครัฐ

Factors of Internal Marketing to Taxpayer Orientation and Service Quality in the context of Government Organization

Received: 18 November 2022 Revised: 19 March 2023

Accepted: 2 April 2023

อุษณิษา อร่ามเสาวภาคย์, คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา
สมบัติ อารังสินถาวร, คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา
ศรัณยูฯ แสงลิมสุวรรณ, คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา
सानนท์ อนันตานนท์, คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา

บทคัดย่อ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาภาพรวมกระบวนการบริหารการตลาดภายในของกรมสรรพากร 2) เพื่อศึกษาปัจจัยของการตลาดภายในที่ส่งผลต่อการมุ่งเน้นผู้เสียภาษี และคุณภาพการให้บริการของเจ้าหน้าที่กรมสรรพากร โดยดำเนินการวิจัยเป็นกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 20 คน ได้แก่ 1) ผู้บริหารกรมสรรพากรรับผิดชอบเกี่ยวกับกระบวนการบริหารการตลาดภายใน จำนวน 4 คน 2) เจ้าหน้าที่กรมสรรพากรรับผิดชอบเกี่ยวกับการผลักดันกระบวนการบริหารการตลาดภายใน จำนวน 6 คน และ 3) เจ้าหน้าที่กรมสรรพากร ในสังกัดหน่วยงานหลักที่มีหน้าที่ส่งมอบบริการด้านภาษีให้แก่ผู้เสียภาษีโดยตรง จำนวน 10 คน การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์ชนิดกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาพรวมกระบวนการบริหารการตลาดภายในประกอบด้วย เป้าหมายของการนำการตลาดภายในมาใช้ในการวิเคราะห์กลยุทธ์การตลาดภายในด้วยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกองค์กรและภาวะวิกฤต การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในกรมสรรพากร และการบริหารจัดการการตลาดภายใน 2) ปัจจัยของการตลาดภายในส่งผลต่อการมุ่งเน้นผู้เสียภาษีและคุณภาพการให้บริการ ประกอบด้วย 8 ปัจจัย ได้แก่ 2.1) การฝึกอบรมและพัฒนา 2.2) การสื่อสารภายใน 2.3) การให้รางวัลและแรงจูงใจ 2.4) การเสริมสร้างพลังอำนาจ 2.5) การบริหารจัดการความหลากหลาย 2.6) ภาวะผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง 2.7) การสนับสนุนจากองค์กร 2.8) การประสานงานและบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงาน

คำสำคัญ: การตลาดภายใน, การมุ่งเน้นผู้เสียภาษี, คุณภาพการให้บริการ

Abstract *The objectives of this research are 1) To study the overview process of the Internal marketing's management of the Revenue Department, and 2) To study factors of internal marketing that affect taxpayer focus and service quality of revenue department officials. The research was conducted by using a qualitative research method with a survey from a sample size of 20 people, including 1) 4 Executives of the Revenue Department who responsible for the internal marketing management process, 2) 6 Officers of the Revenue Department who responsible for driving the process of internal marketing's management, and 3) 10 Officers of the Revenue Department who are under the main agency responsible for delivering tax services directly to taxpayers. Purposive sampling was employed to collect and analyze data from in-depth interviews. The instrument used for data collection was a semi-structured interview. The research found that 1) The internal marketing management process consists of the target of implementing internal marketing, the internal marketing strategy analysis with the external environment and crisis analysis, and the analysis of the internal environment of the Revenue Department, the internal marketing management, and 2) 8 Factors of internal marketing that affect the taxpayer focus and service quality are 2.1) Training and development, 2.2) Internal communication, 2.3) Rewards and Motivation 2.4) Empowerment, 2.5) Diversity management, 2.6) Transformational Leadership 2.7) Organizational support, and 2.8) Interfunctional Coordination & Intergration*

Keywords: Internal Marketing, Taxpayer Orientation, Service Quality

ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา

กรมสรรพากร เป็นหน่วยงานภาครัฐ ตระหนักดีว่ากำลังเผชิญกับความท้าทายของการเปลี่ยนแปลงสถานะทางเศรษฐกิจ ทั้งจากสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (Covid-19) และการค้าขายบนโลกดิจิทัลที่ไร้พรมแดน ในยุคที่เศรษฐกิจและเทคโนโลยีเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ได้ส่งผลกระทบต่อความเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เสียภาษี ทำให้การจัดเก็บภาษีของกรมสรรพากร เกิดความไม่สอดคล้องกับรูปแบบการจัดเก็บภาษีและวิธีการ ยื่นชำระภาษีแบบเดิม ๆ ส่งผลให้การปฏิบัติหน้าที่ของกรมสรรพากรเสี่ยงต่อการไม่บรรลุถึงเป้าหมายในการจัดเก็บภาษี (กรมสรรพากร, 2561) จึงมีนโยบายกำหนดยุทธศาสตร์ D²RIVE เก็บภาษีตรงเป้า (Tax Collection) นโยบายตรงกลุ่ม (Tax Policies) บริการตรงใจ (Tax Services) โดยการปรับเปลี่ยนแนวคิดยึดผู้เสียภาษี เป็นศูนย์กลาง (Taxpayer Centric) (Techsauce, 2019) เพื่อให้กรมสรรพากรเป็นองค์กรที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลง สามารถขับเคลื่อนนโยบายเศรษฐกิจให้กับประเทศบรรลุเป้าหมาย ทั้งนี้ การบริหารกรมสรรพากร ให้ประสบความสำเร็จได้อย่างยั่งยืนนั้น หัวใจสำคัญ คือ กรมสรรพากร ต้องมีความสามารถในการส่งมอบบริการที่มีคุณภาพ ตรงต่อความต้องการ

ที่แท้จริงของผู้เสียภาษีจนสามารถสร้างความพึงพอใจและพัฒนาเป็นความผูกพันระหว่างกรมสรรพากร กับผู้เสียภาษีได้ในระยะยาว

แต่ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา การขาดแคลนอัตรากำลังของหน่วยปฏิบัติ ถือเป็นปัญหาสำคัญของกรมสรรพากร เนื่องจาก มาตรการบริหารกำลังคนภาครัฐในการจัดสรรคืนอัตราว่าง จากผลเกษียณอายุราชการ ประกอบกับปริมาณงานและความท้าทายในการจัดเก็บภาษีเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว ซึ่งเป็นผลมาจากพฤติกรรมหรือลักษณะการประกอบธุรกิจของผู้เสียภาษีที่มีความหลากหลาย วิธีการดำเนินการยุ่งยากและซับซ้อนจากความเจริญก้าวหน้าอย่างก้าวกระโดดของเทคโนโลยี ทำให้เจ้าหน้าที่ที่มีปริมาณงานที่มากกว่ามาตรฐานงานปกติที่ควรจะเป็นส่งผลให้เจ้าหน้าที่เกิดความเครียด ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานลดลง ซึ่งเป็นเหตุผลที่ทำให้เจ้าหน้าที่ขอโอนไปอยู่หน่วยงานอื่น จึงส่งผลกระทบต่อความต่อเนื่องในการให้บริการของกรมสรรพากรซึ่งเกี่ยวข้องกับผู้เสียภาษีทุกพื้นที่ในประเทศ เพราะต้องอาศัยความต่อเนื่องของการส่งสมทักษะ ความรู้การทำงานและประสบการณ์ที่มากพอ เพื่อการบริการผู้เสียภาษีที่มีประสิทธิภาพ (กรมสรรพากร, 2563)

ดังนั้น เพื่อรักษาพันธะสัญญาที่กรมสรรพากรทำไว้ต่อผู้เสียภาษี จำเป็นต้องมีการเตรียมความพร้อมภายในองค์กร เพื่อสามารถส่งมอบบริการที่มีคุณภาพและสร้างความน่าประทับใจให้แก่ผู้เสียภาษีได้ เครื่องมือสำคัญที่จะช่วยให้กรมสรรพากร สามารถรักษาพันธะสัญญาดังกล่าวได้ คือ การตลาดภายใน (Internal Marketing) เป็นกระบวนการบริหารจัดการที่ได้นำแนวทางการตลาดมาประยุกต์ใช้อย่างต่อเนื่อง โดยให้ความสำคัญกับเจ้าหน้าที่เสมือนเป็นลูกค้าภายใน ซึ่งเป็นการเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรให้เกิดขึ้นอย่างเป็นระบบ โดยการพัฒนาเจ้าหน้าที่ให้เป็นบุคลากรที่มีประสิทธิภาพ มุ่งตอบสนองให้เจ้าหน้าที่มีความสุขและมีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน จนก่อให้เกิดความผูกพันต่อองค์กร ตระหนักถึงพันธกิจที่กรมสรรพากรมีต่อผู้เสียภาษี มุ่งกระตุ้นการสร้างจิตสำนึกที่ดีในการให้บริการ เพื่อช่วยให้กรมสรรพากรสามารถส่งมอบบริการที่มีคุณภาพ สร้างความพึงพอใจแก่ผู้เสียภาษี และบรรลุเป้าหมายตามพันธกิจของกรม (Salehzadeh, Pool, Tabaeian, Amani, & Mortazavi, 2017; Sohail & Jichul, 2017; Sarker, & Ashrafi, 2018; Berhanu, 2020; Bruin, Lombard, & Heydenrych, 2020; Rihayana, Salain, & Rismawan, 2021)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาพรวมกระบวนการบริหารการตลาดภายในของกรมสรรพากร
2. เพื่อศึกษาปัจจัยของการตลาดภายในที่ส่งผลต่อการมุ่งเน้นผู้เสียภาษีและคุณภาพการให้บริการของเจ้าหน้าที่กรมสรรพากร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ ผู้วิจัยใช้ Research paradigm แบบ constructivist paradigm โดย Creswell (2009) กล่าวว่า ทฤษฎี Constructivist เป็นสิ่งที่บุคคลแต่ละคนแสวงหาความเข้าใจ ความรู้ความจริงในโลกใบนี้ที่พวกเขาอาศัยอยู่ นักวิจัยตามทฤษฎี Constructivist เน้นที่กระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่าง

บุคคล เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการวิจัย วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพจะถูกนำมาใช้ในการออกแบบการวิจัยนี้ ซึ่งการวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการวิธีการศึกษาแบบยืดหยุ่นธรรมชาติ การตีความ ซึ่งเกี่ยวข้องกับความเข้าใจความหมายที่ผู้คนยึดกับปรากฏการณ์ เช่น การกระทำ การตัดสินใจ ความเชื่อ และมูลค่า ภายใต้บริบททางสังคมของพวกเขา ดังนั้น การวิจัยนี้จึงใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบเชิงคุณภาพเป็นแนวทางในการวิจัย การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีการรวบรวม และศึกษาข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) โดยเครื่องมือในการวิจัย คือ แบบแนวทางการสัมภาษณ์ (Interview Guide) มีลักษณะคำถามเป็นแบบปลายเปิด (Open ended Questions) ซึ่งใช้แบบแนวทางการสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview guide) เพื่อให้กลุ่มผู้ให้ข้อมูลได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ ใช้แนวทางการสัมภาษณ์ตามวิธีการของ Patton (1990) และ Joungrakul (2010) โดยออกแบบคำถามจากการศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ บทความ วารสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการตลาดภายใน จำแนกเป็นคำถามเกี่ยวกับประสบการณ์ (Experience) ความคิดเห็น (Opinion) ความรู้สึก (Feeling) ความรู้ (Knowledge) เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย ระบบการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์และข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับกรมสรรพากร แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการตลาดภายใน แนวคิดเกี่ยวกับการมุ่งเน้นลูกค้าและคุณภาพการให้บริการ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับวัฒนธรรมองค์การแบบราชการ

ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลจากการเลือกตัวอย่างกรณีหลากหลาย (Maximum Variation Sampling) เนื่องจากจำเป็นที่จะต้องได้ข้อมูลจากมุมมองของผู้ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการบริหารการตลาดภายใน ทั้งในส่วนของต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ จำนวน 3 กลุ่ม ประกอบด้วย 1) กลุ่มผู้บริหารของกรมสรรพากร รับผิดชอบเกี่ยวกับกระบวนการบริหารการตลาดภายในกรมสรรพากร จำนวน 4 คน 2) กลุ่มเจ้าหน้าที่กรมสรรพากร รับผิดชอบเกี่ยวกับการผลักดันกระบวนการบริหารการตลาดภายใน จำนวน 6 คน และ 3) กลุ่มผู้ปฏิบัติงาน ได้แก่ เจ้าหน้าที่กรมสรรพากร ระดับชำนาญการ ปฏิบัติการ ชำนาญงาน และปฏิบัติงาน โดยมีเงื่อนไขต้องมีระยะเวลาการปฏิบัติงานอยู่ในกรมสรรพากรอย่างน้อย 6 เดือน สังกัดหน่วยงานหลักที่มีหน้าที่ส่งมอบบริการด้านภาษีให้แก่ผู้เสียภาษีโดยตรง จำนวน 10 คน โดยผู้วิจัยเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง (Purposive sampling) พิจารณาจากคุณลักษณะของผู้ให้ข้อมูล ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงานที่ต้องมีการปฏิสัมพันธ์โดยตรงในการให้บริการกับผู้เสียภาษีค่อนข้างสูงและมีประสบการณ์การทำงานลักษณะดังกล่าวอย่างน้อย 3 ปี เป็นผู้ให้ข้อมูล ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และทำการสัมภาษณ์ต่อไปจนกว่าจะไม่พบข้อสงสัยหรือไม่มีข้อมูลใหม่เกิดขึ้น และไม่มีอะไรเหลือให้เรียนรู้ได้อีกต่อไป (Nothing left to learn) ที่เรียกว่า ข้อมูลอิ่มตัว (Data Saturation) จึงหยุดการสัมภาษณ์ ซึ่งใช้เวลาสัมภาษณ์ประมาณ 1 ชั่วโมงต่อคน การวิจัยนี้ผ่านการพิจารณาและได้รับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา เลขรหัสที่ G-HU099/2564

นอกจากนี้ ผู้วิจัยมีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation technique) โดยเมื่อได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์และจดบันทึกมาแล้ว ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความถูกต้องเพียงพอและความเชื่อถือได้ของข้อมูลว่าจะสามารถตอบปัญหาของการศึกษาได้อย่างครบถ้วน ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีการตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data triangulation) เพื่อพิสูจน์ว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มานั้นถูกต้องและได้ข้อมูลที่แท้จริง และ

ตอบปัญหาการวิจัย โดยการตรวจสอบแหล่งข้อมูลพิจารณาในแหล่งบุคคล หมายถึง ถ้าบุคคลผู้ให้ข้อมูลเปลี่ยนไป ข้อมูลจะเหมือนเดิมหรือไม่ ในการศึกษาในครั้งนี้ได้ใช้การตรวจสอบจากแหล่งบุคคลมากที่สุด โดยการสอบถามข้อมูลในคำถามเดียวกัน เพื่อเป็นการยืนยันในข้อมูลที่ได้รับ ว่ามีความถูกต้องกันหรือไม่ จากนั้นผู้วิจัยวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) โดยการจำแนกประเภทข้อมูล (Identifying) การลงรหัส (Coding) การจัดกลุ่มข้อมูล (Categorizing) วิเคราะห์และนำเสนอข้อสรุป (Conclusion) ตามแนวคิดของ Patton (1990) ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ทำการศึกษาในช่วงเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2564 ถึงเดือนมกราคม พ.ศ. 2565 รวมระยะเวลา 6 เดือน

ผลการวิจัย

หลังจากที่ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ได้นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) โดยการจัดกลุ่มข้อมูล (Categories) เนื้อหาที่ได้รับจากการสัมภาษณ์ ทำการเชื่อมโยงเนื้อหาแต่ละส่วนเข้าด้วยกันเพื่อหาข้อสรุป (Proposition) ทั้งในภาพรวมและส่วนย่อยของข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น โดยผู้วิจัยได้สรุปประเด็นสำคัญตามความเห็นของผู้ให้ข้อมูลสำคัญออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. ส่วนที่ 1 ภาพรวมกระบวนการบริหารการตลาดภายใน (Internal Marketing Process) โดยผู้วิจัย ได้สรุปความเห็นของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ดังนี้

1.1 เป้าหมายของการนำการตลาดภายในมาใช้ ผลการวิจัยพบว่า เป้าหมายของการตลาดภายใน เป็นกระบวนการที่นำแนวทางการตลาดมาประยุกต์ใช้อย่างต่อเนื่อง ในการเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรให้เกิดขึ้นอย่างเป็นระบบ โดยการพัฒนาเจ้าหน้าที่ให้เป็นบุคลากรที่มีประสิทธิภาพ ตระหนักถึงพันธกิจที่กรมสรรพากรมีต่อผู้เสียภาษี มุ่งกระตุ้นการสร้างจิตสำนึกที่ดีในการให้บริการและการมอบอำนาจหน้าที่ให้เจ้าหน้าที่อย่างเหมาะสม เพื่อให้การปฏิบัติงานมีความสอดคล้องประสานงานไปในแนวทางเดียวกัน ส่งผลให้กรมสรรพากรสามารถส่งมอบบริการที่มีคุณภาพ สร้างความพึงพอใจแก่ผู้เสียภาษี และบรรลุเป้าหมายตามพันธกิจของกรม อีกทั้ง ยังมุ่งตอบสนองให้เจ้าหน้าที่มีความสุขและมีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานเกิดความผูกพันและความภาคภูมิใจต่อกรมสรรพากร ซึ่งแนวคิดการตลาดภายใน มีหลักการว่า หากเจ้าหน้าที่มีความสุขในการทำงานและปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพควบคู่กันไปติดมากขึ้นเพียงใด ย่อมส่งผลถึงความมีปฏิสัมพันธ์กับผู้เสียภาษีที่ดีและส่งมอบการให้บริการที่มีคุณภาพสร้างความพึงพอใจให้แก่ผู้เสียภาษีได้มากขึ้นเท่านั้น ซึ่งผู้วิจัยสามารถจัดกลุ่มข้อมูล ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

ประเภท (Category)	รหัส (Code)
เป้าหมาย	เจ้าหน้าที่เปรียบเสมือนลูกค้าภายใน
	เชื่อมโยงเป้าหมายกับพฤติกรรมการทำงานให้สอดคล้องและสนับสนุนกัน
	มีความต่อเนื่องและเป็นระบบ
	มุ่งกระตุ้นสร้างจิตสำนึกที่ดีในการให้บริการ
	มอบอำนาจหน้าที่กระจายอย่างเหมาะสม เพื่อส่งมอบบริการที่มีประสิทธิภาพ
	กรมบรรลุเป้าหมายตามพันธกิจ และสร้างความพึงพอใจแก่ผู้เสียภาษี

“...คนสรรพยากร เก่ง ดี มีสุข เป็นโครงการที่ให้ความสำคัญกับเจ้าหน้าที่เปรียบเสมือนเป็นลูกค้าภายใน...” “...เป็นเครื่องมือสนับสนุน เชื่อมโยง ปรับพฤติกรรมการทำงานของเจ้าหน้าที่ให้สอดคล้องกับเป้าหมายของกรม...” (A01, นามสมมติ, สัมภาษณ์, 8 ตุลาคม 2564) “...ปรับ Mindset โดยเฉพาะการสร้างจิตสำนึกที่ดีในการให้บริการ...” “...เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องอาศัยแนวทางการตลาดมาปรับใช้บริหารจัดการอย่างเป็นระบบ...” (A03, นามสมมติ, สัมภาษณ์, 13 ตุลาคม 2564) “...เป็นการสร้าง Work design มอบอำนาจหน้าที่และการตัดสินใจให้แก่ผู้ปฏิบัติงานทุกระดับกระจายอย่างเหมาะสม...” “...เป้าหมายในท้ายที่สุด คือ กรมส่งมอบบริการที่ดี สร้างความพึงพอใจและประสบการณ์ที่ดีให้แก่ผู้เสียภาษีตามที่กรมได้ให้พันธกิจไว้...” (A02, นามสมมติ, สัมภาษณ์, 11 ตุลาคม 2564)

1.2 การวิเคราะห์กลยุทธ์การตลาดภายในด้วยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกองค์กรและภาวะวิกฤต ผลการวิจัยพบว่า ในยุคปัจจุบันสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กรเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของคนและการเกิดธุรกิจใหม่ กระแสการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีดิจิทัล สถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัส Covid-19 ตลอดจนทักษะที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานในอนาคต กรมสรรพากร จำเป็นต้องศึกษาและวิเคราะห์ถึงสภาพแวดล้อมภายนอกและภาวะวิกฤต ที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานของกรมผู้เสียภาษีอย่างถาวร เพื่อนำมาวิเคราะห์โอกาสและอุปสรรค ที่เป็นปัญหาส่งผลให้เจ้าหน้าที่ขาดแรงจูงใจและไม่สามารถปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายได้ ได้แก่ 1) ปัญหาการฝึกอบรมและพัฒนาที่ไม่สอดคล้องกับลักษณะงาน และ 2) ปัญหาเกี่ยวกับระบบการเชื่อมโยงข้อมูลที่ยังไม่รองรับธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว

จากนั้น จึงนำปัญหาดังกล่าวมาวิเคราะห์กลยุทธ์การตลาดภายใน ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญในการบริหารการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพ ได้แก่ 1) การฝึกอบรมและพัฒนา มุ่งเน้นการ Upskill และ Reskill เสริมสร้างความรู้ทักษะและความชำนาญที่ทันสมัย เพื่อเตรียมพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา 2) การสนับสนุนจากองค์กร ต้องปรับกระบวนการทำงานให้มีมาตรฐานชัดเจนเป็นระบบ ประเมินผลแก้ไขจุดบกพร่องได้อย่างทันทั่วทั้งที่ อีกทั้ง การจัดเตรียมอุปกรณ์ทันสมัยและนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาพัฒนาระบบการให้บริการ อำนวยความสะดวกและสนับสนุนการทำงานของเจ้าหน้าที่ทุกระดับการทำงาน สะดวก รวดเร็ว ตรงกับความต้องการของผู้ปฏิบัติงานในทุกช่วงวัย ทั้งนี้ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกต้องนำมาพิจารณาควบคู่กับการศึกษาสภาพแวดล้อมภายในกรมสรรพากร เพื่อสามารถปรับทิศทาง เป้าหมาย นโยบายของกรมสรรพากร ให้เหมาะสมต่อสถานการณ์ ซึ่งผู้วิจัยสามารถจัดกลุ่มข้อมูล ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

ประเภท (Category)	รหัส (Code)
การวิเคราะห์ สภาพแวดล้อมภายนอก	การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของคนและการเกิดธุรกิจใหม่
	กระแสการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีดิจิทัล Digital Disruption
	สถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัส Covid-19
	ทักษะที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานในอนาคต

“...ในยุคดิจิทัล รูปแบบของการประกอบธุรกิจการขายสินค้าออนไลน์ได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก ขณะเดียวกันผู้เสียภาษียังมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลง โดยผู้เสียภาษียังมีความคาดหวัง และมีความต้องการ ได้รับการจากภาครัฐที่มีความสะดวกสบาย รวดเร็ว เข้าถึงง่าย...” (B02, นามสมมติ, สัมภาษณ์, 22 พฤศจิกายน 2564) “...Digital Disruption ทำให้พฤติกรรมของผู้คนเปลี่ยนแปลงไป กรมสรรพากร ก็ต้องมีการปรับตัวโดยอาศัยเทคโนโลยี เช่น Big Data, AI มาช่วยปรับการทำงานของเจ้าหน้าที่ให้ง่ายและสะดวกมากขึ้น...” (A04, นามสมมติ, สัมภาษณ์, 15 ตุลาคม 2564) “...ทักษะในการทำงาน Reskill Upskill ต้องทำเป็นแผนให้สอดคล้องกับทิศทางเป้าหมายของกรม...” (B01, นามสมมติ, สัมภาษณ์, 20 พฤศจิกายน 2564)

1.3 การวิเคราะห์กลยุทธ์การตลาดภายในด้วยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในกรมสรรพากร ผลการวิจัยพบว่า กรมสรรพากร จำเป็นต้องวิเคราะห์และพิจารณาหน่วยงานภายในสังกัดของกรมทุก ๆ หน่วยงาน เริ่มตั้งแต่วิเคราะห์ระบบองค์กร ที่เป็นแกนหลักในการบริหาร ไม่ว่าจะเป็นวิสัยทัศน์ พันธกิจ นโยบาย กฎหมาย วัฒนธรรมองค์กร ระบบการจัดการปฏิบัติการของกรมสรรพากร ซึ่งการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในดังกล่าว จะช่วยให้กรมสรรพากรสามารถวิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อนขององค์กร ที่เป็นปัญหาส่งผลให้เจ้าหน้าที่ขาดแรงจูงใจและไม่สามารถปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมาย ได้แก่ 1) กรอบความคิด Mindset ของเจ้าหน้าที่ยังคงมีกรอบแนวคิดที่ว่าหน่วยงานราชการเป็นผู้ออกกฎหมายระเบียบ ควบคุม ผู้เสียภาษีต้องทำตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดคิดจากมุมมองแบบเดิม โดยไม่ได้มองในมุมพฤติกรรมและความต้องการของผู้เสียภาษี ส่งผลทำให้รูปแบบการให้บริการไม่ตอบโจทย์ที่แท้จริงแก่ผู้เสียภาษี ซึ่งอาจทำให้บางครั้งเกิดการโต้แย้งกันระหว่างผู้เสียภาษีกับเจ้าหน้าที่ จึงเป็นผลสะท้อนกลับมาที่ตัวเจ้าหน้าที่ไม่มีความสุขในงาน 2) ขาดการสื่อสารภายในที่มีประสิทธิภาพ 3) เงินเดือนและค่าตอบแทนน้อย 4) ความหลากหลายของอายุ การศึกษา ตำแหน่งงาน 5) โครงสร้างพื้นฐานและกระบวนการทำงานขาดความทันสมัยและไม่เป็นระบบ 6) หน่วยงานภายในกรมทำงานแบบแยกส่วนต่างคนต่างทำ (Silo) และ 7) วัฒนธรรมองค์กรแบบราชการ เนื่องจากการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่มักถูกสอนกันมาเสมอว่าต้องปฏิบัติงานโดยยึดระเบียบ กฎหมาย อย่างเคร่งครัด เพื่อเป็นเกราะป้องกันตัวเองและป้องกันความผิดในการทำงาน จนทำให้ไม่เกิดความยืดหยุ่นในการทำงาน ไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

จากนั้น จึงนำปัญหาดังกล่าวมาวิเคราะห์กลยุทธ์การตลาดภายใน ได้แก่ 1) การสื่อสารภายใน โดยมุ่งเน้นกระบวนการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ ข่าวสาร นโยบาย กฎหมาย ระเบียบ แนวทาง การปฏิบัติงาน ผ่านเครื่องมือการสื่อสารหลากหลายช่องทาง เพื่อให้มีความชัดเจนและทั่วถึง นำไปสู่การปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องทันเวลาและต่อเนื่อง ลดปัญหาการผิดพลาดในการทำงาน 2) การให้รางวัลและแรงจูงใจ ต้องมีระบบประเมินผลการปฏิบัติราชการ การกำหนดตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายผลงาน มีความชัดเจนและเหมาะสม และเป็นธรรม สอดคล้องกับผลสัมฤทธิ์ของงานที่ได้รับมอบหมาย 3) การบริหารจัดการความหลากหลาย มุ่งเน้นการบริหารจัดการที่แตกต่าง กำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ ในการยอมรับความหลากหลายที่เกิดขึ้นภายในองค์กร บูรณาการความรู้ความสามารถที่โดดเด่นของเจ้าหน้าที่ ประเมินผลการปฏิบัติงานที่มีความยืดหยุ่นในการประเมินผล เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของงาน โดยปรับปรุงเปลี่ยนแปลงได้ตามสภาพแวดล้อมภายนอกที่เปลี่ยนไป 4) การสนับสนุนจากองค์กร ให้มีความสำคัญกับ

เจ้าหน้าที่เสมือนเป็นลูกค้าภายใน 5) การเสริมสร้างพลังอำนาจ มุ่งเน้นการมอบอำนาจและให้อิสระในการทำงานอย่างเหมาะสมให้แก่เจ้าหน้าที่ เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการทำงาน สามารถให้บริการผู้เสียภาษี สะดวก รวดเร็ว และถูกต้อง 6) การประสานงานและบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงาน ต้องอาศัยความเชี่ยวชาญและความชำนาญเฉพาะด้านของแต่ละหน่วยงาน ร่วมกันคิด ร่วมกันทำงาน เพื่อให้บรรลุผลตามยุทธศาสตร์มุ่งผลสำเร็จและเป้าหมายของงานร่วมกัน ซึ่งผู้วิจัยสามารถจัดกลุ่มข้อมูล ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

ประเภท (Category)	รหัส (Code)
การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน	กรอบความคิด (Mindset)
	ขาดการสื่อสารภายในที่มีประสิทธิภาพ
	เงินเดือนและค่าตอบแทนน้อย
	ความหลากหลายของอายุ การศึกษา ตำแหน่งงาน
	โครงสร้างพื้นฐาน กระบวนการทำงานขาดความทันสมัยและไม่เป็นระบบ
	หน่วยงานภายในกรมทำงานแบบแยกส่วนต่างคนต่างทำ (Silo)
	วัฒนธรรมองค์กรแบบราชการ

“...Mindset ของเจ้าหน้าที่ที่ยังยึดติดกับแนวคิดเดิม ๆ ผูกติดกับกฎระเบียบที่ยึดถือกันปฏิบัติกันมานาน ไม่กล้าเสี่ยงที่จะคิดทำอะไรนอกกรอบระเบียบที่กำหนด ...” (A04, นามสมมติ, สัมภาษณ์, 15 ตุลาคม 2564) “...ปัญหาการสื่อสารภายในที่พบเจอบ่อยครั้ง คือ การไม่สื่อสารอย่างตรงไปตรงมา อาจเกิดจากวัฒนธรรมขององค์กรที่ไม่กล้าพูดหรือแสดงความคิดเห็นที่แตกต่าง...” (A03, นามสมมติ, สัมภาษณ์, 13 ตุลาคม 2564) “...เงินเดือนและค่าตอบแทนน้อย ไม่สอดคล้องกับภาวะค่าครองชีพที่เพิ่มสูงขึ้นตลอดเวลา ทำให้แรงจูงใจของเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพก็น้อยลงตามไปด้วย...” (C07, นามสมมติ, สัมภาษณ์, 22 ธันวาคม 2564)

1.4 การบริหารจัดการการตลาดภายใน ผลการวิจัยพบว่า การบริหารจัดการการตลาดภายใน กรมสรรพากร ได้มีการพิจารณาจำแนกแบ่งกลุ่มเจ้าหน้าที่ภายในองค์กรเพื่อตอบสนองความต้องการของเจ้าหน้าที่ให้ครอบคลุมตรงจุด สนับสนุนกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) และนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาปรับใช้การทำงานแบบบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงาน รวมทั้งการประเมินผลการปฏิบัติงานจ่ายค่าตอบแทนและให้รางวัลต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ ประกอบกับผู้บริหารเข้ามาเป็นผู้ริเริ่มเบื้องต้นและทำให้ผู้ตามได้เห็นเป็นต้นแบบ (Role Model) ย่อมส่งผลผลักดันไปยังกระบวนการตลาดภายในให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งผู้วิจัยสามารถจัดกลุ่มข้อมูลได้ดังนี้

ประเภท (Category)	รหัส (Code)
การบริหารจัดการ	แบ่งกลุ่มเจ้าหน้าที่
	กระบวนการคิดเชิงออกแบบ Design Thinking
	นำเทคโนโลยีดิจิทัลมาปรับใช้ในการทำงาน Digital Transformation
	ผู้บริหารต้องทำเป็นต้นแบบ Role Model
	บูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงาน และปรับวิธีการทำงาน Agile
	ประเมินผลการปฏิบัติงานจ่ายค่าตอบแทนและให้รางวัลอย่างเป็นระบบ

“...แบ่งกลุ่มเจ้าหน้าที่เป็นกลุ่ม ๆ เพราะความต้องการของแต่ละกลุ่มแตกต่างกัน...”

“การคิดแบบ Design Thinking นำมาปรับ Mindset เจ้าหน้าที่ให้คิดจาก Paint point ผู้เสียภาษีเป็นหลัก...” (A01, นามสมมติ, สัมภาษณ์, 8 ตุลาคม 2564) “...Digital Transformation ไม่ใช่แค่การเปลี่ยนการทำงานจากกระดาษมาเป็น Digital แต่เป็นการเปลี่ยนกระบวนการเปลี่ยนวิธีการ...”

“...ผู้บริหารจำเป็นต้องทำให้เป็นตัวอย่างที่ดีและเป็นต้นแบบ...” “...บูรณาการความร่วมมือการเชื่อมโยงข้อมูลหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกมาเป็นตัวเร่งให้การทำงานสะดวก รวดเร็ว...” (A03, นามสมมติ, สัมภาษณ์, 13 ตุลาคม 2564) “การประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบทุกฝ่ายตั้งแต่ระดับเจ้าหน้าที่จนถึงระดับบริหารหรือเพื่อร่วมกำหนด KPI ร่วมกัน เพื่อให้ทุกฝ่ายมองภาพที่ตรงกัน...” (B04, นามสมมติ, สัมภาษณ์, 28 พฤศจิกายน 2564)

2. ส่วนที่ 2 ปัจจัยของการตลาดภายในที่ส่งผลต่อการมุ่งเน้นผู้เสียภาษีและคุณภาพการให้บริการ ผลจากการวิจัยพบว่า ความเห็นของผู้ให้ข้อมูลสำคัญยืนยันปัจจัยทั้ง 6 ปัจจัย ตามที่ผู้วิจัยได้ศึกษาจากการทบทวนวรรณกรรม แนวคิดและทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง พบว่า การฝึกอบรมและพัฒนาการสื่อสารภายใน การให้รางวัลและแรงจูงใจ การเสริมสร้างพลังอำนาจ การบริหารจัดการความหลากหลายภาวะผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง ทั้ง 6 ปัจจัย ดังกล่าวเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมุ่งเน้นผู้เสียภาษีและคุณภาพการให้บริการ โดยผู้วิจัยได้สรุปความเห็นของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ดังนี้

2.1 การฝึกอบรมและพัฒนา (Training and Development) เป็นกระบวนการในการถ่ายทอดความรู้ อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อให้เจ้าหน้าที่มีทักษะ ความชำนาญ และความสามารถในการปฏิบัติงานควบคู่ไปกับการสร้างจิตสำนึกที่ดี ในการให้บริการของเจ้าหน้าที่ สอดคล้องกับเป้าหมายของกรมสรรพากร ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

ประเภท (Category)	รหัส (Code)
การฝึกอบรมและพัฒนา	มีความเป็นระบบและต่อเนื่อง
	สร้างจิตสำนึกที่ดีในการให้บริการ
	สอดคล้องกับเป้าหมายของกรมสรรพากร

“...เป็นกระบวนการที่ต้องวางแผน ให้เหมาะสมกับแต่ละบุคคลแต่ละตำแหน่งงาน ซึ่งต้องทำอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องกันไป...” (B03, นามสมมติ, สัมภาษณ์, 26 พฤศจิกายน 2564) “...การฝึกอบรมและพัฒนาสอดคล้องกับการปลูกฝัง Service Mindset สร้างจิตสำนึกที่ดีในการบริการ ให้กับเจ้าหน้าที่

กรมสรรพากร...” (B01, นามสมมติ, สัมภาษณ์, 20 พฤศจิกายน 2564) “...พิจารณาจากปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายของกรมว่าไปในทิศทางไหน ทักษะไหนที่จำเป็นในการทำงานในอนาคต ผลสำรวจความพึงพอใจ และความผูกพันของเจ้าหน้าที่ ...” (B06, นามสมมติ, สัมภาษณ์, 12 พฤศจิกายน 2564)

2.2 การสื่อสารภายใน (Internal Communication) เป็นกระบวนการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ ข่าวสาร ข้อมูล นโยบาย กฎหมาย ระเบียบ แนวทางการปฏิบัติงาน ผ่านเครื่องมือ การสื่อสารหลากหลายช่องทาง เพื่อให้มีความชัดเจนและทั่วถึง เกิดความเข้าใจและนำไปสู่การปฏิบัติงาน ได้อย่างถูกต้องทันเวลาและต่อเนื่อง ลดปัญหาการผิดพลาดในการทำงาน ตรงตามเป้าหมาย และ วัตถุประสงค์ของกรมสรรพากร ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

ประเภท (Category)	รหัส (Code)
การสื่อสารภายใน	มีความชัดเจนและทั่วถึง
	ทันเวลาและต่อเนื่อง
	หลากหลายช่องทาง

“...ต้องให้เกิดความชัดเจนและทั่วถึง ควบคุมประเด็น นำเทคโนโลยีมาใช้ให้เป็นประโยชน์ สื่อสารผ่านช่องทางออนไลน์ต่าง ๆ การให้ข้อมูลผ่านอินโฟกราฟิกให้ชัดเจนเข้าใจง่าย...” (A01, นามสมมติ, สัมภาษณ์, 8 ตุลาคม 2564) “...ต้องสื่อสารภายในให้เจ้าหน้าที่รับรู้ก่อนว่ามีข้อมูล ข่าวสาร ประเด็น สำคัญ ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อผู้เสียภาษี ต้องให้ทันเวลา ต่อเนื่อง เพราะเจ้าหน้าที่เป็นส่วนสำคัญในการให้บริการกับผู้เสียภาษีโดยตรง ...” (C03, นามสมมติ, สัมภาษณ์, 3 ธันวาคม 2564) “...พัฒนาหลากหลายช่องทาง ในการสื่อสาร ผ่านสื่อต่าง ๆ Line facebook Intranet e-mail เพื่อเป็นประโยชน์ต่อทั้งเจ้าหน้าที่ ผู้เสียภาษี และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง...” (B02, นามสมมติ, สัมภาษณ์, 22 พฤศจิกายน 2564)

2.3 การให้รางวัลและแรงจูงใจ (Reward and Motivation) รูปแบบและวิธีการให้รางวัล ตอบแทนที่มีคุณค่า มีความเป็นธรรม ยืดหยุ่นและเป็นไปได้ ที่กรมสรรพากรมอบแก่เจ้าหน้าที่ในการ ปฏิบัติงานได้บรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ เพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจและสร้างแรงจูงใจให้กับ เจ้าหน้าที่กรมสรรพากร ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

ประเภท (Category)	รหัส (Code)
การให้รางวัล และแรงจูงใจ	มีคุณค่าสำหรับผู้ได้รับ
	มีความยืดหยุ่นและเป็นไปได้
	มีความเป็นธรรม

“...เจ้าหน้าที่แต่ละคนมีความต้องการแตกต่างกัน กรมจึงต้องประเมินหาว่า รางวัลรูปแบบ ไหนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญกับเจ้าหน้าที่...” (A04, นามสมมติ, สัมภาษณ์, 15 ตุลาคม 2564) “สถานการณ์ โควิด 19 การออกตรวจแนะนำผู้เสียภาษีอากร เป็นไปได้ยาก กรมจึงปรับหลักเกณฑ์ KPI ยืดหยุ่นปรับตาม สถานการณ์ โดยกำหนด KPI งานค้างอื่นที่สำคัญและมีความจำเป็นที่สามารถทำได้ เจ้าหน้าที่รู้สึกปลอดภัย ไม่เครียด ไม่กดดัน สามารถมีความเป็นไป...” (C01, นามสมมติ, สัมภาษณ์, 19 พฤศจิกายน 2564)

“...สิ่งสำคัญสุด คือ ความเป็นธรรม เจ้าหน้าที่ย่อมรับรู้ได้ถึงความยุติธรรมในสิ่งที่เขาได้รับ...” (A03, นามสมมติ, สัมภาษณ์, 13 ตุลาคม 2564)

2.4 การเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment) การมอบอำนาจและให้อิสระในการทำงานแก่เจ้าหน้าที่อย่างเหมาะสม มุ่งเน้นแนวทางการสร้างจิตสำนึกในการให้บริการแก่ผู้เสียหายเป็นหลัก เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการทำงาน สามารถให้บริการผู้เสียหายได้สะดวก รวดเร็ว และถูกต้องมากยิ่งขึ้น ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

ประเภท (Category)	รหัส (Code)
การเสริมสร้าง พลังอำนาจ	การมอบอำนาจและให้อิสระอย่างเหมาะสม
	ความคล่องตัว
	สะดวก รวดเร็ว และถูกต้อง

“...มอบอำนาจให้เจ้าหน้าที่ได้มีอิสระในการตัดสินใจในการทำงาน ทำให้เจ้าหน้าที่รู้สึกถึงความรับผิดชอบและความเป็นเจ้าของในงาน ส่งผลทำให้การให้บริการด้วยความสะดวก รวดเร็ว ถูกต้อง และเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานด้วย...” (A04, นามสมมติ, สัมภาษณ์, 15 ตุลาคม 2564) “...เจ้าหน้าที่ย่อมทราบถึงปัญหาในหน่วยงานของตนเอง เปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่ร่วมกันระดมความคิด จัดระบบกระบวนการทำงานใหม่ อาจได้รับความคิดเห็นใหม่ ๆ หรือแนวปฏิบัติที่ทำให้การทำงานมีความคล่องตัวมากยิ่งขึ้น...” (C04, นามสมมติ, สัมภาษณ์, 9 ธันวาคม 2564)

2.5 การบริหารจัดการความหลากหลาย (Diversity Management) เป็นการมุ่งเน้นการบริหารจัดการที่แตกต่าง เริ่มตั้งแต่การกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ ในการยอมรับความหลากหลายที่เกิดขึ้นภายในองค์กรบูรณาการความรู้ความสามารถ ศักยภาพ ที่โดดเด่นของเจ้าหน้าที่กรมสรรพากรที่มีความหลากหลาย มาสร้างคุณค่าให้กับองค์กร ด้วยรูปแบบของการบริหารจัดการที่แตกต่าง การบูรณาการความรู้ความสามารถที่โดดเด่น ความยืดหยุ่นในการประเมินผลการปฏิบัติงานและความสามารถในการปรับตัวตามสภาพแวดล้อม ก่อให้เกิดสร้างสรรค์และการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้การดำเนินงานบรรลุตามเป้าหมาย ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

ประเภท (Category)	รหัส (Code)
การบริหารจัดการ ความหลากหลาย	มุ่งเน้นการบริหารจัดการที่แตกต่าง
	บูรณาการความรู้ความสามารถที่โดดเด่น
	มีความยืดหยุ่นในการประเมินผลการปฏิบัติงาน
	ความสามารถในการปรับตัวตามสภาพแวดล้อม

“...กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ นโยบาย มุ่งสนับสนุนการบริหารจัดการความแตกต่าง เป็นการสร้างความมั่นใจให้กับบุคลากรที่มีความแตกต่างว่าจะได้รับการส่งเสริมสนับสนุนจากกรมอย่างเท่าเทียมและยุติธรรม...” “...หากเจ้าหน้าที่มีความสามารถในการปรับตัวได้ดี ย่อมส่งผลต่อคุณภาพการให้บริการตอบสนอง Paint point ของผู้เสียหายได้เป็นอย่างดี...” (A04, นามสมมติ, สัมภาษณ์, 15 ตุลาคม 2564) “...นำความรู้ ความสามารถ ทักษะ ประสบการณ์ของเจ้าหน้าที่ ๆ มีความโดดเด่น บูรณาการร่วมกัน

ส่งเสริมให้เกิดความคิดสร้างสรรค์พัฒนาสิ่งใหม่ ๆ...” (B02, นามสมมติ, สัมภาษณ์, 22 พฤศจิกายน 2564) “...เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของงาน และความสามารถที่มีความแตกต่างของเจ้าหน้าที่ การประเมินผล ควรยืดหยุ่นและเปลี่ยนแปลงได้ตามสภาพแวดล้อมภายนอกที่เปลี่ยนไป...” (B02, นามสมมติ, สัมภาษณ์, 22 พฤศจิกายน 2564) “...หากเจ้าหน้าที่มีความสามารถในการปรับตัวได้ดี ย่อมส่งผลต่อคุณภาพการให้บริการ ตอบสนอง Paint point ของผู้เสียภาษีได้เป็นอย่างดี...” (A04, นามสมมติ, สัมภาษณ์, 15 ตุลาคม 2564)

2.6 ภาวะผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership) พฤติกรรมที่ผู้นำแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการบริหารจัดการที่ผู้นำมีอิทธิพลต่อผู้ตาม การปฏิสัมพันธ์ที่ผู้นำและผู้ตามมีต่อกันก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความเชื่อและทัศนคติของผู้ตาม สร้างแรงบันดาลใจ ทำให้เกิดการตระหนักรู้ในการกิจ และวิสัยทัศน์ให้ความสำคัญกับผลประโยชน์ส่วนรวมและมุ่งที่จะบรรลุเป้าหมายร่วมกัน ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

ประเภท (Category)	รหัส (Code)
ภาวะผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง	การใช้สิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์
	มีความสามารถในการสร้างแรงบันดาลใจ
	กระตุ้นการใช้ปัญญา
	คำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล

“...ผู้นำที่มีอุดมการณ์ที่ดี วางเป้าหมายชัดเจน จะสามารถสื่อสารกับลูกน้องให้มองเห็นเป้าหมายเดียวกันได้...” (B05, นามสมมติ, สัมภาษณ์, 5 พฤศจิกายน 2564) “...ผู้นำต้องสร้างแรงบันดาลใจ กระตุ้นให้ลูกน้องเกิดแรงจูงใจในการทำงาน ผลักดันให้งานก้าวหน้าและงานประสบความสำเร็จได้ง่าย...” “...ผู้บริหารต้องกระตุ้นให้ลูกน้องตระหนักถึงปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในหน่วยงาน มุ่งเน้นให้ลูกน้องหาแนวทางใหม่ ๆ มาแก้ปัญหาเพื่อหาข้อสรุปใหม่ที่ดีกว่าเดิมทำให้เกิดสิ่งใหม่และสร้างสรรค์...” (A03, นามสมมติ, สัมภาษณ์, 13 ตุลาคม 2564) “...วิเคราะห์ความต้องการลูกน้องคำนึงถึงปัจเจกบุคคล แต่ละคนว่า ต้องการพัฒนาทักษะ ความสามารถ หรือช่วยเพิ่มศักยภาพของลูกน้องแต่ละคนในด้านไหนที่เขาต้องการ...” (B01, นามสมมติ, สัมภาษณ์, 20 พฤศจิกายน 2564)

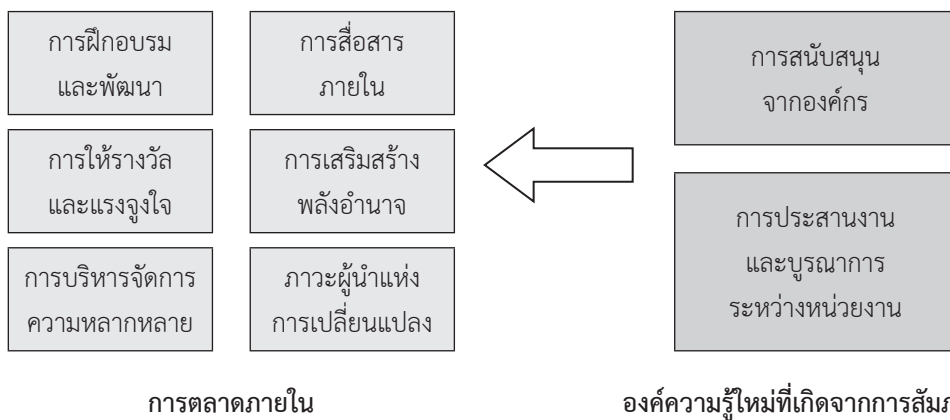
จากนั้น ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เชิงคุณภาพที่ได้จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องและการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้ง 3 กลุ่ม โดยได้นำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบความสัมพันธ์เพื่อหา ปัจจัยของการตลาดภายในที่ส่งผลต่อการมุ่งเน้นผู้เสียภาษีและคุณภาพการให้บริการ ที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกทั้ง 2 ส่วน โดยข้อมูลที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้กล่าวไว้ ในส่วนที่ 1 ภาพรวมกระบวนการบริหารการตลาดภายใน (Internal Marketing Process) (part1) ซึ่งผู้วิจัยสามารถจัดกลุ่มข้อมูล (Categories) ได้ 10 กลุ่มข้อมูล เมื่อนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับ ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่ได้รับการยืนยันจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญแล้วว่าเป็นปัจจัยของการตลาดภายในที่ส่งผลต่อการมุ่งเน้นผู้เสียภาษีและคุณภาพการให้บริการ (part 2) ทั้ง 6 ปัจจัย เพื่อหาปัจจัยอื่นที่อาจจะส่งผลต่อการมุ่งเน้นผู้เสียภาษีและคุณภาพการให้บริการ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความสัมพันธั้ของการตลาดภายใน (Internal Marketing)

ปัจจัย	ส่วนที่ 1				ส่วนที่ 2	ผลการวิเคราะห์
	ภาพรวมของกระบวนการบริหารจัดการภายใน					
	เป้าหมาย	วิเคราะห์สถานการณ์ภายใน	วิเคราะห์สถานการณ์ภายนอกและภาวะวิกฤต	การบริหารจัดการตลาดภายใน		
1.	เจ้าหน้าที่กรมสรรพากรเปรียบเสมือนลูกค้าภายใน	ความหลากหลาย อายุ เพศ ตำแหน่งงาน	-	แบ่งกลุ่มเจ้าหน้าที่	การบริหารจัดการความหลากหลาย (Diversity Management)	-
2.	เชื่อมโยงเป้าหมายของกรมกับพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่ให้สอดคล้องสนับสนุนกัน	กรอบความคิด (Mindset)	การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของคนและการเกิดธุรกิจใหม่ และการแพร่ระบาดของไวรัส Covid-19	กระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking)	-	การสนับสนุนจากองค์กร (Organizational Support)
3.	มีความต่อเนื่องและเป็นระบบ	โครงสร้างพื้นฐาน และกระบวนการทำงาน ขาดความทันสมัยและไม่เป็นระบบ	กระแสการเปลี่ยนแปลง ของเทคโนโลยีดิจิทัล	การนำเทคโนโลยีดิจิทัล มาปรับใช้ในการทำงาน (Digital Transformation)	-	การสนับสนุนจากองค์กร (Organizational Support)
4.	มุ่งกระตุ้นการสร้างจิตสำนึกที่ดีในการให้บริการ	-	ทักษะที่จำเป็นในการทำงาน (Reskill Upskill)	-	การฝึกอบรมและพัฒนา (Training & Development)	-
5.	การมอบอำนาจและหน้าที่ กระจายอย่างเหมาะสม เพื่อส่งเสริมบริการที่มีประสิทธิภาพ	-	-	-	การเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment)	-
6.	การบรรลุเป้าหมายตามพันธสัญญา และสร้างความพึงพอใจแก่ผู้เสียภาษี	-	-	-	-	-
7.	-	-	-	ผู้บริหารต้องเป็นต้นแบบ (Role model)	ภาวะผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership)	-
8.	-	ขาดการสื่อสารภายในที่มีประสิทธิภาพ	-	-	การสื่อสารภายใน (Internal Communication)	-
9.	-	วัฒนธรรมองค์กรแบบราชการ	-	บูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงาน Agile	-	การประสานงานและบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงาน
10.	-	เงินเดือนและค่าตอบแทนน้อย	-	ประเมินผลการปฏิบัติงานจ่ายค่าตอบแทนและให้รางวัลเป็นระบบ	การให้รางวัลและแรงจูงใจ (Reward & Motivation)	-

จากตารางที่ 1 จากกลุ่มข้อมูล 10 กลุ่มข้อมูล พบว่า มี 6 กลุ่มข้อมูลที่มีความสอดคล้อง (corresponding) กับการตลาดภายใน ได้แก่ การฝึกอบรมและพัฒนา การสื่อสารภายใน การให้รางวัล และแรงจูงใจ การเสริมสร้างพลังอำนาจ การบริหารจัดการความหลากหลาย ภาวะผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง ที่ได้รับการยืนยันจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญแล้วว่าเป็นปัจจัยของการตลาดภายในที่ส่งผลต่อการมุ่งเน้นผู้เสียภาษี และคุณภาพการให้บริการ เหลือเพียง 3 กลุ่มข้อมูลที่ไม่พบความสอดคล้อง (not corresponding) เมื่อนำมาวิเคราะห์และจัดกลุ่มข้อมูลใหม่ ได้ 2 ปัจจัยสำคัญของการตลาดภายในที่ส่งผลต่อการมุ่งเน้นผู้เสียภาษีและคุณภาพการให้บริการ ซึ่งได้แก่ การสนับสนุนจากองค์กร และการประสานงานและบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงาน เนื่องจากเป็นปัจจัยที่ไม่ได้มีการกล่าวถึงในรายละเอียดของทั้ง 6 ปัจจัย ที่ได้รับการยืนยันว่าเป็นปัจจัยการมุ่งเน้นผู้เสียภาษีและคุณภาพการให้บริการ ดังนั้น จากผลการวิจัย ผู้วิจัยสรุปปัจจัยของการตลาดภายในที่ส่งผลต่อการมุ่งเน้นผู้เสียภาษีและคุณภาพการให้บริการ ประกอบด้วย ปัจจัย 8 ปัจจัย ดังต่อไปนี้

ปัจจัยของการตลาดภายในที่ส่งผลต่อการมุ่งเน้นผู้เสียภาษีและคุณภาพการให้บริการ

การสนับสนุนจากองค์กร (Organizational Support) การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและกลยุทธ์ ให้ความสำคัญกับเจ้าหน้าที่กรมสรรพากรเสมือนเป็นลูกค้าภายใน สนับสนุนกระบวนการทำงานที่มีมาตรฐานและเป็นระบบ และการจัดเตรียมอุปกรณ์เครื่องมือที่ทันสมัย และนำเทคโนโลยีดิจิทัล มาพัฒนาระบบการให้บริการ อำนวยความสะดวกและสนับสนุนการทำงานของเจ้าหน้าที่ เพื่อช่วยส่งเสริมการให้บริการมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

ประเภท (Category)	รหัส (Code)
การสนับสนุนจากองค์กร	วิสัยทัศน์ พันธกิจ และกลยุทธ์
	กระบวนการทำงานที่มีมาตรฐานและเป็นระบบ
	การจัดเตรียมอุปกรณ์เครื่องมือที่ทันสมัยและการนำดิจิทัลเทคโนโลยีมาพัฒนาระบบการให้บริการ

“...การมีวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย กลยุทธ์ของกรมที่ชัดเจน มันเป็นแก่นสำคัญที่ช่วยสร้าง Engagement ให้เกิดขึ้นกับเจ้าหน้าที่ได้ ช่วยสร้างความสุขในการทำงาน ตลอดจนเกิดความผูกพันกับกรมในระยะยาว...” (B01, นามสมมติ, สัมภาษณ์, 20 พฤศจิกายน 2564) “...ในมุมมองของผู้ปฏิบัติงานอยากให้กรมสนับสนุนระบบการทำงานที่มีมาตรฐานเป็นระบบ มีการประเมินผลแก้ไขจุดบกพร่องได้อย่างทันทั่วทั้งที่สามารถนำจุดบกพร่องที่เกิดขึ้นมาพัฒนาปรับปรุงแบบการให้บริการได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นครับ...” (C04, นามสมมติ, สัมภาษณ์, 9 ธันวาคม 2564) “...การจะเป็นองค์กรดิจิทัลได้นั้น ต้องจัดเตรียมอุปกรณ์ เครื่องมือการทำงาน ประยุกต์ด้วยการนำเทคโนโลยีดิจิทัลต่าง ๆ มาใช้ในทุกกระบวนการทำงาน สะดวก รวดเร็ว ตรงกับความต้องการของผู้ปฏิบัติงานในทุกช่วงวัย และออกแบบระบบการให้บริการที่ตรงกับความต้องการเพื่อให้ผู้เสียภาษีได้รับความสะดวก รวดเร็วด้วยค่ะ...” (A03, นามสมมติ, สัมภาษณ์, 13 ตุลาคม 2564)

การประสานงานและบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงาน (Interfunctional Coordination & Intergration) การบริหารงานแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ อาศัยความเชี่ยวชาญ และความชำนาญเฉพาะด้านของแต่ละหน่วยงาน ร่วมกันคิด ร่วมกันทำงาน และใช้ทรัพยากรร่วมกัน ก่อให้เกิดความประหยัดเสริมสร้างประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของการดำเนินงานเป็นหลัก มุ่งผลสำเร็จและเป้าหมายของงานร่วมกันดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

ประเภท (Category)	รหัส (Code)
การประสานงานและ บูรณาการร่วมกัน ระหว่างหน่วยงาน	มุ่งผลสำเร็จและเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ร่วมกัน
	อาศัยความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านของแต่ละหน่วยงาน ร่วมกันคิด ร่วมกันทำ

“...ทุกวันนี้กรมสรรพากร เริ่มหันมามุ่งเน้นลักษณะการทำงานเชิงยุทธศาสตร์ ลักษณะแบบ Project มากยิ่งขึ้น ซึ่งงานแต่ละ Project จะสำเร็จได้ต้องมีการทำงานข้ามหน่วยงานต้องใช้หลาย ๆ หน่วยงาน Function ในการทำให้สำเร็จร่วมกัน ซึ่งอาศัยแก้ปัญหาในการทำงานในรูปแบบคณะกรรมการต้องปรับการทำงานแบบบูรณาการ ...” (B01, นามสมมติ, สัมภาษณ์, 20 พฤศจิกายน 2564) “...ปัจจุบันมีธุรกิจเกิดใหม่และธุรกิจข้ามชาติ เกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก ปัญหาภาษีอากร มีความซับซ้อนการแก้ปัญหาการออกมาตรการภาษีต่าง ๆ ไม่สามารถตัดสินใจหรือแก้ไขปัญหาได้โดยหน่วยงานใดเพียงหน่วยงานเดียว จำเป็นต้องใช้ความรู้ ทักษะจากหลายหน่วยงานร่วมกันคิด ร่วมกันทำให้เกิดความเชื่อมโยงระหว่างการทำงานของแต่ละหน่วยงานได้ เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ของงานตามเป้าหมายที่กรมตั้งไว้...” (A03, นามสมมติ, สัมภาษณ์, 13 ตุลาคม 2564)

การอภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาปัจจัยของการตลาดภายในต่อการมุ่งเน้นผู้เสียภาษีและคุณภาพการให้บริการในบริบทขององค์การภาครัฐ การอภิปรายผลการวิจัยแบ่งการอภิปรายตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. ภาพรวมกระบวนการตลาดภายใน (Internal Marketing Process) ผลการวิจัยพบว่า

ภาพรวมกระบวนการตลาดภายในของกรมสรรพากร ประกอบด้วย

1.1 เป้าหมายของการนำการตลาดภายในมาใช้ กรมสรรพากร ได้นำแนวทางการตลาดภายในมาประยุกต์ใช้อย่างต่อเนื่อง สำหรับการเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรให้เกิดขึ้นอย่างเป็นระบบ โดยการพัฒนาเจ้าหน้าที่ให้เป็นบุคลากรที่มีประสิทธิภาพ มุ่งตอบสนองให้เจ้าหน้าที่มีความสุข และมีขวัญกำลังใจในปฏิบัติงาน เกิดความผูกพันและความภาคภูมิใจต่อองค์กร กระตุ้นการสร้างจิตสำนึกที่ดีในการให้บริการ เพื่อให้การปฏิบัติงานมีความสอดคล้องประสานงานไปในแนวทางเดียวกัน ช่วยให้กรมสรรพากรสามารถส่งมอบบริการที่มีคุณภาพ สร้างความพึงพอใจแก่ผู้เสียภาษี และบรรลุเป้าหมายตามพันธกิจของกรมสรรพากร สอดคล้องกับงานวิจัย Srikrajang Sirisugandha & Chotivanich (2016) อธิบายว่า แนวคิดกลยุทธ์การตลาดภายใน เป็นแนวคิดที่ให้ความสำคัญกับบุคลากรในฐานะลูกค้าภายในที่องค์กรต้องให้ความสำคัญเป็นลำดับแรก มุ่งเน้นการจูงใจบุคลากรทุกระดับในองค์กรให้มีจิตสำนึกในการให้บริการที่ดีแก่ลูกค้า สร้างความพึงพอใจในการทำงานและความผูกพันกับองค์กร เมื่อบุคลากรผู้ให้บริการมีขวัญและกำลังใจในการทำงานที่ดีจะส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานและสร้างความพึงพอใจให้แก่ลูกค้าภายนอกต่อไป

1.2 การวิเคราะห์กลยุทธ์การตลาดภายในด้วยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกองค์กรและภาวะวิกฤต ผลการวิจัยพบว่า ในยุคปัจจุบันสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กรเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือลักษณะการประกอบธุรกิจของผู้เสียภาษีมีความหลากหลาย วิธีการดำเนินการยุ่งยากและซับซ้อน กระแสการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีดิจิทัล และสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัส Covid-19 ตลอดจนทักษะที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานในอนาคต สถานการณ์ดังกล่าว ล้วนเป็นความท้าทายที่สำคัญต่อการให้บริการผู้เสียภาษี อีกทั้ง ยังเป็นสาเหตุส่งผลให้เจ้าหน้าที่เกิดความเครียด ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานลดลง และไม่สามารถปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายได้ อิเล็กทรอนิกส์ที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ดังนั้น การวิเคราะห์กลยุทธ์การตลาดภายใน จึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการตอบสนองความต้องการของเจ้าหน้าที่กรมสรรพากรได้อย่างตรงจุด ซึ่งได้แก่ 1) การฝึกอบรมและพัฒนา โดยมุ่งเน้นการจัดฝึกอบรมและพัฒนา เสริมสร้างความรู้ทักษะและความชำนาญที่ทันสมัยเพื่อเตรียมความพร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวข้องกับการลักษณะงานแนวใหม่ ๆ ที่อาจเกิดขึ้น 2) การสนับสนุนจากองค์กร ปรับกระบวนการทำงานให้มีมาตรฐานชัดเจน ระบบขั้นตอนที่เหมาะสม ประเมินผลแก้ไขจุดบกพร่องได้อย่างทันที่ และจัดเตรียมอุปกรณ์นำเทคโนโลยีดิจิทัลมาพัฒนาระบบการให้บริการ อำนวยความสะดวกสนับสนุนการทำงานของเจ้าหน้าที่และพัฒนานวัตกรรมบริการ ที่เข้าถึงง่าย สะดวก รวดเร็ว ตรงกับความต้องการของผู้ปฏิบัติงานในทุกช่วงวัย ประกอบกับออกแบบระบบการให้บริการที่ตรงกับความต้องการเพื่อให้ผู้เสียภาษีได้รับความสะดวก รวดเร็ว

1.3 การวิเคราะห์กลยุทธ์การตลาดภายในด้วยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในกรมสรรพากร ผลการวิจัยพบว่า กรมสรรพากร วิเคราะห์และพิจารณาหน่วยงานภายในสังกัดของกรมทุก ๆ หน่วยงาน เริ่มตั้งแต่วิเคราะห์ระบบองค์กร ที่เป็นแกนหลักในการบริหารกรมสรรพากร ไม่ว่าจะเป็นวิสัยทัศน์ พันธกิจ นโยบาย กฎหมาย ระเบียบ วัฒนธรรมองค์กร ระบบการจัดการปฏิบัติการของกรมสรรพากร วิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อนขององค์กร ที่เป็นปัญหาส่งผลให้เจ้าหน้าที่ขาดแรงจูงใจและ

ไม่สามารถปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมาย เช่น 1) กรอบความคิด Mindset ของเจ้าหน้าที่ 2) ขาดการสื่อสารภายในที่มีประสิทธิภาพ 3) เงินเดือนและค่าตอบแทนน้อย 4) ความหลากหลายของอายุ การศึกษาดำรงตำแหน่งงาน 5) โครงสร้างพื้นฐานและกระบวนการทำงานขาดความทันสมัยและไม่เป็นระบบ 6) หน่วยงานภายในกรมทำงานแบบแยกส่วนต่างคนต่างทำ (Silo) และ 7) วัฒนธรรมองค์กรแบบราชการ

ดังนั้น การวิเคราะห์กลยุทธ์การตลาดภายใน จึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการตอบสนองความต้องการของเจ้าหน้าที่กรมสรรพากรได้อย่างครอบคลุม ได้แก่ 1) การสื่อสารภายใน มุ่งเน้นกระบวนการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารผ่านเครื่องมือการสื่อสารหลากหลายช่องทาง เพื่อให้มีความชัดเจนและทั่วถึง เกิดความเข้าใจและนำไปสู่การปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องทันเวลา ลดปัญหาการผิดพลาดในการทำงาน 2) การให้รางวัลและแรงจูงใจ ปรับระบบประเมินผลการปฏิบัติราชการ กำหนดตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายผลงาน มีความชัดเจนและเหมาะสมและเป็นธรรม สอดคล้องกับผลสัมฤทธิ์ของงานที่ได้รับมอบหมาย 3) การบริหารจัดการความหลากหลาย มุ่งเน้นการบริหารจัดการ เริ่มตั้งแต่การกำหนดเป้าหมายวิสัยทัศน์ในการยอมรับความหลากหลาย บูรณาการความรู้ความสามารถที่โดดเด่นของเจ้าหน้าที่ ประเมินผลการปฏิบัติงานที่มีความยืดหยุ่นในการประเมินผล เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของงานและความสามารถที่มีความแตกต่าง โดยปรับปรุงเปลี่ยนแปลงได้ตามสภาพแวดล้อมภายนอกที่เปลี่ยนไป 4) การสนับสนุนจากองค์กรให้ความสำคัญกับเจ้าหน้าที่เสมือนเป็นลูกค้าภายใน สนับสนุนกระบวนการทำงานที่มีมาตรฐานและจัดเตรียมอุปกรณ์ทันสมัย และนำเทคโนโลยีดิจิทัล พัฒนาการให้บริการสนับสนุนการทำงานของเจ้าหน้าที่ เพื่อช่วยส่งเสริมการให้บริการมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น 5) การเสริมสร้างพลังอำนาจ มอบอำนาจและให้อิสระในการทำงานอย่างเหมาะสมให้แก่เจ้าหน้าที่ เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการทำงาน สามารถให้บริการผู้เสียภาษี สะดวก รวดเร็ว และถูกต้อง 6) การประสานงานและบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงาน ต้องอาศัยความเชี่ยวชาญและความชำนาญเฉพาะด้านของแต่ละหน่วยงาน ร่วมกันคิด ร่วมกันทำงาน เพื่อให้บรรลุผลตามยุทธศาสตร์มุ่งผลสำเร็จและเป้าหมายของงานร่วมกัน

ทั้งนี้ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกและภาวะวิกฤต ต้องนำมาพิจารณาควบคู่กับการศึกษาสภาพแวดล้อมภายในกรมสรรพากร เพื่อสามารถปรับทิศทาง เป้าหมาย นโยบาย ให้เหมาะสมต่อสถานการณ์ สอดคล้องกับงานวิจัยของธนุตร์ เอี่ยมอร่าม (2559) สรุปไว้ว่า องค์กรจะประสบความสำเร็จในการทำการตลาดภายในได้นั้น ผู้บริหารจะต้องวิเคราะห์สภาพแวดล้อมในการดำเนินธุรกิจทั้งภายนอกและภายในเพื่อให้สามารถกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และวัตถุประสงค์ได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ที่องค์กรเผชิญอยู่

1.4 การบริหารจัดการการตลาดภายใน กรมสรรพากร ได้จำแนกแบ่งกลุ่มเจ้าหน้าที่ภายในองค์กร เพื่อตอบสนองความต้องการให้ครอบคลุมตรงจุด สนับสนุนกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) และนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาปรับใช้การทำงานแบบบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงาน รวมทั้งการประเมินผลการปฏิบัติงานจ่ายค่าตอบแทนและให้รางวัลต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ และผู้บริหารเข้ามาเป็นผู้ริเริ่มและทำให้ผู้ตามได้เห็นเป็นต้นแบบ (Role Model) ย่อมส่งผลผลักดันไปยังกระบวนการตลาดภายในให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัย อิศน์อุไร เตชะสวัสดิ์ (2552) สรุปไว้ว่า กระบวนการบริหารการตลาดภายใน สามารถนำเอากระบวนการบริหารการตลาดภายนอกมาประยุกต์ใช้

โดยแบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมขององค์กร 2) กำหนดกลุ่มพนักงานเป้าหมาย 3) การพัฒนากลยุทธ์การตลาดภายใน และ 4) การวางแผนปฏิบัติการและการควบคุมการตลาดภายใน

2. การศึกษาปัจจัยของการตลาดภายในที่ส่งผลต่อการมุ่งเน้นผู้เสียภาษีและคุณภาพการให้บริการ ผลการวิจัยพบว่า ความเห็นของผู้ให้ข้อมูลสำคัญยืนยันปัจจัยการตลาดภายในที่ส่งผลต่อการมุ่งเน้นผู้เสียภาษีและคุณภาพการให้บริการ ทั้ง 6 ปัจจัยตามที่ได้ศึกษาจากการทบทวนวรรณกรรมแนวคิดและทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้แก่ 1) การฝึกอบรมและพัฒนา 2) การสื่อสารภายใน 3) การให้รางวัลและแรงจูงใจ 4) การเสริมสร้างพลังอำนาจ 5) การบริหารจัดการความหลากหลาย และ 6) ภาวะผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง เมื่อได้นำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบความสัมพันธ์เพื่อหาปัจจัยที่อาจจะส่งผลต่อการมุ่งเน้นผู้เสียภาษีและคุณภาพการให้บริการ ที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า เมื่อวิเคราะห์และจัดกลุ่มข้อมูลใหม่ได้พบ 2 ปัจจัยสำคัญของการตลาดภายใน ได้แก่ 1) การสนับสนุนจากองค์กร และ 2) การประสานงานและบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงาน เนื่องจากเป็นปัจจัยที่ไม่ได้มีการกล่าวถึงในรายละเอียดของทั้ง 6 ปัจจัย ดังนั้น จากผลการวิจัย ผู้วิจัยสรุปปัจจัยของการตลาดภายในที่ส่งผลต่อการมุ่งเน้นผู้เสียภาษีและคุณภาพการให้บริการ ประกอบด้วยปัจจัย 8 ปัจจัย

2.1 การฝึกอบรมและพัฒนา (Training and Development) เป็นกระบวนการในการถ่ายทอดความรู้อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อให้เจ้าหน้าที่กรมสรรพากร มีทักษะ ความชำนาญและความสามารถในการปฏิบัติงานควบคู่ไปกับการสร้างจิตสำนึกที่ดีในการให้บริการของเจ้าหน้าที่สรรพากรที่สอดคล้องกับเป้าหมายของกรมสรรพากร สอดคล้องกับงานวิจัย Nigussie & Hiruy (2018) พบว่า ผลของการตลาดภายในที่มีต่อการมุ่งเน้นลูกค้าของพนักงานเอธิโอเปียแอร์ไลน์ พบว่า การตลาดภายในด้านการฝึกอบรมและพัฒนา มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญต่อการมุ่งเน้นลูกค้า สอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง อิทธิพลของการตลาดภายใน ที่ส่งผลต่อคุณภาพการให้บริการของพนักงานธนาคารประเทศเอธิโอเปีย พบว่า การตลาดภายใน ด้านการฝึกอบรมและพัฒนา มีอิทธิพลทางบวกต่อคุณภาพการให้บริการเช่นกัน (Dessalegn, 2019)

2.2 การสื่อสารภายใน (Internal Communication) กระบวนการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ ข่าวสาร ข้อมูล นโยบาย กฎหมาย ระเบียบ แนวทางการปฏิบัติงาน ผ่านเครื่องมือการสื่อสารหลากหลายช่องทาง เพื่อให้มีความชัดเจนและทั่วถึง เกิดความเข้าใจและนำไปสู่การปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องทันเวลาและต่อเนื่อง ลดปัญหาการผิดพลาดในการทำงาน ตรงตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของกรมสรรพากร สอดคล้องกับงานวิจัยของ Samen & Alshurideh (2012) ศึกษาผลกระทบของการตลาดภายในที่ส่งผลต่อคุณภาพการให้บริการ กรณีบริษัทยาในประเทศจอร์แดน พบว่า การตลาดภายใน ด้านการสื่อสารมีผลทางบวกต่อคุณภาพการให้บริการและสอดคล้องกับงานวิจัยผลกระทบของการตลาดภายในที่ส่งผลต่อการมุ่งเน้นลูกค้าของพนักงานธนาคารพาณิชย์ประเทศเอธิโอเปีย พบว่า การตลาดภายใน ด้านการสื่อสาร ส่งผลทางบวกต่อการมุ่งเน้นลูกค้า (Zerihun, 2017)

2.3 การให้รางวัลและแรงจูงใจ (Reward and Motivation) รูปแบบและวิธีการให้รางวัลตอบแทน ที่มีคุณค่าและมีความเป็นธรรม ยืดหยุ่นและเป็นไปได้ที่กรมสรรพากรมอบแก่เจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงาน ได้บรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ เพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจ และสร้าง

แรงจูงใจให้กับเจ้าหน้าที่กรมสรรพากร สอดคล้องกับงานวิจัยของ Choi & Woo Joung (2017) พบว่าการให้รางวัลมีผลทางบวกต่อการมุ่งเน้นลูกค้าของพนักงานบริการอุตสาหกรรมอาหารประเทศสหรัฐอเมริกา และสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง อิทธิพลของการตลาดภายใน ความพึงพอใจในงานต่อการให้บริการที่มีคุณภาพภาคสาธารณสุขประเทศยูกันดา Kowa, Wakibi & Ong'unya (2019) พบว่า การตลาดภายในด้านการให้รางวัลและแรงจูงใจ มีผลทางบวกต่อคุณภาพการให้บริการภาคสาธารณสุข

2.4 การเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment) การมอบอำนาจและให้อิสระในการทำงานอย่างเหมาะสมให้แก่เจ้าหน้าที่ เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการทำงาน สามารถให้บริการผู้เสียภาษีสะดวก รวดเร็ว และถูกต้อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ญญัฐ บุญด้วง และวรพล วัฒนานนท์ (2563) ศึกษาผลกระทบของการตลาดภายใน การบูรณาการโซ่อุปทานภายในและคุณภาพบริการภายใน ที่มีผลต่อความพึงพอใจของพนักงานในธุรกิจร้านสะดวกซื้อในประเทศไทย สรุปว่า ปัจจัยของการตลาดภายใน การเสริมสร้างพลังอำนาจ มีอิทธิพลทางบวกต่อคุณภาพบริการภายในมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ Khalili, Sameti & Sheybani (2016) ได้ศึกษาเรื่องการเสริมสร้างพลังอำนาจต่อการมุ่งเน้นลูกค้าของพนักงานธนาคารเตหะรานตะวันตก ผลการวิจัยพบว่า การเสริมสร้างพลังอำนาจมีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญต่อการมุ่งเน้นลูกค้าของพนักงาน

2.5 การบริหารจัดการความหลากหลาย (Diversity Management) เป็นความสามารถในการนำศักยภาพที่โดดเด่นของเจ้าหน้าที่ ที่มีความหลากหลาย มาสร้างคุณค่าให้กับกรมสรรพากร ด้วยรูปแบบของการบริหารจัดการที่แตกต่าง การบูรณาการความรู้ความสามารถที่โดดเด่น ความยืดหยุ่นในการประเมินผลการปฏิบัติงาน และความสามารถในการปรับตัวตามสภาพแวดล้อม ก่อให้เกิดสร้างสรรค์และการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้การดำเนินงานบรรลุตามเป้าหมาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ El-Said (2014) ศึกษาการสนับสนุนความคิดสร้างสรรค์และการบริหารจัดการความหลากหลายต่อคุณภาพการให้บริการของพนักงานโรงแรมประเทศอียิปต์ ผลการวิจัยพบว่า การบริหารจัดการความหลากหลายส่งผลทางบวกต่อคุณภาพการให้บริการของพนักงาน

2.6 ภาวะผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership) พฤติกรรมที่ผู้นำแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการบริหารจัดการที่ผู้นำมีอิทธิพลต่อผู้ตาม การปฏิสัมพันธ์ที่ผู้นำและผู้ตามมีต่อกันก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความเชื่อและทัศนคติของผู้ตาม สร้างแรงบันดาลใจ ทำให้เกิดการตระหนักรู้ในภารกิจ และวิสัยทัศน์ให้ความสำคัญกับผลประโยชน์ส่วนรวมและมุ่งที่จะบรรลุเป้าหมายร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Mahdikhani & Yazdani (2020) ศึกษาภาวะผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลงต่อคุณภาพการให้บริการธุรกิจ e-commerce พบว่า ภาวะผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลงมีผลกระทบเชิงบวกต่อคุณภาพการให้บริการอย่างมีนัยสำคัญ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Mostafa (2019) ศึกษาภาวะผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลงต่อการมุ่งเน้นลูกค้าของผู้จัดการและพนักงานร้านอาหารในสหราชอาณาจักร ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลงส่งผลทางบวกต่อการมุ่งเน้นลูกค้าของผู้จัดการและพนักงาน

2.7 การสนับสนุนจากองค์กร (Organizational Support) การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและกลยุทธ์ ให้ความสำคัญกับเจ้าหน้าที่กรมสรรพากรเสมือนเป็นลูกค้าภายใน สนับสนุนกระบวนการทำงาน ที่มีมาตรฐานและเป็นระบบ และการจัดเตรียมอุปกรณ์เครื่องมือที่ทันสมัยและ

นำเทคโนโลยีดิจิทัล มาพัฒนาระบบการให้บริการ อำนวยความสะดวกและสนับสนุนการทำงานของเจ้าหน้าที่ เพื่อช่วยส่งเสริมการให้บริการมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ Samen & Alshurideh (2012) ศึกษาการตลาดภายในที่ส่งผลต่อคุณภาพการให้บริการ กรณีศึกษาบริษัทเภสัชกรรมยาในประเทศจอร์แดน พบว่า การตลาดภายใน ด้านการสนับสนุนจากองค์กรมีผลทางบวกต่อคุณภาพการให้บริการ

2.8 การประสานงานและบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงาน (Interfunctional Coordination & Intergration) การบริหารงานแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ อาศัยความเชี่ยวชาญและความชำนาญเฉพาะด้านของแต่ละหน่วยงาน ร่วมกันคิด ร่วมกันทำ เสริมสร้างประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนินงานเป็นหลัก มุ่งผลสำเร็จและเป้าหมายของงานร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย Prasertsomboon & Saijam (2015) ศึกษาเกี่ยวกับโมเดลกลยุทธ์การตลาดบริการของร้านอาหารฮาลาลไทยเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ผลการวิจัยพบว่า การตลาดภายในด้านการประสานงานและบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงาน ส่งผลทางบวกต่อคุณภาพการให้บริการ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงทฤษฎี

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพที่ศึกษาปัจจัยของการตลาดภายในต่อการมุ่งเน้นผู้เสียภาษีและคุณภาพการให้บริการในบริบทขององค์การภาครัฐ โดยผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า ปัจจัยของการตลาดภายใน มีจำนวน 6 ปัจจัย ได้แก่ การฝึกอบรมและพัฒนา การสื่อสารภายใน การให้รางวัลและแรงจูงใจ การเสริมสร้างพลังอำนาจ การบริหารจัดการความหลากหลาย และภาวะผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง อย่างไรก็ตาม ในสถานการณ์ปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ผู้วิจัยพบตัวแปรที่มีความสำคัญต่อการตลาดภายใน การเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเพิ่มเติมอีก 2 ปัจจัย ได้แก่ การสนับสนุนจากองค์กร และการประสานงานบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันในการส่งเสริมการตลาดภายในของกรมสรรพากร ที่ส่งผลต่อคุณภาพการให้บริการจากการตลาดภายในองค์กร ให้มีการบริการที่มีคุณภาพมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปปฏิบัติ

2.1 ประโยชน์ต่อกรมสรรพากร

การนำแนวทางการตลาดภายในมาปรับใช้ ทำให้ผู้บริหารกรมสรรพากรเห็นคุณค่าและความสำคัญของบุคลากรมากยิ่งขึ้น ซึ่งหากนำปัจจัยของการตลาดภายใน จากผลงานวิจัยนี้ นำมาวางแผนกลยุทธ์การตลาดภายใน เพื่อปิดจุดอ่อนของแต่ละปัจจัยของการตลาดภายในได้สำเร็จอย่างต่อเนื่อง ย่อมทำให้กรมสรรพากรได้บุคลากรที่สามารถในการปฏิบัติงาน เข้าใจถึงวิสัยทัศน์ พันธกิจของกรมสรรพากร มีขวัญกำลังใจที่ดีและความสามารถในการส่งมอบบริการที่มีคุณภาพตรงต่อความต้องการที่แท้จริงของผู้เสียภาษีจนสามารถสร้างความพึงพอใจและพัฒนาเป็นความผูกพันระหว่างกรมสรรพากรกับผู้เสียภาษีได้ในระยะยาว

2.2 ประโยชน์ต่อเจ้าหน้าที่กรมสรรพากร

การนำปัจจัยของการตลาดภายในจากผลการวิจัยนี้ มาเป็นแนวทางบริหารการตลาดภายในของกรมสรรพากร ย่อมทำให้เจ้าหน้าที่ที่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีความสุขในการปฏิบัติงาน เพราะการปฏิบัติงานภายใต้การมีขวัญกำลังใจที่ดี มีความเข้าใจที่ถูกต้องต่อกรมสรรพากร และเข้าใจดีว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการให้บริการและการส่งมอบความพึงพอใจแก่ผู้เสียภาษี

2.3 ประโยชน์ต่อผู้เสียภาษี

การที่กรมสรรพากรและเจ้าหน้าที่กรมสรรพากร ให้ความสำคัญต่อการมุ่งเน้นผู้เสียภาษีและคุณภาพการให้บริการ ย่อมทำให้ผู้เสียภาษีได้รับการบริการที่มีคุณภาพ ตรงต่อความต้องการที่แท้จริง จนสามารถสร้างความพึงพอใจและพัฒนาเป็นความผูกพันระหว่างกรมสรรพากรกับผู้เสียภาษีได้อย่างยั่งยืน

3. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรมีการศึกษาวิเคราะห์สถานการณ์ภายนอกองค์กรและภาวะวิกฤตที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ พิจารณาควคู่กับสภาพแวดล้อมภายในองค์กรมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลทำให้การมุ่งเน้นผู้เสียภาษีและคุณภาพการให้บริการของกรมสรรพากร มีประสิทธิภาพมากขึ้น

3.2 ควรมีการนำผลการค้นพบในเชิงคุณภาพไปศึกษาในการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อทดสอบโมเดลอิทธิพลของการตลาดภายในที่ส่งผลต่อการมุ่งเน้นผู้เสียภาษีและคุณภาพการให้บริการ บทบาทของวัฒนธรรมองค์การแบบราชการฐานตัวแปรกำกับ ประยุกต์ใช้กับบริบทขององค์กรภาครัฐอื่น ๆ เพื่อหาแนวทางของแต่ละปัจจัยที่ส่งผลต่อการมุ่งเน้นผู้รับบริการและคุณภาพการให้บริการดังกล่าวได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากที่สุด

เอกสารอ้างอิง

- กรมสรรพากร. (2561). รายงานประจำปี 2561. เข้าถึงได้จาก <http://www.rd.go.th>
- กรมสรรพากร. (2563). รายงานการบริหารทรัพยากรบุคคล ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 กรมสรรพากร. เข้าถึงได้จาก <http://www.rd.go.th>
- จันทร์ธิดา ศรีกระจำง, ธนกร สิริสุคันธา, และปิยนิษฐ์ โชติวนิช. (2559). กลยุทธ์การตลาดภายใน ความพึงพอใจในการทำงาน ความผูกพันต่อองค์กร ผลการปฏิบัติงานของบุคลากร โรงพยาบาล เอกชนไทย. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา, 11(1), 155-171.
- ธนุตร์ เอี่ยมอร่าม. (2559). การจัดการตลาดภายใน: แหล่งกำเนิดของความได้เปรียบในการแข่งขันภายในองค์กร. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยธนบุรี, 10(21), 104-116.
- ณัฏฐ์ บุญด้วง และวรพล วัฒนานนท์. (2563). ผลของการตลาดภายใน การบูรณาการโซ่อุปทานภายใน และคุณภาพการบริการภายในที่มีผลต่อความพึงพอใจของพนักงานในธุรกิจร้านสะดวกซื้อในประเทศไทย. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม, 10(2), 9-16.
- อัสน์อุไร เตชะสวัสดิ์. (2552). แนวคิดการตลาดภายในเพื่อประสิทธิผลทางการตลาดขององค์กร. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, 29(1), 189-204.

- Abbas R. A., & Riaz M. T. (2018). The effect of internal marketing dimensions on organizational commitment of employees: An Investigation among Private Banks in Faisalabad, Pakistan A study based on different dimensions of internal marketing). *European Online Journal of Natural and Social Sciences*. 7(1), 147-165. Retrieved from <https://www.researchgate.net/publication/322899162>
- Akbari, M., Seyyed Amiri, N., Imani, S., Rezaeei, N. & Foroudi, P. (2017). Why leadership style matters: a closer look at transformational leadership and internal marketing. *The Bottom Line*, 30(4), 258-278.
- Berhanu L. (2020). *The Effect of Internal Marketing on Employees' Customer Orientation in Case of Dashen Bank*. (Master's thesis). St. Mary University. Ethiopia.
- Bruin L. D., Lombard M. R., & Heydenrych C. D. M. (2020). Internal marketing, service quality and perceived customer satisfaction An Islamic banking perspective. *Journal of Islamic Marketing Emerald Publishing Limited*. 12(1), 199-224. Retrieved from <https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/JIMA-09-20190185/full/html> doi.org/10.1108/JIMA-09-2019-0185
- Choi E.K. & Joung H.W. (2017). Employee job satisfaction and customer-oriented behavior: A study of frontline employees in the foodservice industry. *Journal of Human Resources in Hospitality & Tourism*, 16(3), 235-251.
- Dessalegn M. (2019). *The Effect of Internal Marketing on Service Quality: An Empirical Study of the Banking Industry in Ethiopia*. Master Thesis, Addis Ababa University. Ethiopia.
- Kowa J.B., Wakibi A., & Ong'unya G.O. (2019). The Effect of Internal Marketing on Quality Health Service Delivery in the Public Sector: A Case Study of a Local Government in Uganda. *African Journal of Business Management*. doi: 10.5897/AJBM2019.8789
- Kundu S. C., & Mor A. (2016). Effect of Diversity Management on Employees' organizational Commitment: A Study of Indian Organisations. *Journal of Strategic Human Resource Management*. 5(1), 16-22.
- Nigussie Y., & Hiruy Y. M. (2018). Effects of Internal Marketing on Employees' Customer Orientation in Ethiopian Airlines. *Journal of Marketing and Consumer Research*, 43, 45-54.
- Rihayana I. G., Salain P. P. P., & Rismawan P. A. E. (2021). Internal Marketing as a Basic in Building Job Satisfaction and Service Quality in Non-Star Hotel in Denpasar. *International Journal of Applied Business and International*, 6(2), 13-24.

- Salehzadeh R., Pool J. K., Tabaeian R. A., Amani M., & Mortazavi M. (2017). The Impact of Internal Marketing and Market Orientation on Performance: An Empirical Study in Restaurant Industry. *Emerald publishing Limited*. doi/10.1108/MBE-02-2016-0009/full/htmldoi.org/10.1108/MBE-02-2016-0009
- Sarker Md. A. R., & Ashrafi D. M. (2018). The relationship between internal marketing and employee job satisfaction: A study from retail shops in Bangladesh. *Journal of Business and Retail Management Research*, 12(3), 149-159.
- Sohail M.S., & Jichul J. (2017). Understanding the relationships among internal marketing practices, job satisfaction, service quality and customer satisfaction: An empirical investigation of Saudi Arabia's service employees. *International Journal of Tourism Sciences*, 17(2), 67-85.
- Thamkuekool N. (2020). Influence of Transformational Leadership on Internal Marketing and Organizational Commitment. *Panyapiwat Journal*, 12(3), 63-74.
- Zoghby J. C. (2022). *The Diversity Ecosystem : Toward An Understanding of Its Role on Internal Marketing In Diversity Goals and Outcomes*. Doctor of Philosophy Dissertation, University of South Alabama. USA.
- Zerhiun B. (2017). *Effect of Internal Marketing on Employees' Customer Orientation* (A Case of Commercial Bank of Ethiopia). Master Thesis, Addis University. Ethiopia.

A proposal For a Study on the Thai Traditional Food Market in Chinese

Received: 20 November 2022

Revised: 20 March 2023

Accepted: 1 May 2023

Guiyu Su, Institute of Science Innovation and Culture (ISIC),
Rajamangala University of Technology Krungthep
Pharatt Run, Institute of Science Innovation and Culture (ISIC),
Rajamangala University of Technology Krungthep

Abstract: *Thailand is a famous tourist country, where the local cuisine is very characteristic of Southeast Asia, and some of the traditional foods made from local ingredients are low in oil and salt, which are healthy foods with outstanding nutritional value. In today's society, Thailand's healthy traditional food has received a lot of attention and many tourists say that it has left a deep impression on them and that Thai traditional food will be one of the important factors for them to return to Thailand again. Therefore, this study aims to discuss the theoretical basis related to Thailand's healthy food tourism market, and to provide some reference suggestions for the future research direction of Thailand's traditional food tourism market. Provide some reference suggestions.*

Keywords: Proposal; Thai Tourism; Traditional Food; Marketing

Introduction

Rapid urbanization coupled with intensive production and consumption systems and rapid lifestyle changes has led to an increase in non-communicable chronic diseases, the re-emergence of infectious diseases, environmental degradation, and lifestyle changes (Chalip, Green & Hill, 2003). There are also increasing reports of unhealthy dietary patterns, high saturated fat, high salt intake, high-calorie diets, and low fiber, leading to different health problems in different regions (Castro, Armario & Ruiz, 2007). Access to adequate nutritious food is an essential element of good health and a major challenge in the face of the global trend towards dietary simplification. The shift in diet structure has crossed all parts of society, as evidenced by the reliance on street food and fast food increasing the globalized food chain (Baloglu & McCleary, 1999; Liao, Thi & Nophea, 2022). These have led to various health and public health system challenges. This requires us to revisit healthy traditional foods and localized production and consumption systems.

Thailand is one of the most attractive tourist destinations in the world (Byon & Zhang, 2010). In addition to beaches and shopping activities, the Thai government is now promoting the country as the “kitchen of the world”. A Thai proverb is “fish in the water, rice in the field” (Leelayouthayotin, 2004). Thailand is an agricultural country that produces agricultural products throughout the year due to favorable climatic conditions. It is known for its food production and is recognized as an important food exporter (Botha, Crompton & Ki, 1999; Bigne, Sanchez & Sanjez, 2001). In addition, Thailand's many fruit varieties continue to attract the interest of individuals from many countries around the world. Thai food is an attractive and delicious delicacy (Cohen & Avieli, 2004). Some traditional foods made from local ingredients are even more lower in oil and salt. Their

delicate presentation combined with high nutritional value can be described as healthy traditional foods with distinct, delicious, and unique flavors that can impress as an exotic culinary art (Kosulwat, 2002).

Regarding the application of tourism, the role of food can be to enhance the destination's marketing. Different types of food being consumed and associated with a specific location can be a way to promote and market the destination—marketing destinations (Baker & Crompton, 2000). Asia represents great geographic, socioeconomic, biological, and cultural diversity. This is also reflected in the dietary diversity of traditional foods (Jermnak, Yurayart, Poapolathep, Imsilp & Tanhan et al. 2020). Traditional foods have been cultivated, maintained, and promoted since ancient times. They have been biogeographically diverse and often community-specific since ancient times. They are part of food cultures preserved and practiced in their original forms, flavors, and expressions. They are a direct reflection of the community's heritage, history/civilization and culture. A rich resource is preserved for local social, economic, cultural and agricultural reasons (Kumthip, Khamrin, Yodmeeklin & Maneekarn, 2020). They are considered positive health effects due to dynamic adaptation to the local cultural context and refinement through empirical observation over generations. This health-related cultural knowledge may be associated with specific agricultural practices (Beardsworth & Keil, 1997; Jansuwan & Zander, 2021).

Literature review

Eating is one of the physiological needs of human beings. Food and beverage expenditures account for one-third of tourism expenditures (Meler & Cerovic, 2003). Since a country's food is conditioned by environmental factors and influenced by social, cultural, and religious backgrounds (McIntost, 1995; Sangkumchaliang & Huang, 2012), Thai food is a mixture of Eastern and Western food, incorporating some Thai Buddhist principles (Banwell et al., 2013). A survey conducted by the Research Center of Bangkok University revealed that the rich appearance, aroma, color and taste of Thai traditional food is one of the most attractive aspects of Thailand for foreign tourists. 63.3% of international tourists are attracted mainly by Thai food (Public Relations, 2011).

A destination is a tourism product and service that provides a holistic experience and cultural context (Funchs & Weiermair, 2003). Destination managers should enhance the attractiveness and its development direction. One of the key elements of successful destination marketing is creating visitor satisfaction. It influences tourists' choice of destination and decision to revisit (Yoon & Uysal, 2005). Food tourism has been defined as “visits to primary and secondary food producers, food festivals visit primary and secondary food producers, food festivals, restaurants and specific locations to taste food and experience specialty food attributes (Hjalager & Richards, 2002). Food is an attraction, a product component, an experience, and a cultural phenomenon (Tikkanen, 2007). According to data that has been studied, more than sixty percent (63%) of leisure travelers and 85% of culinary travelers prefer to try new restaurants most nights of their trip (Stewart, Bramble & Ziraldo, 2008). Eating habits help tourists understand the differences between their own culture and the culture of their destination (Hegarty & O'Mahoney, 2001). The diet of a group of people can help them understand the social and economic lifestyle of a destination or a country (Etchner & Ritchie, 1991; Department of Tourism,

2010). Travelers are always looking for something different and authentic. For example, China has a wide variety of food, and Japan has a unique type of food and a unique style of service (Chi & Qu, 2008). Most travelers revisit a destination for its cuisine, and food is one factor contributing to overall traveler satisfaction ((Dwyer, 2003; Choi & Chu, 2001). In addition, local food habits and table manners also influence tourists' perceptions of a destination (Cohen & Avleli, 2004; Phadungjit & Pimdee, 2020), and providing reliable and responsive service can increase a destination's competitive advantage. The destination's competitive advantage as a marketing tool (Dwyer, 2003). Poor quality and service failures can negatively impact health, disrupt travel, and damage a destination's reputation (Pendergast, 2006). In addition, money spent on food at events directly correlates with satisfaction and willingness to revisit (Fuchs & Weiermair, 2003; Lee, 2021).

Interview Date

Today, Thai restaurants and Thai food can be found almost everywhere in the world. This is especially true in large cities like Bangkok. Food quality may be one factor that motivates tourists to return to a destination, and tourists' intention to revisit can be explained and predicted by the perceived value and satisfaction of the food (Kim et al., 2011). The authors selected a total of 20 tourists from the United States, Laos, Cambodia, China, and Vietnam, all of whom had stayed in Thailand for 7-30 days. Through face-to-face or telephone interviews, three Thai eco-healthy foods were selected as the favorite traditional foods of these 20 tourists: papaya salad, vegetable rolls, and coconut chicken soup. These three foods are theoretically healthy because they are fresh, low-calorie, and prepared in a low oil and low salt way.

a. Papaya Salad(Som Tum)

Spicy papaya salad (Som tum) is made from green papaya, a diamond-shaped tropical fruit usually in shades of orange-red, yellow-green and yellow-orange, with a rich orange flesh. It is a popular dish in northeastern Thailand, and its combination of spicy, sour and sweet flavors makes it a classic dish. The ingredients are green papaya, bird's eye chili, palm sugar, garlic, lime, tomato, fish sauce, roasted peanuts, dried shrimp, salted crab, praline (fermented fish), yard long beans, and shrimp paste.

New recipes with various fruits are now also popular among the younger generation. The main health benefit is that it is rich in dietary fiber, which contributes to digestive health. This dish is useful for people who do not like to eat individual vegetables.

b. Vegetable rolls

Vegetable rolls are easy to make with fresh ingredients. To make them, flour is added to eggs, milk and salt and beaten into a thin batter, and then the beaten batter is made into a rice skin. Carrots, lettuce, cucumber and bean sprouts are then shredded and rolled in the prepared rice crust. With less oil and salt, vegetable rolls are known for their low calorie content, making them one of the more famous low-calorie snacks in Thailand.

c. Chicken soup with coconut milk

Delicious and nutritious chicken soup with coconut milk is an authentic Thai dish. Coconut milk is a common ingredient in Thailand. Chicken stewed in coconut milk is used as the base of the soup, with mushrooms, tomatoes and other side dishes to add freshness and flavor, and ingredients such as southern ginger, lemongrass, coriander, morning glory, fish sauce and lime juice to soften the sweetness.

Objectives and Methodology

The primary data was obtained by searching 24 articles on Google Scholar related to Chinese tourists' impressions and consumption experiences of Thai traditional foods. The secondary data were based on in-depth interviews with eight Chinese tourists who had been to Thailand more than once based on key words such as "impressions", "consumption experience", "nutritional value" and "food color and flavor".

Through the recipes mentioned in the literature and the consumption experiences of Chinese tourists who have visited Thailand, three most popular recipes were selected: papaya salad, vegetable rolls and chicken soup with coconut milk. And the information obtained from the literature review and interviews were collected and organized to establish a SWOT analysis of the Thai traditional food tourism market and to provide a feasible research framework for future research on the Thai traditional food tourism market.

SWOT Analysis for the traditional food market

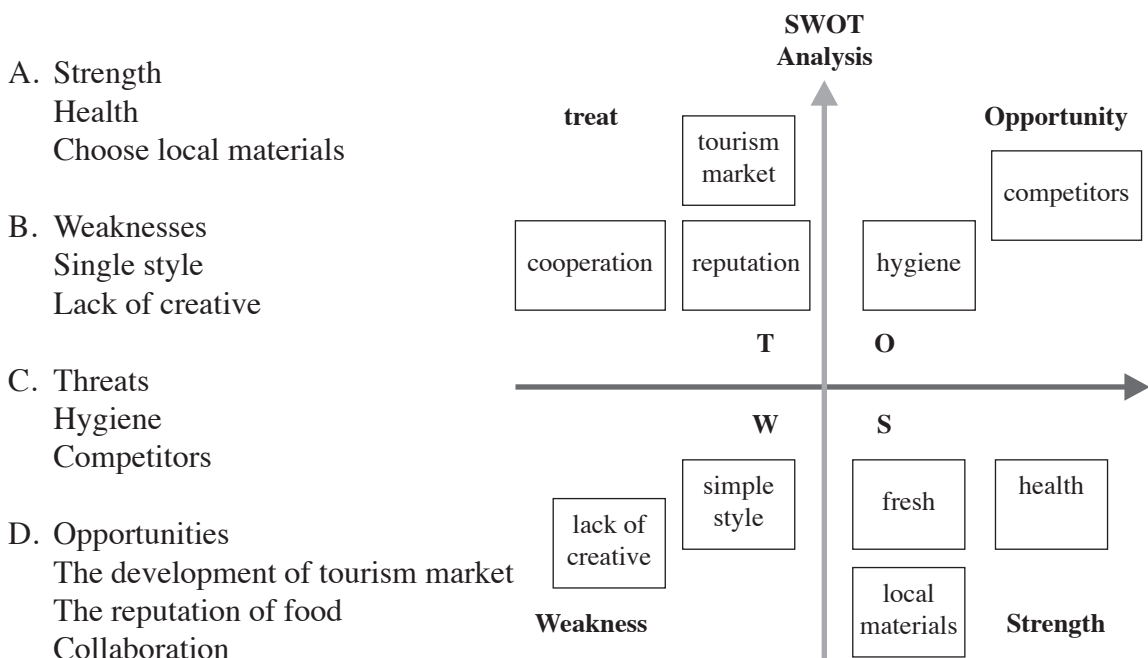

Figure 1: Thai traditional food market SWOT analysis

a. Strength

Health: Most Thai traditional foods are cooked with less oil and salt, and long-term use of less oil and salt provides better cardiovascular protection (Sangkumchaliang & Huang, 2012), so Thai traditional foods are healthier in terms of cooking methods.

Freshness: Traditional Thai foods are unique, combining various flavors, and are known for their richness and passionate use of fresh herbs and spices (Suklaew, Han, Chusak, Lin, Wu & Wang, et al., 2022). Traditionally, Thai food uses seasonal vegetables, such as carrots and lettuce in vegetable rolls, so the ingredients are chosen fresh.

Choose local materials: In Thailand, intricacy, attention to detail, texture, color, and flavor, and the use of ingredients with medicinal value and good flavor are key to the

culinary tradition. Thai food has become widely known and has gained more international recognition (Bigne, Sanchez, & Sanjez, 2001). Since Thai traditional food is a harmonious combination of flavors and medicinal values, the flavors are unique and diverse with the extensive use of locally produced herbs and spices.

b. Weaknesses

Single style: Because Thai traditional snacks have a relatively long history and have been passed down from generation to generation in terms of preparation methods and cooking styles, they are relatively homogeneous in form (Baker & Crompton, 2000). Even the most delicious food, if eaten repeatedly and frequently, can cause boredom and a sense of indifference.

Lack of creativity: While traditional Thai snacks are prepared relatively homogeneous and thus tend to bore long-time visitors, most long-established Thai restaurants innovate only in the form of service but still use more traditional cooking and preparation methods (Choi & Chu, 2001). However, it remains to be seen whether this is due to the fact that traditional flavors are more popular.

c. Threats

Hygiene: Food tourism is a very customer-oriented activity and therefore food safety remains the most issue, but since Thailand is still a developing country in Southeast Asia, there are still some problems in food hygiene regulation and sometimes more attention and improved hygiene management is needed (Hui & Wan, 2003).

Competitors: Due to the geography of Southeast Asia, the food habits in Southeast Asia are relatively similar, and Thailand is only one country in Southeast Asia and cannot be entirely unique if it relies only on traditional foods to attract tourists (Hjalager & Richards, 2002), so Thailand also needs to pay attention to its competitors in neighboring countries, such as Laos, Vietnam, and Malaysia. Therefore, Thailand needs to pay attention to which have similar food habits to find more competitive food characteristics.

d. Opportunities

The development of the tourism market: The Kingdom of Thailand consists of 76 provinces, covers an area of 513,120 square kilometers and has a population of over 68 million, making it a world-renowned tourist mecca. It can be said that the development of tourism has also led to the development of traditional Thai food (Huang, 2012).

The reputation of food: Thai food appeals to the eye, the nose and the palate. Thai cooking can be defined as an art and an essential part of Thailand's cultural heritage. Thai chefs pay close attention to detail in every step of food preparation, which is why Thai cooking is an important part of the country's cultural heritage, with a long history and worldwide fame (Goodwin, Wiwattanapantuwong, Tuicomepee, Suttiwan & Ben-Ezra, 2021).

Collaboration: traditional Thai food is made from mainly vegetables and herbs such as lemongrass, galangal, basil, and garlic. What makes Thai food special is its ability to embody three fundamental values: nutrition, culture, and medicinal food. Thai traditional food uses fresh ingredients as well as extensive use of herbs and spices with trained cooking methods and presentation techniques, (Chalip, Green & Hill, 2003). Thus, food marketers can establish business partnerships with local vegetable and herb merchants, creating a win-win situation for industry-to-industry cooperation.

Discussion

Thai traditional food not only owns nutritious and healthy characteristics, but also brings economic development to the country. Respondents' feedback indicated that health, adventure, natural resources, and cultural factors were the main reasons for visiting the destination and trying local traditional foods.

The results of this study show that tourists consider the image of Thai traditional food to be at a high level. Most of them indicated they would like to visit Thailand again and try traditional Thai food again (Choi & Chu, 2001). The physical need for food is one of the motivations for food tourism, and tourists and travellers worldwide are interested in food. Food can be seen as a tourist attraction in the places they visit (Hjalager & Richards, 2002). Destination managers must understand the importance of developing a positioning strategy for a tourism destination. The positioning strategy for a tourism destination is to identify and exploit new opportunities that are attractive, economical, and sustainable (Ibrahim & Gill, 2005). Understanding visitors' perceptions of a destination's image and designing activities to serve the needs and satisfy the target market can lead to a competitive advantage. Some researchers state that a destination's image should be an attribute-based component that identifies the destination's relative strengths and weaknesses and helps to develop potential niche markets because destination image positively impacts visitors (Bigne et al., 2001). Increased tourist satisfaction is a good predictor of willingness to repurchase, ultimately benefiting the destination (Baker & Crompton, 2000).

In summary, the Thai traditional food tourism market has great potential. Still, since there are relatively few previous studies, the author proposes research directions affecting Thai traditional food tourism, as shown in Figure 5, hoping to make some suggestions for the future of Thai traditional food tourism or Thai tourism.

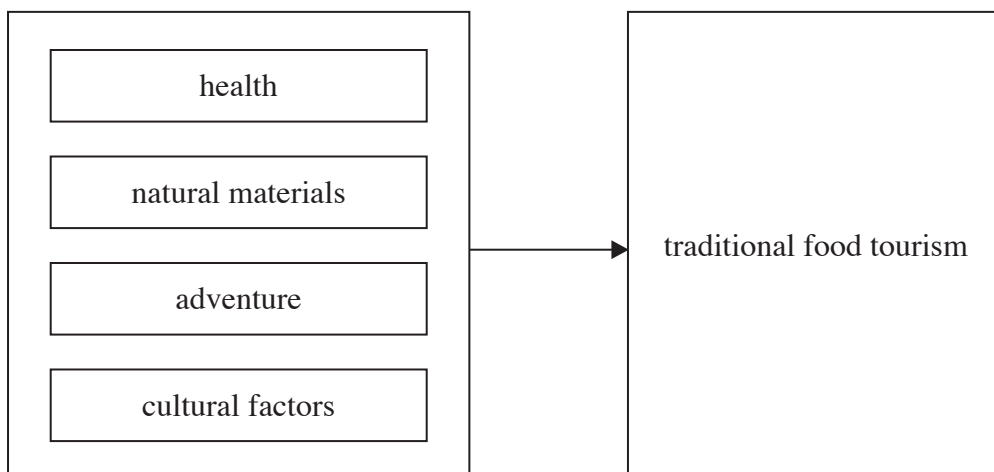

Figure 2: Factors affecting traditional food tourism

References

Baker, D.A., & Crompton, J.L. (2000). Quality, satisfaction and behavioral variables. *Annals of Tourism Research*, 27(3), 785-804.

- Baloglu, S., & McCleary, K.W. (1999). A model of destination image formation. *Annals of Tourism Research*, 35, 868-897.
- Beardsworth, A., & Keil, T. (1997). *Sociology of the Menu*. London: Routledge.
- Bigne, E.J., & Sanchez, I.M., & Sanjez, J. (2001). Tourism image, evaluation variables and after-purchase behavior: inter-relationship. *Tourism Management*, 22, 607-616.
- Botha, C., Crompton, J., & Ki, S. (1999). Developing a revised competitive strategy for sun/lost city, South Africa. *Journal of Travel Research*, 37(2), 341-352.
- Byon, K.K., & Zhang, J.J. (2010). Development of a scale measuring destination image. *Marketing Intelligence & Planning*, 28(4), 508-532.
- Castro, C.B., Armario, E.M., & Ruiz, D.M. (2007). The influence of market heterogeneity on the relationship between a destination's image and tourists' future behavior. *Tourism Management*, 28, 175-187.
- Chalip, L., Green, B.C., & Hill, B. (2003). Effects of sport event media on destination image and intention to visit. *Journal of Sport Management*, 17, 214-234.
- Chi, C., & Qu, H. (2008). Examining the structure relationships of destination image and destination loyalty: an integrated approach. *Tourism Management*, 29, 624-636.
- Choi, T.Y., & Chu, R. (2001). Determinants of hotel guests' satisfaction and repeat patronage in the Hong Kong hotel industry. *International Journal of Hospitality Management*, 20(3), 277-297.
- Cohen, E., & Avieli, N. (2004). Food in tourism: attraction and impediment. *Annals of Tourism Research*, 31(4), 755-778.
- Department of Tourism. (2010). *Tourists arrival in Thailand*. Retrieved from http://www.tourism.go.th/2010/upload/filecenter/file/stat_2553/Update%20on%203Aug%2054/East.pdf
- Dwyer, K. (2003). Destination competitiveness: determinants and indicators. *Current Issues in Tourism*, 6(5), 369-414.
- Etchner, C., & Ritchie, B. (1991). The meaning and measurement of a destination image. *Journal of Tourism Studies*, 2(2), 2-12.
- Fuchs, M., & Weiermair, K. (2003). New perspective of satisfaction research in tourism destinations. *Tourism Review*, 58(3), 6-14.
- Gartner, W.C. (1993). Image formation process. *Journal of Travel & Tourism Marketing*, 2(2/3), 191-215.
- Hair, J., Anderson, R., Tatham, R., & Black, W. (2005). *Multivariate Data Analysis* (6th Ed.) New Jersey: Prentice Hall.
- Hall, M., & Mitchell, R. (2005). Gastronomic tourism: comparing food and wine tourism experiences, in Novelli, M. (Ed.), *Niche Tourism, Contemporary Issues, Trends and Cases*, Elsevier, Barking.
- Hegarty, J.A., & O'Mahoney, G.B. (2001). Gastronomy: a phenomenon of cultural expressionism and an aesthetic for living. *International Journal of Hospitality Management*, 20(1), 3-13.
- Hjalager, A., & Richards, G. (Eds) (2002). *Tourism and Gastronomy*. London: Routledge.
- Hu, Y., & Ritchie, J.R.B. (1993). Measuring destination attractiveness: A contextual approach. *Journal of Travel Research*, 32(2), 25-34.

- Hui, T.K., & Wan, T.W.D. (2003). Singapore's image as a tourist destination. *International Journal of Tourism Research*, 5, 305-313.
- Hunt, J.D. (1975). Image as a factor in tourism development. *Journal of Travel Research*, 13(3), 1-7.
- Ibrahim, E.E., & Gill, J. (2005). A positioning strategy for a tourist destination, based on analysis of customers' perceptions and satisfactions. *Marketing Intelligence & Planning*, 23(2), 172-188.
- Kim Y.H., Kim, M., Goh, K.B., & Antun, M.J. (2011). The role of money: the impact on food tourists' satisfaction and intention to revisit food events. *Journal of Culinary Science & Technology*, 9(2), 85-98.
- Kim, Y.H., Goh, B.K., & Yuan, J. (2010). A development of a multi-dimensional scale for measuring the motivation factors of food tourists at a food event: what does motivate people to travel? *Journal of Quality Assurance in Hospitality and Tourism*, 11(1), 56-71.
- Kim, Y.H., Kim, M., Ruetzler, T., & Taylor, J. (2010). An examination of festival attendee's behavior using SEM. *International Journal of Event and Festival Management*, 1(1), 86-95.
- Kozak, M. (2001). Repeaters' behavior at two distinct destinations. *Annals of Tourism Research*, 28(3), 784-807.
- McIntosh, R. (1995). *American food habits in historical perspective*. Westport, CT: Praeger.
- Meler, N., & Cerovic, Z. (2003). Food marketing in the function of tourist product development. *British Food Journal*, 105(3), 175-192.
- Mykletun, R.J., Crotts, J.C., & Mykletun, A. (2001). Positioning an island destination in the peripheral area of the Baltics: a flexible approach to market segmentation. *Tourism Management*, 22(5), 493-500.
- Obenour, W., Lengfelder, J., & Groves, D. (2005). The development of a destination through the image assessment of six geographic markets. *Journal of Vacation Marketing*, 11, 107-119.
- Pendergast, D. (2006). Tourist gut reactions: food safety and hygiene issues, in Wilks, J., Pendergast, D., & Leggat, P. (Eds). *Tourism in Turbulent Times: towards Safe Experiences for Visitors*, Amsterdam: Elsevier, pp.143-154.
- Pomero, P. (2005). Travelers explore new world of culinary tourism. *Nation's Restaurant News*, 39(26), 3-5.
- Reynolds, P. (1993). Food and tourism: towards an understanding of sustainable culture. *Journal of Sustainable Tourism*, 1(1), 48-54.
- Rimington, M., & Yuskel, A. (1998). Tourist satisfaction and food service experience: results and implications of an empirical investigation. *Anatolia*, 9(1), 37-57.
- Stewart, J.W., Bramble, L., & Ziraldo, D. (2008). Key challenges in wine and culinary tourism with practical recommendations. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, 20(3), 302-312.
- Tarek, S. (2008). *Advances in Computer and Information Sciences and Engineering*. USA: Springer.
- The Government Public Relation Department. (2011). Thai Food Cited as the Most Attractive to International Tourists. Retrieved from http://thailand.prd.go.th/view_inside.php?id=5448 (August 24, 2011).

- Tikkanen, I. (2007). Maslow's hierarchy and food tourism in Finland: five cases. *British Food Journal*, 109(9), 721-734.
- Uysal, M., Chen, J., & Williams, D. (2000). Increasing state market share through a regional positioning. *Tourism Management*, 21(1), 89-96.
- Yoon, Y., & Uysal, M. (2005). An examination of the effects of motivation and satisfaction on destination loyalty: a structural model. *Tourism Management*, 26, 45-56.
- Leelayouthayotin, L. (2004). *Factors influencing online purchase intention: The case of health food consumers in Thailand* (Doctoral dissertation, University of Southern Queensland).
- Kosulwat, V. (2002). The nutrition and health transition in Thailand. *Public health nutrition*, 5(1a), 183-189.
- Sangkumchaliang, P., & Huang, W. C. (2012). Consumers' perceptions and attitudes of organic food products in Northern Thailand. *International Food and Agribusiness Management Review*, 15(1030-2016-82915), 87-102.
- Banwell, C., Dixon, J., Seubsman, S. A., Pangsap, S., Kelly, M., & Sleight, A. (2013). Evolving food retail environments in Thailand and implications for the health and nutrition transition. *Public health nutrition*, 16(4), 608-615.
- Phadungjit, S., & Pimdee, P. (2020). *Antecedents to Thai health food restaurant guest loyalty: A SEM analysis*.
- Jermnak, U., Yurayart, C., Poapolathep, A., Poapolathep, S., Imsilp, K., & Tanhan, P., et al. (2020). Evaluation of aflatoxin concentrations and occurrence of potentially toxigenic fungi in imported chia seeds consumed in Thailand. *Journal of food protection*, 83(3), 497-502.
- Kumthip, K., Khamrin, P., Yodmeeklin, A., & Maneekarn, N. (2020). Prevalence and genetic characterization of aichivirus in environmental waters in Thailand. *Food and Environmental Virology*, 1-8.
- Jansuwan, P., & Zander, K. K. (2021). What to do with the farmland? coping with ageing in rural Thailand. *Journal of Rural Studies*, 81, 37-46.
- Liao, X., Thi, P., & Nophea, S. (2022). Use of the knowledge, attitude, and practice (kap) model to examine sustainable agriculture in Thailand. 区域可持续发展(英文).
- Lee, S. (2021). In the era of climate change: moving beyond conventional agriculture in Thailand. *Asian Journal of Agriculture and Development*, 18.
- Goodwin, R., Wiwattanapantuwong, J., Tuicomepee, A., Suttiwan, P., & Ben-Ezra, M. (2021). Anxiety, perceived control and pandemic behaviour in thailand during covid-19: results from a national survey. *Journal of Psychiatric Research*, 135(9).
- Suklaew, P. O., Han, Y. C., Chusak, C., Lin, W. C., Wu, Y. H., & Wang, J. S., et al. (2022). Improvement in the metabolic markers of prediabetic subjects due to the partial substitution of taiken9 rice by rd43 rice in their daily diet: a randomized clinical trial. *Food & Function*, 13.
- Mankeb, P., Cavite, H. J., & Suwanmaneepong, S. (2022). Community enterprise consumers' intention to purchase organic rice in Thailand: the moderating role of product traceability knowledge. *British Food Journal*, 124(4), 1124-1148.

Implementing Augmented Reality to Promote English Oral Production, Interaction, and Engagement of Thai EFL Students

การใช้สื่อเสมือนจริงเพื่อส่งเสริมการพูดภาษาอังกฤษ การปฏิสัมพันธ์และ
การมีส่วนร่วมของนักเรียนชาวไทยที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ

Received: 11 September 2022

Revised: 3 October 2022

Accepted: 12 October 2022

Itsariphak Hongnimitchai, Burapha University

Natthamma Namfah, Burapha University

Punwalai Kewara, Burapha University

Abstract: *The COVID-19 pandemic had an impact on the EFL classroom. Teachers struggle to provide an online lesson that allows students to practice their content, interact with specific English language usage characteristics, and develop English language proficiency. This study demonstrates the use of EFL course content and augmented reality (AR) technology to improve Thai EFL students' learning achievement and virtual learning experience via computer-generated perceptual interactive experiences across multiple sensory modalities. The participants are 34 undergraduate students from one university in Bangkok, Thailand, majoring in Classical Thai Dance. The twelve lessons were adapted from an online class that included AR. Using a questionnaire, pre-test and post-test, and observation, the researcher used a mixed-methods research design to investigate the effectiveness of the instruction, learning achievement, and participants' stages of interaction and self-adjustment toward implementing AR. This study, in particular, provides an account of the student-centered re-design of EFL instruction during the 'new normal' in order to achieve learning outcomes and provide a supportive learning experience for students. To assess students' performance in English classes using an AR application, English learning lesson plans with an AR application were designed and implemented in the English classroom. Thirty students were chosen for participation using purposive sampling. Observation, pre-test/post-test, and a questionnaire were used to collect data. According to the findings of this study, Augmented Reality learning activities combined with a Task-based learning approach encourage students to participate in activities and improve student motivation in language learning. As a result, increased motivation boosts language achievement.*

Keywords: Augmented Reality, Motivation, Engagement, Task-based learning

Introduction

Technology is a crucial tool for improving education in a variety of ways. Technology, for example, allows learners to collaborate via distance learning or to bring a real-world environment into the classroom. Furthermore, incorporating technology into the classroom can help students improve their language skills, and teachers generally value the benefits of educational technologies. As a result, it is time for teachers to take

advantage of their technological capabilities in order to improve classroom teaching and learning activities. Today's students prefer to explore while learning. Augmented Reality (AR) technology is widely used in a variety of fields today, including English language teaching.

Augmented Reality (AR) is the projection of virtual reality elements on a screen, such as images, text, videos, and sound, to enhance the visual experience. Furthermore, Augmented Reality has a long-term impact on education by incorporating a technological approach. Nowadays, Augmented Reality (AR) has been adopted as a tool that allows learners to visualize the real AR experience in a way that allows it to be modified and adapted to fit local instructional and curricular needs (Mitchell, 2011). AR technology is being used in different fields of education, and it is emphasized that effective use of AR technology can be used while teaching invisible objects and incidents, demonstrating hazardous situations, transforming intangible concepts into tangible and presenting complicated information (Walczak, Wojciechowski, & Cellary, 2006). Real objects are dominants, and virtual objects add additional information (Milgram and Kishino, 1994). Besides, AR helps students to engage in authentic explorations in the real world (Dede, 2009). This implies overlapping virtual information on digital devices to promote real-world experiences (Lo et al., 2021). By displaying virtual elements alongside real objects, AR facilitates the observation of events that cannot easily be observed with the naked eye (Wu, Lee, Chang, & Liang, 2013). Integrating technology into the classroom increases learning motivation because teachers can find a variety of information and implement it in the English classroom.

Students must complete the tasks assigned to them and be able to use technology for self-efficacy, problem-solving, and collaboration when using Augmented Reality technology in the classroom. As a result, Augmented Reality (AR) may be the material that piques students' interest in the classroom. However, because it incorporates a technological approach, Augmented Reality Technology has a long-term impact on education. This paper was a part of the research on implementing Augmented Reality technology to improve students speaking ability. Therefore, this study investigated how AR learning activities combined with a Task-based learning approach could help Thai higher education students improve their oral production in the English classroom to communicate in the target language during the English learning activities.

Literature Review

1. Integration of AR in English language teaching

Augmented reality has been used in many fields, including English language instruction. Simultaneously, for a variety of reasons, the teaching approach has incorporated technology into the classroom. According to Rogers (2003), when considering the use of AR as an innovation, perceived compatibility has a positive effect on the adoption rate. Similarly, Godwin-Jones (2016) introduced AR as an emerging technology in language learning and investigated different practical applications. AR technology has the potential to be used in the classroom because it can increase student motivation and improve educational realism-based practices (Lee, 2012). Furthermore, AR can support a student-centered learning environment, and technology increases students' ability to be individuals in learning lessons. According to Lui et al. (2009), AR improves the ability to

explore and absorb new knowledge as well as solve problems. Some students discovered that increasing students' potential and allowing them to learn more independently from teachers was beneficial. According to Yuen et al. (2011), AR applications are more likely to result in certain benefits, such as increased motivation and student engagement in learning. Furthermore, Marc et al. (2016) believe that AR improves students' attention and satisfaction as well as their word retention. AR technology, on the other hand, stimulates student learning and provides real-world classroom experience, increasing learners' positive interest in learning English.

2. Task-Based Learning

The activity that established and implemented the Augmented Reality material was task-based learning. The definition of a task identifies two focal points, real-world or target tasks, which are non-linguistic tasks learners could use to function beyond the walls of the classroom, and pedagogical tasks that are conducted within the classroom with a particular linguistic goal in mind (Long, 1985; Ellis, 2003; Willis and Willis, 2001; Nunan, 2013). Task-based learning emphasizes language use through activities that require the learner collaborates. Similarly, Nunan (2013) highlights that a task is a stand-alone structured activity in which learners are focused on "comprehending, manipulating, producing, or interacting in the target language" to communicate meaning rather than grammatical forms. Moreover, a task refers to a language learning endeavor that requires learners to comprehend, manipulate and produce the target language as they perform the set task involving real-world language (Richards, 1986). Hence, task-based language teaching with the newer technologies has the potential to "minimize students' fear of failure, embarrassment, or losing face; they can raise students' motivation to take risks and be creative while using language to make meaning" (Gonzalez-Lloret and Ortega, 2014).

3. Integration of Augmented Reality Application with Task-based learning

Technology and learning are related to the education field that students are familiar with using technology. Today's new generation is called digital natives, and the use of technology in education makes learning more inspiring, motivating, meaningful, and remarkable (Singhal et al., 2012). Augmented Reality technology is a recent topic in education that is implemented in the classroom as a tool in which the learner can perceive the real visual experience of the lesson. Augmented Reality technology has been in the limelight since it enables users to interact with real and virtual objects, provides learning through experience, and increases attention and motivation (Singhal et al., 2012).

Furthermore, Augmented Reality technology provides 3D content that allows learners to engage in a real-world visual experience while learning the target language. Moreover, the teacher can implement technology materials for the Thai Dance classroom in terms of interaction and engagement. The teacher could still supplement or expand on the lesson that uses the application to teach English. To integrate technology into the English classroom, the teacher can create or design the application based on the teaching approach and develop the application as in the 3D pictures with sound to teach speaking ability. Moreover, in educational AR applications, multimedia materials such as images, texts, audio, 3D objects, 2D or 3D animations, and videos are used depending on the learning objectives (Wang et al., 2013). As a result, learners could also actively participate in the learning process while using the application provided by technology, which brings

real-life objects into the language classroom and creates a sense of authenticity. As a result, the Augmented Reality application can fill in the gaps and highlight some points in this field to help students see the picture clearer in the lesson in terms of Thai classical dance movement vocabulary. However, after the lesson plan was designed, this field's expert evaluated the Augmented Reality application. It was also tested before being employed in the classroom.

4. Mix-Reality Learning Environment

Today's world is changing at a rapid speed. The advancement of technology and the field of education are propelling humanity forward in all areas. While Augmented Reality (AR) technology has had an impact on education, traditional teaching methods continue to be used to improve students' skills. The Virtual Reality Learning Environment (VRLE) is a well-known educational tool (Lee et al., 2010). So we can say that it was a time when science and technology advanced rapidly and had the greatest impact on change in all areas. Therefore, in the information society, perception of various information is easier to do with technology, as the Augmented Reality (AR) application can bring real-world experience to teach students. Thus, knowledge is a necessary resource for developing social skills. What if students could learn history or a foreign language through visual vision and their teacher presented the real visual experience without replacing the real world?

Objectives of the Research

This research focused on how Augmented Reality activities are used in the English classroom to enhance the speaking production of Thai EFL students majoring in Dance Education and the students' perceptions toward using AR in the classroom. The following are the study's objectives:

1. To develop AR learning activities to be implemented in an EFL classroom.
2. To examine the implementation of AR learning activities in an EFL classroom.
3. To examine students' opinions toward implementing AR activities in an EFL classroom.

Research Methodology

This study used a concurrent mixed method of gathering information to answer the research questions. The researcher employed the mixed-method design in the study, combining the qualitative and quantitative approaches to collect and analyze data (Creswell and Tashakkori, 2007). As a result, the mixed-method design can provide specifics and extensive data to achieve research objectives and answer research questions in this study. Moreover, Bryman (2006) claim that integrating qualitative and quantitative research methods has become common in research.

A mixed-method design might be used to achieve the research goals and give comprehensive data to address the research questions. Additional, quantitative research approaches involve acquiring data in numerical form and evaluating it using mathematical techniques, particularly statistics, to understand a problem or phenomenon. Thus, the process of quantitative explanation involved gathering numerical data and utilizing mathematics to analyze data reliably. Moreover, the qualitative approach focuses on learning about and comprehending participants' experiences, opinions, and views to investigate them in this study. Also, there are several methods for gathering qualitative

information, including observation, semi-structured interviews, or transcripts from open-ended questions. The study employed the observation tool to explore students' engagement and interaction using AR technology to produce speaking production and communication. Therefore, qualitative data could be analyzed by observing students' interaction and engagement while using the application in learning activity to produce target language.

Consequently, the Mixed-Method was a combination and integration of quantitative and qualitative to explore the various perspectives and data reliability to support the research results by using the statistic in this study.

Scope of the Study

This research aimed to examine the use of Augmented Reality activities in the English classroom for Thai dance students. The study's population consists of Thai EFL students at a university. This study's participants were chosen from students majoring in Thai classical dance at a Bangkok university. The participants were chosen based on students having an opportunity to attend the student exchange program. Also, students had to study English for the Thai Dance Teachers subject.

Population and Sampling

This study's population consisted of university students majoring in Dance Education. The 34 participants, year three undergraduate students from one university in Bangkok, Thailand, participated in this study. The second semester's program for the 34 participants includes an enrollment English for Dance Teacher course. All participants have access to the applications because smartphones have made it easier to use Augmented Reality, which has been developed. Purposive sampling was used to select participants from students enrolled in English for Thai dance teacher courses. There were 268 participants in this study as a whole. Thirty-four students from the Dance Education Program in year three served as the purposive sample for this study, consisting of females and males.

Data Collection

Data were collected in each class before and after the Augmented Reality (AR) application was used in the classroom. While the AR application was being implemented in the English classroom, the instruments were used to observe students' interaction and engagement; the data was gathered by observing students' interactions and discussions with their groups in the break room area during Augmented Reality learning activities. The observation was obtained on the online learning platform, which could record the video and examine students' behavior.

The pre-test and post-test were created to validate learning achievement after implementing AR learning activities in the English classroom. The oral presentation was followed by the lesson framework and the achievement test pre-test/post-test. In order to provide an answer to the research topic, it served as a tool to assess oral production improvement. The results of the Pre-test and Posttest were based on oral production techniques using the participant's AR application. Before beginning the AR learning activities, the students took the pre-test. Students will next take a post-test following their

use of the AR application in activities. The speaking test was administered together with the pre-test and post-test through an online platform. The students could choose and describe one of two questions depending on the questions. The scoring rubric serves as the foundation for validating the pre-test and post-test. Twelve lesson plans were used in the classroom, along with eighteen AR learning activities to explore learning outcomes following AR technology in English classes. The lesson plans were used in the classroom, and the augmented reality application was used for the instructional activities. Downloading the Zappar AR program enables its use in the classroom. The pupils may scan the code using the application once it has been installed. Because the Zappar program is free for 30 days and contains adaptable features for the instructor who creates the learning package, it was created for use in classrooms. Additionally, the lesson plans were created using a Task-based learning strategy with the following three stages. The researcher used questionnaires in the quantitative approach to soliciting students' comments and opinions about the AR learning activities. The questionnaire was presented after the end of the course by using the google form to examine the student's perspective after using an application.

Additionally, advisors and three experts validated this instrument and edited it based on their suggestions. In addition, as part of the ethical consideration, the researcher sent the consent form and informed the participants before the research was obtained.

Data Analysis

The data from the pre-test and protest were analyzed in steps to meet the goal of research question one, which is to compare learning the English language before and after using the Augmented Reality application. The other goals were to find out what students thought about using Augmented Reality technology to improve their English speaking abilities. After completing the English course, the students' opinions were validated through questionnaires. Furthermore, the data collected during the observation were transcribed and analyzed in data analysis using the steps involved in the phenomenon.

Finally, the data analysis was shown, which analyzed and interpreted the data in relation to the study's findings. The interpreted analysis was based on the students' speaking ability, pre-test/post-test, observation, and opinions.

Conceptual Framework

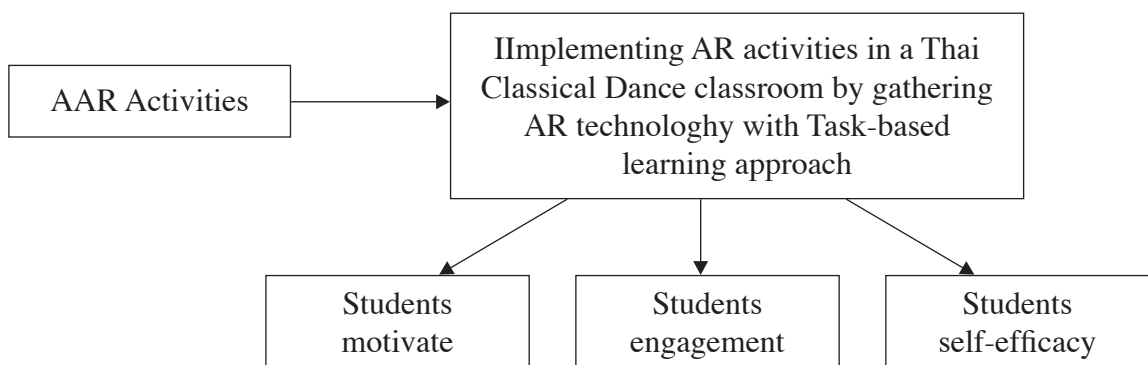

Figure 1: Conceptual Framework of the Study

The study examined the students' interaction in the learning subject while using the Augmented Reality application. The AR application employed in each lesson focused on communication while using technology. The Augmented Reality learning activity gathered with Task-based learning to encourage students to finish their tasks that emphasized student oral production rather than grammar. When the tasks were presented in the class, the students used the AR application to discuss and share their ideas with the group that students interacted into the classroom. The result after using Augmented Reality combined with Task-based learning to engage students to participate in learning activities improved in all areas.

Research Results

The research questions showed improved student speaking production after implementing Augmented Reality Technology in the English classroom. A pre-test was administered to the class prior to the administration of treatments. The speaking topics were chosen by the students, and a scoring rubric was provided for the speaking pre-test.

Table 1. *t*-test Results of the Pretest and Posttest ($N = 34$)

	N	Mean	SD
Pre-test	34	1.62	.779
Post-test	34	4.09	1.357

The results showed that after using the Augmented Reality application, the participants were engaged in all activities and could communicate in English. The data was gathered from the speaking pre-test and post-tests, as well as descriptive statistics and the dependent sample *t*-test. Table 1 displays the descriptive statistics. The Pretest and Posttest results are shown below. The Pretest mean score was 1.62 ($SD = .779$), and the Posttest mean score was 4.09 ($SD = 1.357$). The Posttest mean score exceeds the Pretest mean score. The study found that using Augmented Reality learning activities improved students' test scores in English classes.

Table 2. *t*-test Results of the pre-test and post-test ($N = 34$)

Paired Samples Statistics			Paired Samples Test		
Overall Average Score	Mean Total Score	SD	Mean	t	Sig. (One-tail)
Pre-test	1.62	.779	-2.471	-16.729	.000
Post-test	4.09	1.357			

According to Table 2, the overall pre-test mean was 1.62, while the post-test mean was 4.09 out of a total of 10 scores. According to data, enhanced learning activities in the English classroom using Augmented Reality technology increased students' speaking production in English class. Moreover, the post-test results in Table1-2 show that the students interacted with the English language in class and that the learners' capability to communicate in their class after using Augmented Reality Technology learning in the target language. The results indicated that implementing Augmented Reality applications for teaching the English language could develop students' abilities and increase interest in positive in the English classroom improved in all areas.

Table 3. The mean of the students' opinion Survey Questions

	Items	Mean	SD
1	The teacher explains the objective of the lesson clearly at the start of each period.	4.53	.563
2	The learning process emphasizes students' participation in the activities and allows students to express ideas.	4.68	.475
3	Using media and technology or innovation in teaching can promote language learning.	4.44	.561
4	Learning activities to enhance speaking skills and listening skills.	4.59	.557
5	The teacher uses various teaching approaches that are suitable for the content of the subject studied.	4.59	.557
6	Teaching activities encourage students to develop their thinking skills, analyze, and have group discussions.	4.53	.615
7	There are teaching activities that enhance self-learning.	4.41	.609
8	Teaching activities allow students to search for knowledge from various sources.	4.35	.646
9	Teachers encourage students to collaborate as a group.	4.32	.684
10	The teacher accepts the opinion and perspectives of students.	4.24	.741
11	Using Augmented Reality may help students improve their English language skills.	4.32	.727
12	Using Augmented Reality may increase students' interest in learning the English language.	4.21	.729
13	Using Augmented Reality helps the students remember more vocabulary.	4.38	.697
14	Using AR technology is able to improve English speaking and listening skills.	4.26	.666
15	Using AR in learning the English language can be fun.	4.26	.710
16	Using AR may help the students understand grammar.	3.97	.627
17	Using AR applications to learn the English language make students nervous.	3.94	.600
18	Using AR applications to teach English may improve students' effective communication.	4.24	.654
19	Using AR technology can support activities that facilitate higher-order thinking and solving problem.	4.59	.557
	All items	4.36	.459

Based on table 3, it can be seen that the data analysis from this questionnaire indicated the results of analysis item No 9; show the result, “the teacher encourages students to collaborate as a group,” gained the highest level (Mean = 4.68, SD = .475), while the lowest level is the item No17 “A student feel nervous about using AR for learning the English language” (Mean = 3.94, SD = .600). The overall mean perceived value was 4.36, which indicated the students’ opinion about implementing Augmented Reality Technology to enhance oral production in the English classroom obtains a “Strongly Agree” level.

Students’ interaction and engagement while using AR learning activities.

- *It is very easy to scan the code, and I can do it everywhere at any time. (P3)*
- *I can listen to the sentences when I select the pictures; It is very easy to use this application. (P6)*
- *I found that using AR really helped me to understand the meanings of words, and I thought it was incredibly exciting and useful. (P7)*

Students participate in Augmented Reality Technology.

- *It feels like playing the game. I scan it and can select any topics that I like to learn. (P1)*
- *I used Augmented Reality Technology to design Mask for Hanuman. It was fun to add the picture into the application and let the people scan and see it. (P6)*
- *It feels like playing the game. I scan it and can select any topics that I like to learn. (P10)*

Students’ behavior change throughout the activities in the classes.

- *I don’t feel bored when I learn the English language anymore, and I like to watch the AR picture and when I press the sound. I can speak after it. (P11)*
- *I feel more confident speaking English because I have learned many new words. (P13)*
- *I had never learned English with the application before; It motivated me to learn English. (P14)*

Using Augmented Reality Technology helps students improve their speaking of English

- *My knowledge of English increased after watching an AR video about Thai Khon Dance. I knew the words to describe Thai costumes. (P16)*
- *The AR pictures clearly showed me how to explain the Thai Dance posture. (P17)*
- *After participating in AR activities, I learned many words that improved my English language, and I can also use the words I learned from AR activities to write my own thesis abstract. (P18)*

Willis’ 1996 theory of the Task-based learning approach was integrated with Augmented Reality (AR) technology used in the English classroom to create the twelve lesson plans blended with the Augmented Reality application. The Augmented Reality learning activities in the classroom focused on speaking production. The learning activities based on pre-task, task cycle, and language focus were introduced to the participants. The

lesson plans were implemented over a 12-week period. The following activities were implemented to investigate student interaction and engagement of students who had participated in the Augmented Reality technology for English.

Lesson Plan and AR Activities Implemented in the English Classroom.

Phase 1: Pre-task activities

The teacher asked students to scan the AR trigger code to see the Augmented Reality pictures or watch the video from the application. Then, the teacher asked students questions to encourage them to find the words relevant to the activity. The students presented the words and shared them in the class. Next, the teacher asked students to scan the AR code to watch the video in the English language or AR pictures with pronunciation in the English language, encouraging them to find words related to the topics. Then the teacher explained some words that might cause the students difficulties and gave examples.

Phase 2: Task

The teacher gave students the problem-solving task as a role task that asked students to work as a group and used the Augmented Reality Application to finish the assignments. The teacher explained the activities and instructions that the activities took 60 minutes. Then the teacher asked a member from each group to present their work in class, asked the other group's opinions, and discussed the activities. After the task, the teacher reviewed each group report and listed the related words.

Phase 3: Post-task

The post-task activities were focused on language and practice, which consisted of asking the students to give sentences. The teacher explained the grammar and then the teacher provided the Augmented Reality pictures for the practice activities. Then, the teacher asked students questions related to the topic.

Following the implementation of Augmented Reality Technology in the English classroom, it was discovered that the participants paid attention to the activities and shared ideas about the tasks in this section. The English activities that used Augmented Reality Technology motivated students to learn the language, which resulted in positive student interest in the activities. When the teacher presented the Augmented Reality trigger code in the classes, the students immediately scanned the AR code and actively learned. The participants appeared to enjoy using the technology in each activity. They were able to present their ideas and collaborate in groups, which improved their speaking abilities. The participants actively participated in all activities, such as answering questions, listing words related to the topics, and expressing their opinions. Furthermore, the activities encouraged participants to work as a group and collaborate in order to improve their speaking skills.

In summary, the findings demonstrated that after implementing Augmented Reality Technology in the English classroom, they could communicate and express their opinions about the AR pictures they saw from the application in English. The majority of students were engaged, and interaction with Augmented Reality technology improved their speaking ability. Furthermore, most students are found to be more confident and less anxious when learning English.

Discussion

This study aims to look into Augmented Reality learning activities that can be used in the English classroom to improve students' interaction and engagement in activities that improve oral production. According to the findings, Augmented Reality learning activities combined with the Task-Based Learning approach motivate students to participate in activities. According to the observations, the students participated in learning activities and engaged in the learning lesson by completing their tasks with the Augmented Reality application. Furthermore, the students used technology to participate in group discussions. As a result of combining Augmented Reality and a Task-based Learning approach, students are encouraged to produce speaking ability when interacting with their classmates. Task-based learning is a method of teaching that prioritizes communication over grammar. As a result, the students used the AR application to present their ideas. Furthermore, the application improved their speaking skills while working on the tasks and focused their attention on learning activities. According to the findings, Augmented Reality learning activities combined with the Task-Based Learning approach motivate students to participate in activities. Hence, Augmented Reality learning activities have been used for educational purposes as well, and it has been demonstrated that Augmented Reality learning activities promote enhanced learning achievement (Sharma, 2020). As a result, the data show that incorporating technology into the classroom made learning activities more appealing to students.

According to the observations, the Augmented Reality learning activities in the English classroom produced significant results in increasing student discussion and participation in their group. Throughout the activities, the students worked in groups and discussed their ideas. They talked about their assignments and showed their classmates the Augmented reality pictures. In addition, the Augmented Reality learning activities investigated students' perceptions of English learning. The use of Augmented Reality Technology in conjunction with learning activities increased student interaction and engagement. Before implementing Augmented Reality Technology in the English class, students were taught using PowerPoint, which was tedious and lacked student participation. In the classroom, the students switched roles, giving them more opportunities to share and exchange information. According to Ramya and Madhumathi (2017), when students interact with the learning tool, they actively participate in these simulations, giving them some control over what they learn. All of the various learning activities improve students' performance by making them more active while using technology, and AR activities reflect the impact on their learning behavior by making them excited and paying attention to all activities. AR can be used in a learning application that is used for discovery-based learning (Yeun et al., 2011). Tsai, Yu, and Hsiao (2012) proposed the educational concept of "edutainment," which incorporates the meaning of education into the game, and stated that digital game learning could have a positive learning effect. According to Lee (2012), AR has the potential to increase students' motivation and improve their educational realism-based practices. Integrating with task-based learning encourages students to be enthusiastic about their studies. Positive interest, as a result, motivates learners to speak and learn the target language. As a result, the students actively interacted and participated in Augmented Reality learning activities. Student interaction improved their speaking production in the area of communication. Students could use Augmented Reality

Technology to create AR images on their own devices. Integrating technology into the classroom appears to be more appealing to students learning in terms of individual and group learning capacity.

Recommendations

There is a setting for AR in the language classroom, but more widespread implementation in various educational environments is required to see further advancement with newer technologies, such as AR or Metaverse. Another study could focus on implementing technology to encourage other classrooms that improve students in multi-skills. Even though this project was limited by a small number of participants at a language-focused university, more research on AR classroom tasks is required.

References

- Bryman, A. (2006) 'Paradigm Peace and the Implications for Quality International *Journal of Social Research Methodology*.
- Creswell, J.W. , & Tashakkori, A. (2007). Developing publishable mixed methods manuscripts. *Journal of Mixed Methods Research*, 1, 107-111.
- Godwin-Jones, R. (2016). Augmented Reality and language learning: From annotated vocabulary to place-based mobile games. *Language Learning & Technology*, 20(3), 9-19.
- Gonzàlez-Lloret & L. Ortega (2014). Technology-mediated TBLT: *Researching technology and tasks* (pp. 1-22). Amsterdam, The Netherlands: John Benjamins Publishing Company.
- Hawkinson, E. (2018) Augmented Tourism: Definitions and Design Principles. *Invention Journal of Research Technology in Engineering & Management*, 2(9), 33-39.
- Lee, K. (2012). Augmented Reality in education and training. *TechTrends*, 56(2), 403-410.
- Liu, TY (2009). A context-aware ubiquitous learning environment for language listening and speaking. *J Comput Assist Learn* 25(6):515-527.
- Mitchell, R. (2011). Alien contact: Exploring teacher implementation of an augmented reality curricular unit. *Journal of Computers in Mathematics and Science Teaching*,
- Milgram, P., and Kishino, F., (1994), "A taxonomy of mixed reality visual displays," *IEICE Transactions on Information Systems*, vol. E77-D, no. 12, pp. 1-15.
- Ramya, G., & Madhumathi, P. (2017). Adopting Augmented Reality for English Language Teaching and Learning. *Language in India*, 17(7).
- Willis, J. & D. Willis (2001), "Task-based language learning." In R. Carter and D. Nunan (Eds), *The Cambridge Guide to Teaching English to Speakers of Other Languages*.
- Wu, H., Lee, S., Chang, H., & Liang, J. (2013). Current status, opportunities, and challenges of Augmented Reality in education. *Computers & Education* 62,41-49.
- Wang, H.-Y., Lin, T.-J., Tsai, C.-C., Duh, H. B.-L., & Liang, J.-C. (2012). An Investigation of Students' Sequential Learning Behavioral Patterns in Mobile CSCL Learning Systems. *IEEE 12th International Conference on Advanced Learning Technologies* (pp. 53-57). Rome, Italy: IEEE.

- Walczak, R., Wojciechowski, & Cellary, W. (2006). Dynamic interactive VR network services for education. *in Proc. ACM Symp. Virtual Reality Software and Technology (VRST 2006)*.
- Yuen, C. S. (2011). Augmented Reality (AR) in education. *Presentation in Creating Futures through Technology Conference, Biloxi, Mississippi*.
- Xu, Y., Bolter, J., Macintyre, B., Gandy, M., Deen, S., Schrank, B., Gorbsky, M., White, T., Barba, E., & Radu, I. (2008). BragFish: exploring physical and social interaction in colocated handheld augmented reality games. *Proceedings of the 2008 International Conference in Advances on Computer Entertainment Technology - ACE 08*, 3-5. Dec., Yokohama, Japan.

HRD JOURNAL

Volume 14, Number 1, June 2023

Editorial

Paratchanun Charoenarpornwattana

Articles

แนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูสอนภาษาจีนระดับมัธยมศึกษาในพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษ
ภาคตะวันออก (EEC)

ภัทรมนัส ศรีตระกูล

การจัดการความรู้การบริหารจัดการกลุ่มตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม
กลุ่มวิสาหกิจชุมชนสามัคคีเกษตรอินทรีย์ฟาร์มตำบลแม่ฟ้าหลวง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย

ณัฐธิดา จุมปา

การพัฒนาการจัดการสอนออนไลน์เชิงรุก เรื่อง การเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์สร้างฐานข้อมูล
ด้วยภาษา PHP และ MySQL สำหรับนิสิตปริญญาตรี สาขาเทคโนโลยีการศึกษา

พิชญภาภักดิ์ สัจจะบันดาลใจ, วีระพันธ์ พานิชย์, อาจณรงค์ มโนสุทธิฤทธิ์

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

ญาดา สุทธิ, สุเมธ งามกนก, ประยูร อัมสวาสดี

ปัจจัยของการตลาดภายในที่ส่งผลต่อการมุ่งเน้นผู้เสียภาษีและคุณภาพการให้บริการ
ในบริบทขององค์การภาครัฐ

อุษณิษา อร่ามเสาวภาคย์, สมบัติ อารังสินถาวร, ศรีญา แสงลัมสุวรรณ, สานนท์ อนันตานนท์

A proposal For a Study on the Thai Traditional Food Market in Chinese

Guiyu Su, Pharatt Run

Implementing Augmented Reality to Promote English Oral Production, Interaction,
and Engagement of Thai EFL Students

Itsariphak Hongnimitchai, Natthamma Namfah, Punwalai Kewara